

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การนำเสนอโครงการการใช้เพลงพื้นบ้านภาคกลางในการสอนวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างประชากรที่เป็นครูภาษาไทย และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา ๕ เมื่อได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาแล้ว ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลตามหลักการทางสถิติ ปรากฏผลดังนี้

ส่วนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์สถานภาพของครูผู้สอนวิชาภาษาไทย และสถานภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สรุปได้ตารางที่ 2 ถึงตารางที่ 3 ดังนี้

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของสถานภาพของครูภาษาไทย

ข้อความ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	21	17.21
หญิง	101	82.72
2. อายุ		
21 - 25 ปี	5	4.09
25 - 30 ปี	9	7.37
30 - 35 ปี	49	40.16
35 - 40 ปี	35	28.68
40 - 45 ปี	15	12.29
45 - 50 ปี	4	3.27
มากกว่า 50 ปี	4	3.27
3. วุฒิการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	13	10.65
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	107	87.70
ปริญญาโทหรือเทียบเท่า	2	1.63
อื่น ๆ	-	-
4. ประสบการณ์ในการสอนภาษาไทย		
1 - 5 ปี	3	2.45
6 - 10 ปี	32	26.22
11 - 15 ปี	63	51.63
16 - 20 ปี	20	16.39
มากกว่า 20 ปี	4	3.27

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของสถานภาพของครูภาษาไทย (ต่อ)

ข้อความ	จำนวน	ร้อยละ
5. จำนวนคาบที่สอนในหนึ่งสัปดาห์		
1 - 6 คาบ	8	6.55
7 - 12 คาบ	25	20.49
13 - 18 คาบ	79	64.75
19 - 24 คาบ	11	9.01
6. ระดับชั้นที่สอนในปัจจุบัน		
ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	50	40.98
ทั้งระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย	72	59.01
7. ประสบการณ์ด้าน เพลงพื้นบ้านภาคกลาง		
- เคยศึกษา เพลงพื้นบ้านภาคกลางมาจากสถานศึกษา	71	58.19
- เคยเข้ารับการอบรมหรือประชุมสัมมนาเกี่ยวกับ เพลงพื้นบ้านภาคกลาง	4	3.27
- เคยศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เช่น ศึกษาจากพ่อเพลงแม่เพลง ศึกษาจากแถบบันทึกเสียง	55	45.08
- เคยสอนวิชาที่เกี่ยวข้องกับ เพลงพื้นบ้านภาคกลาง เช่น วิชาภาษาไทยเพื่อกิจกรรมการแสดง วิชา ภาษาไทยกับวัฒนธรรม	46	37.70
- เคยเป็นผู้จัดการแสดง เพลงพื้นบ้านภาคกลาง	14	11.47
- ไม่เคยมีความรู้หรือศึกษาเกี่ยวกับ เพลงพื้นบ้านภาคกลาง มาก่อนเลย	10	8.19
- อื่น ๆ	2	1.63

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของสถานภาพของครูภาษาไทย (ต่อ)

ข้อความ	จำนวน	ร้อยละ
8. เพลงพื้นบ้านภาคกลางที่ท่วงร้องได้		
เพลง เต็มกำ	36	29.50
เพลง ฉ่อย	27	22.13
เพลง เทพทอง	9	7.37
เพลง อีแซว	17	13.93
เพลง เรือ	23	18.35
เพลง เทย	18	14.75
เพลง หวงมาลัย	54	41.80
เพลง ระบายบ้านไร่	6	4.91
เพลง ปรบไก่	4	3.27
ลำตัด	25	20.49
9. ความสามารถในการร้อง เพลงพื้นบ้านภาคกลาง ในข้อ 8		
ร้องได้ดี	4	3.27
ร้องได้เล็กน้อย	98	80.32
ร้องไม่ได้เลย	20	16.39

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่า ครูส่วนใหญ่เป็นหญิง มีอายุระหว่าง 30-35 ปี มีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรี มีประสบการณ์ในการสอนภาษาไทยมาแล้ว 11-15 ปี จำนวนคาบที่สอนในหนึ่งสัปดาห์ คือ 13-18 คาบ ปัจจุบันสอนทั้งระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย มีประสบการณ์ด้านเพลงพื้นบ้านภาคกลาง คือ เคยศึกษาเพลงพื้นบ้านภาคกลางมาจากสถานศึกษา เพลงพื้นบ้านภาคกลางที่ร้องได้ คือ เพลงหวงมาลัย และสามารถร้องได้เล็กน้อย

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของสถานภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ข้อความ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	154	34.76
หญิง	289	65.23
2. อายุ		
12 - 14 ปี	3	0.67
14 - 16 ปี	87	19.63
16 - 18 ปี	285	64.33
18 - 20 ปี	68	15.34
3. อาชีพของบิดา		
รับราชการ	117	26.41
รับจ้าง	105	23.70
เกษตรกรกรรม	91	20.54
ค้าขาย	98	22.12
อื่น ๆ (ไม่ระบุ)	32	7.22
4. อาชีพของมารดา		
รับราชการ	41	9.25
รับจ้าง	93	20.99
เกษตรกรกรรม	96	21.67
ค้าขาย	146	32.95
อื่น ๆ (ไม่ระบุ)	67	15.12

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของสถานภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ต่อ)

ข้อความ	จำนวน	ร้อยละ
5. ระดับชั้นที่กำลังศึกษาอยู่		
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4	143	32.27
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5	175	39.50
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6	125	28.21
6. กลุ่มวิชาภาษาไทยที่ชอบมากที่สุด		
วรรณคดี	279	62.97
การใช้ภาษาไทย	99	22.34
หลักภาษา	65	14.67
7. ระดับคะแนนเฉลี่ยวิชาภาษาไทยในภาคเรียนที่ผ่านมา		
3.00 - 4.00	147	33.18
2.00 - 2.99	204	46.04
1.00 - 1.99	92	20.76
ต่ำกว่า 1.00	-	-
8. เพลงพื้นบ้านภาคกลางที่ชอบและเคยฟัง		
เพลง เดินกำ	142	32.05
เพลง ฉ่อย	249	56.20
เพลง เทพทอง	31	6.99
เพลง อีแซว	218	49.20
เพลง เรือ	214	48.30
เพลง เขย	94	21.21
เพลง พวงมาลัย	229	51.69
เพลง ระบำบ้านไร่	50	11.28
เพลง ปรบไก่อ	63	14.22
ลำตัด	306	69.07

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของสถานภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย : (ต่อ)

ข้อความ	จำนวน	ร้อยละ
9. แหล่งที่ได้ฟังเพลงพื้นบ้านภาคกลาง		
วิทยุ	274	61.85
โทรทัศน์	336	75.84
วีดีโอ	88	19.86
การแสดงของนักแสดงอาชีพ	151	34.08
แถบบันทึกเสียง	73	16.47
พ่อ เพลงแม่ เพลงในท้องถิ่น	66	14.89
ครูร้องประกอบการสอนในห้องเรียน	130	29.34
อื่น ๆ (ไม่ระบุ)	18	8.06
10. กิจกรรมเกี่ยวกับเพลงพื้นบ้านภาคกลางที่เคยเข้าร่วม		
- เป็นสมาชิกชุมนุมภาษาไทย หรือชุมนุมส่งเสริมวัฒนธรรมของโรงเรียน	67	15.12
- ร่วมมือในการแสดง เพลงพื้นบ้านภาคกลางที่โรงเรียนจัดขึ้น	70	15.80
- ร่วมมือในการจัดนิทรรศการเกี่ยวกับเพลงพื้นบ้านภาคกลาง	51	11.51
- เข้าชมการแสดงและนิทรรศการเกี่ยวกับเพลงพื้นบ้านภาคกลางที่จัดขึ้นทั้งในและนอกโรงเรียน	239	53.95
- อื่น ๆ (ไม่ระบุ)	45	10.15

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่านักเรียนส่วนใหญ่เป็นหญิง มีอายุระหว่าง 16-18 ปี อาชีพของบิดา คือ รับราชการ ส่วนมารดาค้าขาย ระดับชั้นที่กำลังศึกษาอยู่ คือ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มวิชาภาษาไทยที่ชอบมากที่สุด คือ วรรณคดี ระดับคะแนนเฉลี่ยวิชาภาษาไทยในภาคเรียนที่ผ่านมา คือ 2.00 - 2.99 เพลงพื้นบ้านภาคกลางที่ชอบและเคยฟัง คือ ลำตัด แหล่งที่ได้ฟัง เพลงพื้นบ้านภาคกลาง คือ โทรทัศน์ และกิจกรรมเกี่ยวกับเพลงพื้นบ้านภาคกลางที่เคยเข้าร่วม คือ เข้าร่วมการแสดงและนิทรรศการ เกี่ยวกับ เพลงพื้นบ้านภาคกลางที่จัดขึ้นทั้งในและนอกโรงเรียน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 2

ตอนที่ 1 ความคิดเห็น การปฏิบัติ และความต้องการในการนำเพลงพื้นบ้านภาคกลางมาใช้ในการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยของครูภาษาไทยและนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้วิจัยแยกนำเสนอในตารางที่ 4-26 แบ่งเป็น 2 ส่วน โดยแบ่งแต่ละส่วนเป็น 5 ด้าน คือ

1. ด้านความเหมาะสมของจุดมุ่งหมายในการใช้เพลงพื้นบ้านภาคกลาง
2. ด้านเนื้อหาวิชาภาษาไทยที่ใช้เพลงพื้นบ้านภาคกลาง
  - 2.1 เนื้อหาวิชาการใช้ภาษาไทย
  - 2.2 เนื้อหาวิชาหลักภาษา
  - 2.3 เนื้อหาวิชาวรรณคดี
  - 2.4 เนื้อหาวิชาเลือก
3. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้เพลงพื้นบ้านภาคกลาง
  - 3.1 การใช้เพลงพื้นบ้านภาคกลางจัดกิจกรรมประกอบขึ้นคอนการสอน
  - 3.2 วิธีการใช้เพลงพื้นบ้านภาคกลางมาจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
  - 3.3 การใช้สื่อการสอนประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้เพลงพื้นบ้านภาคกลาง
    - 3.3.1 สิ่งพิมพ์
    - 3.3.2 อุปกรณ์และวัสดุการสอน
    - 3.3.3 แหล่งวิทยาการ
4. ด้านการนำเพลงพื้นบ้านภาคกลางมาใช้ในการจัดกิจกรรม เสริมหลักสูตรวิชาภาษาไทย
5. ด้านวิธีการวัดและประเมินผลกิจกรรมการเรียนการสอนที่นำเพลงพื้นบ้านภาคกลางมาใช้

ส่วนที่ 2

ตอนที่ 1 ความคิดเห็น การปฏิบัติ และความต้องการของครูและนักเรียนในการใช้เพลงพื้นบ้าน
ภาคกลางประกอบการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้วิจัย
แยกนำเสนอในตารางที่ 4 - 26 เป็น 2 ส่วน โดยแบ่งแต่ละส่วนเป็น 5 ด้าน คือ

1. ด้านจุดมุ่งหมายของการใช้เพลงพื้นบ้านภาคกลาง
2. ด้านเนื้อหาวิชาภาษาไทยที่ใช้เพลงพื้นบ้านภาคกลาง
3. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้เพลงพื้นบ้านภาคกลาง
4. ด้านการนำ เพลงพื้นบ้านภาคกลางมาใช้ในการจัดกิจกรรม เสริมหลักสูตรวิชาภาษาไทย
5. ด้านวิธีการวัดและประเมินผลกิจกรรมการเรียนการสอนที่นำ เพลงพื้นบ้านภาคกลาง
มาใช้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4 ค่ามัธยฐาน เลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความคิดเห็น ด้านความ
เหมาะสมของจุดมุ่งหมายในการใช้ เพลงพื้นบ้านภาคกลาง

ข้อความ	ครู		ความ หมาย	นักเรียน		ความ หมาย
	$\bar{X}$	S.D.		$\bar{X}$	S.D.	
1. เพื่อใช้ประกอบเนื้อหาในบทเรียน	2.87	0.82	มาก	2.66	0.77	มาก
2. เพื่อใช้ฝึกทักษะทางภาษาและ ทบทวนเนื้อหาวิชา	2.88	0.87	มาก	2.66	0.77	มาก
3. เพื่อช่วยให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนดี และรวดเร็วขึ้น	2.89	0.87	มาก	0.79	0.83	มาก
4. เพื่อสร้างบรรยากาศในการเรียน การสอนให้ดียิ่งขึ้น	3.11	0.80	มาก	3.21	0.69	มาก
5. เพื่อให้นักเรียนได้แสดงความรู้ความ สามารถอย่างเต็มที่	2.97	0.82	มาก	2.90	0.85	มาก
6. เพื่อให้นักเรียนรู้ซึ่งถึงคุณค่าเพลง พื้นบ้านของท้องถิ่น	3.04	0.91	มาก	3.02	0.83	มาก
7. เพื่ออนุรักษ์ สืบทอด ส่งเสริม และ เผยแพร่ เพลงพื้นบ้านภาคกลางอัน เป็นมรดกของชาติให้คงอยู่สืบต่อไป	3.13	0.86	มาก	3.20	0.85	มาก
รวม	2.98	0.85	มาก	2.92	0.79	มาก

จากตารางที่ 4 เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมพบว่า ทั้งครูและนักเรียนมีความคิดเห็น สอดคล้องกันว่า จุดมุ่งหมายในการใช้ เพลงพื้นบ้านภาคกลางมีความ เหมาะสมมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงตามลำดับค่ามัชฌิม เลขคณิต ครูมีความคิดเห็นว่า จุดมุ่งหมายของการใช้ เพลงพื้นบ้านภาคกลางมีความ เหมาะสมมาก ได้แก่ เพื่ออนุรักษ์ สืบทอด ส่งเสริม และ เผยแพร่ เพลงพื้นบ้านภาคกลางอันเป็นมรดกของชาติให้คงอยู่สืบไป เพื่อสร้าง บรรยากาศในการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น เพื่อให้นักเรียนรู้ซึ่งถึงคุณค่า เพลงพื้นบ้านภาคกลาง เพื่อให้ นักเรียนได้แสดงความรู้ความสามารถอย่างเต็มที่ เพื่อช่วยให้นักเรียน เข้าใจบทเรียนดี และรวดเร็วขึ้น เพื่อใช้ฝึกทักษะทางภาษาและทบทวน เนื้อหาวิชา และเพื่อให้ประกอบ เนื้อหาใน บทเรียน

ส่วนนักเรียน เห็นว่าจุดมุ่งหมายของการใช้ เพลงพื้นบ้านภาคกลางมีความ เหมาะสมมาก ได้แก่ เพื่อสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น เพื่ออนุรักษ์ สืบทอด ส่งเสริม และ เผยแพร่ เพลงพื้นบ้านภาคกลางอัน เป็นมรดกของชาติให้คงอยู่สืบต่อไป เพื่อให้ นักเรียนรู้ซึ่งถึงคุณค่า เพลงพื้นบ้านของท้องถิ่น เพื่อให้ นักเรียนได้แสดงความรู้ความสามารถอย่างเต็มที่ เพื่อช่วย ให้ นักเรียน เข้าใจบทเรียนดีและรวดเร็วขึ้น เพื่อใช้ฝึกทักษะทางภาษาและทบทวน เนื้อหาวิชา และ เพื่อให้ประกอบ เนื้อหาใช้บทเรียน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5 ค่ามัชฌิม เลขคณิตและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับการปฏิบัติในการใช้เพลงพื้นบ้าน
ภาคกลางประกอบการเรียนการสอนเนื้อหาวิชาการใช้ภาษาไทย

ข้อความ	ครู		ความ หมาย	นักเรียน		ความ หมาย
	$\bar{X}$	S.D.		$\bar{X}$	S.D.	
1. การจับใจความสำคัญหลังจากการฟัง เพลงพื้นบ้านภาคกลางจากแถบบันทึก เสียง	2.30	0.84	น้อย	2.33	0.85	น้อย
2. การฟัง เพื่อความเพลิดเพลินและ เพื่อความจรรโลงใจ	2.13	0.84	น้อย	2.22	0.86	น้อย
3. การใช้วิจารณ์ภายในการฟัง โดย สรุปสาระที่ได้จากการฟังบท เพลง พื้นบ้านภาคกลางจากแถบบันทึก เสียง	2.13	0.87	น้อย	2.33	0.85	น้อย
4. การประเมินค่าหลังจากการฟัง อภิปราย เรื่องที่ เกี่ยวกับ เพลงพื้นบ้าน ภาคกลาง	2.15	0.91	น้อย	2.48	0.91	น้อย
5. การอภิปรายแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับการใช้คำในบท เพลง พื้นบ้านภาคกลาง	2.19	0.88	น้อย	2.43	0.94	น้อย
6. การพูด เพื่อโน้มน้าวใจให้ผู้ฟัง เห็น คุณค่าของ เพลงพื้นบ้านภาคกลาง	2.28	0.84	น้อย	2.32	0.88	น้อย
7. การอ่าน เพื่อศึกษาค้นคว้า เกี่ยวกับ เพลงพื้นบ้านภาคกลางตามหัวข้อที่ ได้รับมอบหมาย	2.26	0.83	น้อย	2.42	0.87	น้อย
8. การอ่านวิเคราะห์และวิจารณ์สารจาก บทความที่ เกี่ยวกับ เพลงพื้นบ้าน ภาคกลาง	2.15	0.90	น้อย	2.25	0.85	น้อย

ตารางที่ 5 ค่ามัชฌิม เลขคณิตและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับการปฏิบัติในการใช้เพลงพื้นบ้าน
ภาคกลางประกอบการเรียนการสอนเนื้อหาวิชาการใช้ภาษาไทย (ต่อ)

ข้อความ	ครู		ความ หมาย	นักเรียน		ความ หมาย
	$\bar{X}$	S.D.		$\bar{X}$	S.D.	
9. การฝึกทักษะการใช้ถ้อยคำสำนวนไทย ให้มีประสิทธิภาพด้วยบท เพลงพื้นบ้าน ภาคกลาง	2.13	0.83	น้อย	2.21	0.91	น้อย
10. การเขียนบันทึกข้อความจากการ สัมภาษณ์พ่อ เพลงแม่ เพลงหรือ วิทยากรเกี่ยวกับ เพลงพื้นบ้านใน ท้องถิ่น	2.15	0.94	น้อย	2.13	0.95	น้อย
11. การฝึกแต่งคำประพันธ์จาก ฉันทลักษณ์หรือรูปแบบของ เพลง พื้นบ้านภาคกลาง	2.08	0.83	น้อย	2.18	0.90	น้อย
รวม	2.17	0.86	น้อย	2.30	0.88	น้อย

จากตารางที่ 5 เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมพบว่า ทั้งครูและนักเรียนมีความเห็น
สอดคล้องกันว่า การใช้เพลงพื้นบ้านภาคกลางประกอบการเรียนการสอนเนื้อหาวิชาการใช้ภาษาไทย
มีการปฏิบัติน้อย

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงตามลำดับค่ามัชฌิม เลขคณิต ครูและนักเรียนมีความเห็นสอดคล้อง
กันว่า การใช้เพลงพื้นบ้านภาคกลางประกอบการเรียนการสอนเนื้อหาวิชาการใช้ภาษาไทย มีการ
ปฏิบัติน้อยทุกข้อ

ตารางที่ 6 คำขวัญนิม เลขคณิตและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับการปฏิบัติในการนำเพลงพื้นบ้าน
ภาคกลางประกอบการสอนในเนื้อหาวิชาหลักภาษา

ข้อความ	ครู		ความ หมาย	นักเรียน		ความ หมาย
	$\bar{X}$	S.D.		$\bar{X}$	S.D.	
1. การจำแนกชนิดของคำจากคำที่ปรากฏ ในบทเพลงพื้นบ้านภาคกลาง	2.05	0.88	น้อย	2.33	0.91	น้อย
2. ความรู้เรื่องคำ ได้แก่ การอ่าน ออกเสียงคำ การเขียนสะกดคำ และการใช้คำให้ตรงความหมาย	2.09	0.93	น้อย	2.20	0.93	น้อย
3. การเรียนรู้คำราชาศัพท์จากบทเพลง พื้นบ้านภาคกลาง	2.03	0.86	น้อย	2.13	0.95	น้อย
4. การรวบรวมคำศัพท์และคำแปลใน กิจกรรมท้ายบทเรียนเป็นเพลง พื้นบ้านภาคกลางทำนองต่าง ๆ	2.11	0.88	น้อย	2.20	0.93	น้อย
5. การทำแบบฝึกหัดเรื่องสำนวน เปรียบเทียบ คำอุปมาอุปไมยจาก บทเพลงพื้นบ้านภาคกลางที่กำหนดให้	2.07	0.83	น้อย	2.13	0.96	น้อย
6. การวิเคราะห์ส่วนประกอบของ พยางค์จากบทเพลงพื้นบ้านภาคกลาง	2.17	0.88	น้อย	2.22	0.92	น้อย
7. การเขียนเรื่องคำและประโยคจาก บทเพลงพื้นบ้านภาคกลาง	2.09	0.85	น้อย	2.34	0.93	น้อย

ตารางที่ 6 ค่ามัชฌิม เลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการปฏิบัติในการใช้เพลง
พื้นบ้านภาคกลางประกอบการเรียนการสอนเนื้อหาวิชาหลักภาษา (ต่อ)

ข้อความ	ครู		ความ หมาย	นักเรียน		ความ หมาย
	$\bar{X}$	S.D.		$\bar{X}$	S.D.	
8. การศึกษาและเปรียบเทียบศิลปะ การประพันธ์ในด้านฉันทลักษณ์ การ สรรคำใช้ การเล่นคำ และคำ เปรียบเทียบจากบทร้อยกรองใน บทเรียนกับบทเพลง	2.28	0.94	น้อย	2.29	0.95	น้อย
รวม	2.11	0.88	น้อย	2.23	0.93	น้อย

จากตารางที่ 6 เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมพบว่า ทั้งครูและนักเรียนมีความเห็นสอดคล้องกันว่า การใช้เพลงพื้นบ้านภาคกลางประกอบการเรียนการสอน เนื้อหาวิชาหลักภาษา มีการปฏิบัติ
น้อย

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงตามลำดับค่ามัชฌิม เลขคณิต ครูและนักเรียนมีความเห็น
สอดคล้องกันว่า การใช้เพลงพื้นบ้านภาคกลางประกอบการเรียนการสอน เนื้อหาวิชาหลักภาษา
มีการปฏิบัติน้อยทุกข้อ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 7 ค่ามัชฌิม เลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการปฏิบัติในการใช้เพลงพื้นบ้าน
ภาคกลางประกอบการเรียนการสอนเนื้อหาวิชาวรรณคดี

ข้อความ	ครู		ความ หมาย	นักเรียน		ความ หมาย
	$\bar{X}$	S.D.		$\bar{X}$	S.D.	
1. นำทำนอง เพลงพื้นบ้านภาคกลางที่ สัมพันธ์กับ เนื้อหาในบทเรียนมาประกอบ การเรียนการสอน เช่น นำเพลงเดินกำ มาประกอบการสอนบทร้อยกรอง เรื่อง ควรแก่สรร เสริญกราวคือชาวนา	2.30	0.84	น้อย	2.44	0.90	น้อย
2. นำ เพลงพื้นบ้านภาคกลางที่กล่าวถึง ในบทเรียนมาประกอบการเรียน การสอน เช่น นำเพลงปรบไก่ มาประกอบการสอน เรื่องพระราช วิจารณ์ในพระบาทสมเด็จพระ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เรื่อง จดหมายความทรงจำของกรม หลวงนรินทร์เทวี	2.20	0.83	น้อย	2.24	0.91	น้อย
3. นำ เนื้อหาหรือแนวคิดในบทเรียน มาแต่ง เป็นบท เพลงพื้นบ้านภาคกลาง เช่น บทเล่าคิดว่าด้วยเรื่องสมุนไพรมหาวิทยาลัย ประกอบการสอน เรื่องหมากลู	2.29	0.86	น้อย	2.49	0.97	น้อย
4. นำ เพลงพื้นบ้านภาคกลางที่เนื้อร้อง เกี่ยวข้องกับ เนื้อหาในบทเรียนมา ประกอบการสอน เช่น เพลงฉ่อย ชุดตีหมากผัวประกอบการสอน เสภา เรื่องขุนช้างขุนแผน	2.18	0.86	น้อย	2.32	0.92	น้อย

ตารางที่ 7 ค่ามัชฌิม เลขคณิตและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับการปฏิบัติในการใช้เพลงพื้นบ้าน
ภาคกลางประกอบการ เรียนการสอน เนื้อหาวิชาวรรณคดี (ต่อ)

ข้อความ	ครู		ความ หมาย	นักเรียน		ความ หมาย
	$\bar{X}$	S.D.		$\bar{X}$	S.D.	
5. นำเนื้อเรื่องในบทร้อยกรองมาแต่ง เป็นทำนองเพลงพื้นบ้าน เช่น บทร้อยกรองเรื่องน้ำตาเป็น ทำนองเพลงฉ่อย	1.94	0.91	น้อย	2.14	0.93	น้อย
รวม	2.18	0.86	น้อย	2.32	0.92	น้อย

จากตารางที่ 7 เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมพบว่า ทั้งครูและนักเรียนมีความเห็นสอดคล้องกันว่า การใช้เพลงพื้นบ้านภาคกลางประกอบการ เรียนการสอน เนื้อหาวิชาวรรณคดี มีการปฏิบัติ
น้อย

เมื่อพิจารณา เป็นรายข้อ เรียงตามลำดับค่ามัชฌิม เลขคณิต ครูและนักเรียนมีความเห็น
สอดคล้องกันว่า การใช้เพลงพื้นบ้านภาคกลางประกอบการ เรียนการสอน เนื้อหาวิชาวรรณคดี
มีการปฏิบัติ น้อยทุกข้อ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 8 คำขวัญเดิม เลขคณิตและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับการปฏิบัติในการใช้เพลงพื้นบ้าน
ภาคกลางประกอบการเรียนการสอนเนื้อหาวิชาเลือก

ข้อความ	ครู		ความ หมาย	นักเรียน		ความ หมาย
	$\bar{X}$	S.D.		$\bar{X}$	S.D.	
1. การฝึกรูปประโยคในกลุ่มแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับ เพลงพื้นบ้านภาคกลาง	2.39	0.91	น้อย	2.42	0.93	น้อย
2. การอ่านและพิจารณาคุณค่านิยม ของสังคมที่ปรากฏในบท เพลงพื้นบ้าน ภาคกลาง	2.44	0.88	น้อย	2.37	0.88	น้อย
3. การเขียนรายงานเรื่อง เพลงพื้นบ้าน ภาคกลางที่ปรากฏในวรรณคดีมรดก เช่น เพลงปรบไก่ เพลงเทพทอง ในวรรณคดีเรื่องอิเหนา ขุนช้าง ขุนแผน	2.31	0.95	น้อย	2.23	0.92	น้อย
4. การแต่งคำประพันธ์ตามความคิด เนื่องในโอกาสต่าง ๆ เช่น บรรยาย พระคุณของแม่ เป็นบท เพลงพวงมาลัย เนื่องในวันแม่แห่งชาติ	2.27	0.88	น้อย	2.23	0.84	น้อย
5. การเรียนประเพณีไทยภาคกลาง ด้วยบท เพลงพื้นบ้านภาคกลาง	2.36	0.91	น้อย	2.33	0.92	น้อย
6. การฟัง เพลงพื้นบ้านภาคกลางที่ ปรากฏในบทเรียน	2.13	0.96	น้อย	2.20	0.95	น้อย
7. การศึกษาภวนิเทศและคำพังเพยจาก บท เพลงพื้นบ้านภาคกลาง	2.23	0.86	น้อย	2.17	0.91	น้อย
8. การหัดแนะนำการแสดง เพลงพื้นบ้าน ภาคกลาง	2.26	0.86	น้อย	2.33	0.96	น้อย

ตารางที่ 8 ค่ามัชฌิม เลขคณิตและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับการปฏิบัติในการใช้เพลงพื้นบ้าน
ภาคกลางประกอบการ เรียนการสอน เนื้อหาวิชาเลือก (ต่อ)

ข้อความ	ครู		ความ หมาย	นักเรียน		ความ หมาย
	$\bar{X}$	S.D.		$\bar{X}$	S.D.	
9. การสัมภาษณ์พ่อ เพลงแม่ เพลงหรือ วิทยากร เกี่ยวกับ เพลงพื้นบ้านภาคกลาง ค่อนหน้าที่ประชุม	2.26	0.90	น้อย	2.26	0.92	น้อย
10. การศึกษาค้นคว้าเบื้องต้นโดยการ เก็บและบันทึกข้อมูลจากการอ่าน หนังสือ เอกสาร สื่อมวลชน และ สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับ เพลง พื้นบ้านภาคกลาง	1.98	0.91	น้อย	2.10	1.00	น้อย
รวม	2.26	0.90	น้อย	2.26	0.92	น้อย

จากตารางที่ 8 เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมพบว่า ทั้งครูและนักเรียนมีความเห็นสอดคล้องกันว่า การใช้เพลงพื้นบ้านภาคกลางประกอบการ เรียนการสอน เนื้อหาวิชาเลือก มีการปฏิบัติน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงตามลำดับค่ามัชฌิม เลขคณิต ครูและนักเรียนมีความเห็นสอดคล้องกันว่า การใช้เพลงพื้นบ้านภาคกลางประกอบการ เรียนการสอน เนื้อหาวิชาเลือก มีการปฏิบัติน้อยทุกข้อ

ตารางที่ 9 ค่ามัธยฐาน เลขคณิตและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความต้องการในการใช้ เพลง
พื้นบ้านภาคกลางประกอบการเรียนการสอน เนื้อหาวิชาการใช้ภาษาไทย

ข้อความ	ครู		ความ หมาย	นักเรียน		ความ หมาย
	$\bar{X}$	S.D.		$\bar{X}$	S.D.	
1. การจับใจความสำคัญหลังจากการฟัง บทเพลงพื้นบ้านภาคกลางจากแถบ บันทึกลีเสียง	2.74	0.83	มาก	2.62	0.81	มาก
2. การฟังเพื่อความเพลิดเพลินและเพื่อ ความจรรโลงใจ	2.81	0.86	มาก	2.58	0.94	มาก
3. การใช้วิจารณ์ภายในการฟัง โดยสรุป สาระที่ได้จากการฟังบท เพลงพื้นบ้าน ภาคกลางจากแถบบันทึกเสียง	2.84	0.86	มาก	2.57	0.83	มาก
4. การประเมินค่าหลังจากการฟังอภิปราย เรื่องที่เกี่ยวข้องกับ เพลงพื้นบ้านภาคกลาง	2.65	0.98	มาก	2.65	0.85	มาก
5. การอภิปรายแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับ การใช้ถ้อยคำในบท เพลงพื้นบ้านภาคกลาง	2.70	0.87	มาก	2.69	0.88	มาก
6. การพูด เมื่อโน้มน้าวใจให้ผู้ฟัง เห็น คุณค่าของ เพลงพื้นบ้านภาคกลาง	2.78	0.78	มาก	2.68	0.90	มาก
7. การอ่าน เพื่อศึกษาค้นคว้า เกี่ยวกับ เพลง พื้นบ้านภาคกลางตามหัวข้อที่ครูมอบหมาย	2.63	0.92	มาก	2.70	0.98	มาก
8. การอ่านวิเคราะห์และวิจารณ์จาก บทความที่เกี่ยวกับ เพลงพื้นบ้านภาคกลาง	2.63	0.92	มาก	2.50	0.83	น้อย
9. การฝึกทักษะการใช้ถ้อยคำ ส่วนนวนไทย ให้มีประสิทธิภาพด้วยบท เพลงพื้นบ้าน ภาคกลาง	2.85	0.79	มาก	3.07	1.00	มาก

ตารางที่ 9 : คำขวัญ เลขคิดและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับความต้องการในการใช้
เพลงพื้นบ้านภาคกลางประกอบการเรียนการสอน เนื้อหาวิชาการใช้ภาษาไทย (ต่อ)

ข้อความ	ครู		ความ หมาย	นักเรียน		ความ หมาย
	$\bar{X}$	S.D.		$\bar{X}$	S.D.	
10. การเขียนบันทึกข้อความจากการ สัมภาษณ์พ่อเพลงแม่เพลงหรือวิทยากร เกี่ยวกับ เพลงพื้นบ้าน ในท้องถิ่น	2.72	0.90	มาก	2.58	0.94	มาก
11. การฝึกแต่งคำประพันธ์จากฉันทลักษณ์ หรือรูปแบบของ เพลงพื้นบ้านภาคกลาง	2.97	0.89	มาก	2.94	1.04	มาก
รวม	2.75	0.87	มาก	2.68	0.90	มาก

จากตารางที่ 9 เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมพบว่า ทั้งครูและนักเรียนมีความเห็น
สอดคล้องกันว่า การใช้ เพลงพื้นบ้านภาคกลางประกอบการเรียนการสอน เนื้อหาวิชาการใช้
ภาษาไทย มีความต้องการนำไปใช้มาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงตามลำดับคำขวัญ เลขคิด ครูมีความเห็นว่า การใช้
เพลงพื้นบ้านภาคกลางประกอบการเรียนการสอน เนื้อหาวิชาการใช้ภาษาไทยที่ความต้องการนำไปใช้มาก
ได้แก่ การฝึกแต่งคำประพันธ์จากฉันทลักษณ์หรือรูปแบบของ เพลงพื้นบ้านภาคกลาง การฝึกทักษะ
การใช้ถ้อยคำสำนวนไทยให้มีประสิทธิผลด้วยบท เพลงพื้นบ้านภาคกลาง การใช้วิจรรณญาในการ
ฟัง โดยสรุปสาระที่ได้จากการฟังบท เพลงพื้นบ้านภาคกลางจากแถบบันทึกเสียง การฟังเพื่อความ
เพลิดเพลินและเพื่อความจรรโลงใจ การพูดเพื่อโน้มน้าวใจให้ผู้ฟังเห็นคุณค่าของ เพลงพื้นบ้าน
ภาคกลาง การจับใจความสำคัญหลังจากการฟังบท เพลงพื้นบ้านภาคกลางจากแถบบันทึกเสียง
การเขียนบันทึกข้อความจากการสัมภาษณ์พ่อเพลงแม่เพลงหรือวิทยากรเกี่ยวกับ เพลงพื้นบ้าน ใน
ท้องถิ่น การอภิปรายแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับการใช้ถ้อยคำในบท เพลงพื้นบ้านภาคกลาง การ

ประเมินค่าหลังจากการฟังอภิปราย เรื่องที่เกี่ยวกับเพลงพื้นบ้านภาคกลาง การอ่านเพื่อศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับ เพลงพื้นบ้านภาคกลางตามหัวข้อที่ครูมอบหมาย และการอ่านวิเคราะห์และวิจารณ์สารจากบทความที่เกี่ยวกับ เพลงพื้นบ้านภาคกลาง

ส่วนนักเรียนมีความเห็นว่า การใช้เพลงพื้นบ้านภาคกลางประกอบการเรียนการสอน เนื้อหาวิชาการใช้ภาษาไทยที่ต้องการนำไปใช้มากได้แก่ การฝึกทักษะการใช้ถ้อยคำสำนวนไทยให้มีประสิทธิภาพด้วยบทเพลงพื้นบ้านภาคกลาง การฝึกแต่งคำประพันธ์จากฉันทลักษณ์หรือรูปแบบของ เพลงพื้นบ้านภาคกลาง การอ่าน เพื่อศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับ เพลงพื้นบ้านภาคกลางตามหัวข้อที่ครูมอบหมาย การอภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้ถ้อยคำในบทเพลงพื้นบ้านภาคกลาง การพูดเพื่อโน้มน้าวใจให้ผู้ฟัง เห็นคุณค่าของ เพลงพื้นบ้านภาคกลาง การประเมินค่าหลังจากการฟัง อภิปราย เรื่องที่เกี่ยวกับ เพลงพื้นบ้านภาคกลาง การจับใจความสำคัญหลังจากการฟังบทเพลงพื้นบ้าน ภาคกลางจากแถบบันทึกเสียง การฟังเพื่อความเพลิดเพลินและเพื่อความจรจโรจใจ การเขียน บันทึกข้อความจากการสัมภาษณ์พ่อ เพลงแม่ เพลงหรือวิทยากรเกี่ยวกับ เพลงพื้นบ้าน ในท้องถิ่น และการ ใช้วิจารณ์คุณภาพในการฟัง โดยสรุปสาระที่ได้จากการฟังบทเพลงพื้นบ้านภาคกลางจากแถบบันทึกเสียง ส่วนการนำ เพลงพื้นบ้านภาคกลางมาประกอบการเรียนการสอน เนื้อหาวิชาภาษาไทยที่ต้องการนำไป ใช้บ่อย ได้แก่ การอ่านวิเคราะห์และวิจารณ์สารจากบทความที่เกี่ยวกับ เพลงพื้นบ้านภาคกลาง

ส่วนการใช้ เพลงพื้นบ้านภาคกลางประกอบการเรียนการสอน เนื้อหาวิชาการใช้ภาษาไทย ที่ครูต้องการนำไปใช้มาก แต่นักเรียนต้องการนำไปใช้น้อย คือ การอ่านวิเคราะห์และวิจารณ์ สารจากบทความที่เกี่ยวกับ เพลงพื้นบ้านภาคกลาง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 10 คำขวัญนิม เลขคณิตและส่วน เบี่ยง เบนมาตรฐาน เกี่ยวกับความต้องการในการใช้
เพลงพื้นบ้านภาคกลางประกอบการ เรียนการสอน เนื้อหาวิชาหลักภาษา

ข้อความ	ครู		ความ หมาย	นักเรียน		ความ หมาย
	$\bar{X}$	S.D.		$\bar{X}$	S.D.	
1. การจำแนกชนิดของคำจากคำที่ปรากฏ ในบท เพลงพื้นบ้านภาคกลาง	2.64	0.91	มาก	2.58	0.94	มาก
2. ความรู้เรื่องคำ ได้แก่ การอ่านออก เสียงคำ การเขียนสะกดคำ และการใช้ คำให้ตรงความหมาย	3.02	1.04	มาก	2.81	1.09	มาก
3. การ เรียนรู้คำราชาศัพท์จากบท เพลง พื้นบ้านภาคกลาง	2.97	0.83	มาก	2.63	0.96	มาก
4. การรวบรวมคำศัพท์และคำแปลใน กิจกรรมท้ายบท เรียน เป็น เพลงพื้นบ้าน ภาคกลางท่านองต่าง ๆ	2.75	0.89	มาก	2.57	0.92	มาก
5. การทำแบบฝึกหัด เรื่องสำนวน เปรียบเทียบ คำอุปมาอุปไมย จาก บท เพลงพื้นบ้านภาคกลางที่กำหนดให้	2.70	0.86	มาก	2.61	0.95	มาก
6. การวิเคราะห์ส่วนประกอบของพยางค์ จากบท เพลงพื้นบ้านภาคกลาง	2.59	0.89	มาก	2.66	0.96	มาก
7. การ เรียน เรื่องคำและประโยคจาก บท เพลงพื้นบ้านภาคกลาง	2.70	0.93	มาก	2.58	0.94	มาก

ตารางที่ 10 คำขวัญ เลขคณิตและส่วน เบี่ยง เบนมาตรฐาน เกี่ยวกับความต้องการในการใช้
เพลงพื้นบ้านภาคกลางประกอบการเรียนการสอน เนื้อหาวิชาหลักภาษา (ต่อ)

ข้อความ	ครู		ความ หมาย	นักเรียน		ความ หมาย
	$\bar{X}$	S.D.		$\bar{X}$	S.D.	
8. การศึกษาและ เปรียบ เทียบศิลปะการ ประพันธ์ในด้านฉันทลักษณ์ การสรุควา ใช้ การเล่นคำ และคำเปรียบเทียบ จากบทร้อยกรองในบทเรียนกับบท เพลง พื้นบ้านภาคกลาง	2.78	0.86	มาก	2.56	0.99	มาก
รวม	2.76	0.90	มาก	2.62	0.96	มาก

จากตารางที่ 10 เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมพบว่า ทั้งครูและนักเรียนมีความเห็นสอดคล้อง
กันว่า การใช้เพลงพื้นบ้านภาคกลางประกอบการเรียนการสอน เนื้อหาวิชาหลักภาษา มีความต้องการ
นำไปใช้มาก

เมื่อพิจารณา เป็นรายข้อ เรียงตามลำดับคำขวัญ เลขคณิต ครูมีความ เห็นว่าการใช้ เพลง
พื้นบ้านภาคกลางประกอบการเรียนการสอน เนื้อหาวิชาหลักภาษา . ที่ต้องการนำไปใช้มาก ได้แก่
ความรู้เรื่องคำ ได้แก่ การอ่านออกเสียงคำ การเขียนสะกดคำ และการใช้คำให้ตรงความหมาย
การเรียนรู้คำราชาศัพท์จากบท เพลงพื้นบ้านภาคกลาง การศึกษาและ เปรียบ เทียบศิลปะการประพันธ์
ในด้านฉันทลักษณ์ การสรุควาใช้ การเล่นคำ และคำเปรียบเทียบจากบทร้อยกรองในบทเรียนกับ
บท เพลงพื้นบ้านภาคกลาง การรวบรวมคำศัพท์และคำแปลในกิจกรรมท้ายบท เรียน เป็น เพลงพื้นบ้าน
ภาคกลางทำนองต่าง ๆ การทำแบบฝึกหัด เรื่องสำนวน เปรียบ เทียบ คำอุปมาอุปไมยจากบท เพลง
พื้นบ้านภาคกลางที่กำหนดให้ การ เรียน เรื่องคำและประโยคจากบท เพลงพื้นบ้านภาคกลางและการ
จำแนกชนิดของคำจากคำที่ปรากฏ ในบท เพลงพื้นบ้านภาคกลาง

ส่วนนักเรียนมีความเห็นว่า การใช้เพลงพื้นบ้านภาคกลางประกอบการเรียนการสอน เนื้อหาวิชาหลักภาษาที่ต้องการนำไปใช้มาก ได้แก่ ความรู้เรื่องคำ ได้แก่ การอ่านออกเสียงคำ การเขียนสะกดคำ และการใช้คำให้ตรงความหมาย การวิเคราะห์ส่วนประกอบของพยางค์จาก บทเพลงพื้นบ้านภาคกลาง การเรียนรู้คำราชาศัพท์จากบทเพลงพื้นบ้านภาคกลาง การทำแบบฝึกหัด เรื่องสำนวน เปรียบเทียบ คำอุปมาอุปไมยจากบทเพลงพื้นบ้านภาคกลางที่กำหนดให้ การจำแนก ชนิดของคำจากคำที่ปรากฏในบทเพลงพื้นบ้านภาคกลาง การเรียนเรื่องคำและประโยคจากบทเพลง พื้นบ้านภาคกลาง การรวบรวมคำศัพท์ และคำแปล ในกิจกรรมท้ายบทเรียน เป็น เพลงพื้นบ้านภาคกลาง ทำนองต่าง ๆ และการศึกษาและเปรียบเทียบศิลปะการประพันธ์ในด้านฉันทลักษณ์ การสรรคำใช้ การเล่นคำ และคำเปรียบ เทียบจากบทร้อยกรองในบท เรียนกับบทเพลงพื้นบ้านภาคกลาง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 11 คำขวัญ เลขคณิตและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับความต้องการในการใช้
เพลงพื้นบ้านภาคกลางประกอบการเรียนการสอนเนื้อหาวิชาวรรณคดี

ข้อความ	ครู		ความ หมาย	นักเรียน		ความ หมาย
	$\bar{X}$	S.D.		$\bar{X}$	S.D.	
1. นำทำนอง เพลงพื้นบ้านภาคกลางที่ สัมพันธ์กับ เนื้อหาในบทเรียนมาประกอบ การเรียนการสอน เช่น นำเพลงเดินกำ มาประกอบการสอนบทร้อยกรอง เรื่อง ควรแก่สรรเสริญกราวคือชานา	3.06	0.92	มาก	2.89	1.08	มาก
2. นำ เพลงพื้นบ้านภาคกลางที่กล่าวถึง ในบทเรียนมาประกอบการเรียนการ สอน เช่น นำเพลงปรบไก่ มาประกอบ การสอนเรื่องพระราชวิจารณ์ใน พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เรื่องจดหมายความทรงจำของกรม หลวงนรินทรเทวี	2.91	0.66	มาก	2.76	0.88	มาก
3. นำ เนื้อหาหรือแนวคิดในบทเรียนมา แต่งเป็นบทเพลงพื้นบ้านภาคกลาง เช่น บทลำตัดว่าด้วย เรื่องสมุนไพรรประกอบ การสอนเรื่องหมากพลู	2.88	0.88	มาก	2.68	0.94	มาก
4. นำ เพลงพื้นบ้านภาคกลางที่มีเนื้อร้อง เกี่ยวข้องกับ เนื้อหาในบทเรียนมา ประกอบการสอน เช่น เพลงฉ่อยชุด ตีหมากฝั้วประกอบการสอนเสภาเรื่อง ขุนช้างขุนแผน	2.88	0.77	มาก	2.65	0.85	มาก

ตารางที่ 11 คำขวัญ เลขคดีและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับความต้องการในการใช้ ...
เพลงพื้นบ้านภาคกลางประกอบการเรียนการสอน เนื้อหาวิชาวรรณคดี (ต่อ)

ข้อความ	ครู		ความ หมาย	นักเรียน		ความ หมาย
	$\bar{X}$	S.D.		$\bar{X}$	S.D.	
5. นำ เนื้อเรื่องในบทร้อยกรองมาแต่ง เป็น ทำนอง เพลงพื้นบ้าน เช่น บทร้อยกรอง เรื่องน้ำตา เป็นทำนอง เพลงฉ่อย	2.84	0.08	มาก	2.82	1.08	มาก
รวม	2.91	0.66	มาก	2.76	0.96	มาก

จากตารางที่ 11 เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมพบว่า ทั้งครูและนักเรียนมีความเห็นสอดคล้องกันว่า การใช้เพลงพื้นบ้านภาคกลางประกอบการเรียนการสอน เนื้อหาวิชาวรรณคดี มีความต้องการนำไปใช้มาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงตามลำดับคำขวัญ เลขคดี ครูมีความเห็นว่า การใช้เพลงพื้นบ้านภาคกลางประกอบการเรียนการสอน เนื้อหาวิชาวรรณคดีที่ความต้องการนำไปใช้มาก ได้แก่ นำทำนอง เพลงพื้นบ้านภาคกลางที่สัมพันธ์กับ เนื้อหาในบทเรียนมาประกอบการเรียนการสอน เช่น นำเพลง เดินก้ามาประกอบการสอนบทร้อยกรอง เรื่องควรแก่สรเสริญกราวคือชานา นำเพลงพื้นบ้านภาคกลางที่กล่าวถึงในบทเรียนมาประกอบการเรียนการสอน เช่น นำเพลงปรบไก่อมาประกอบการสอนเรื่อง พระราชวิจารณ์ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เรื่องจดหมายความทรงจำของกรมหลวงนรินทรเทวี นำเนื้อหาหรือแนวคิดในบทเรียนมาแต่งเป็นบทเพลงพื้นบ้านภาคกลาง เช่น บทลำตัดว่าด้วยเรื่องสมุนไพรรประกอบการสอนเรื่องหมากลู นำเพลงพื้นบ้านภาคกลางที่มีเนื้อร้องเกี่ยวกับเนื้อหาในบทเรียนมาประกอบการสอน เช่น เพลงฉ่อย ชุดตีหมากรุก ประกอบการสอนเสภาเรื่อง ขุนช้างขุนแผน และนำเนื้อเรื่องในบทร้อยกรองมาแต่ง เป็นทำนอง เพลงพื้นบ้าน เช่น บทร้อยกรอง เรื่องน้ำตา เป็นทำนอง เพลงฉ่อย

ส่วนนักเรียนมีความเห็นว่า การใช้เพลงพื้นบ้านภาคกลางประกอบการเรียนการสอน เนื้อหาวิชาวรรณคดีที่ต้องการนำไปใช้มาก ได้แก่ นำทำนองเพลงพื้นบ้านภาคกลางที่สัมพันธ์กับ เนื้อหาในบทเรียนมาประกอบการเรียนการสอน เช่น นำเพลง เต็มกำมาประกอบการสอนบท ร้อยกรอง เรื่องควรแก่สรร เสริฐกราวคือชานา นำเนื้อ เรื่องในบทร้อยกรองมาแต่ง เป็นทำนอง เพลงพื้นบ้าน เช่น บทร้อยกรองเรื่องน้ำตา เป็นทำนองเพลงฉ่อย นำเพลงพื้นบ้านภาคกลางที่ กล่าวถึงในบทเรียนมาประกอบการเรียนการสอน เช่น นำเพลงปรบไถ่มาประกอบการสอนเรื่อง พระราชวิจารณ์ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เรื่องจดหมายเหตุความทรงจำของ กรมหลวงนรินทรเทวี นำเนื้อหาหรือแนวคิดในบทเรียนมาแต่ง เป็นบทเพลงพื้นบ้านภาคกลาง เช่น บทลำตัดว่าด้วยเรื่อง สมุนไพรประกอบการสอนเรื่องหมากพลู และนำเพลงพื้นบ้านภาคกลางที่มี เนื้อร้องเกี่ยวข้องกับเนื้อหาในบทเรียนมาประกอบการสอน เช่น เพลงฉ่อย ชุดตีหมากพลู ประกอบ การสอนเสภาเรื่อง ขุนช้างขุนแผน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 12 คำขวัญติดและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับความต้องการในการใช้
เพลงพื้นบ้านภาคกลางประกอบการเรียนการสอนเนื้อหาวิชาเลือก

ข้อความ	ครู		ความ หมาย	นักเรียน		ความ หมาย
	$\bar{X}$	S.D.		$\bar{X}$	S.D.	
1. การฝึกร้องปรายในกลุ่ม แสดงความ คิดเห็นเกี่ยวกับ เพลงพื้นบ้านภาคกลาง	3.01	0.94	มาก	2.95	1.95	มาก
2. การอ่านและพิจารณาคุณค่าด้านคำนิยมของ สังคมที่ปรากฏในบท เพลงพื้นบ้าน ภาคกลาง	3.00	0.79	มาก	2.57	0.90	มาก
3. การเขียนรายงาน เรื่อง เพลงพื้นบ้าน ภาคกลางที่ปรากฏในวรรณคดีมรดก เช่น เพลงปรบไก่ เพลงเทพทอง ใน วรรณคดีเรื่องอิเหนา ขุนช้างขุนแผน	2.84	0.89	มาก	2.65	0.94	มาก
4. การแต่งคำประพันธ์ตามความคิด เนื่องในโอกาสต่าง ๆ เช่น บรรยาย พระคุณของแม่เป็นบท เพลงพวงมาลัย เนื่องในวันแม่แห่งชาติ	3.02	0.95	มาก	2.81	1.06	มาก
5. การเรียนประเพณีไทยภาคกลางด้วย บท เพลงพื้นบ้านภาคกลาง	3.16	0.95	มาก	2.95	1.96	มาก
6. การฟัง เพลงพื้นบ้านภาคกลางที่ปรากฏ ในบทเรียน	3.02	0.95	มาก	2.81	1.06	มาก
7. การศึกษาภาษิตและคำพัง เพยจาก บท เพลงพื้นบ้านภาคกลาง	3.09	0.97	มาก	2.85	1.06	มาก
8. การพูดแนะนำการแสดง เพลงพื้นบ้าน ภาคกลาง	2.87	0.93	มาก	2.59	0.90	มาก

ตารางที่ 12 คำมีชนิม เลขคณิตและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับความต้องการในการใช้
เพลงพื้นบ้านภาคกลางประกอบการเรียนการสอน เนื้อหาวิชาเลือก (ต่อ)

ข้อความ	ครู		ความ หมาย	นักเรียน		ความ หมาย
	$\bar{X}$	S.D.		$\bar{X}$	S.D.	
9. การสัมภาษณ์พ่อ เพลงแม่ เพลงหรือวิทยากร เกี่ยวกับ เพลงพื้นบ้านภาคกลางค่อนหน้าที่ ประชุม	2.86	0.88	มาก	2.51	0.90	น้อย
10. การศึกษาค้นคว้า เบื้องต้นโดยการ เก็บ และบันทึกข้อมูลจากการอ่านหนังสือ เอกสาร สื่อมวลชน และสิ่งพิมพ์ต่างๆ ที่เกี่ยวกับ เพลงพื้นบ้านภาคกลาง	2.90	0.94	มาก	2.58	1.02	มาก
รวม	2.97	0.91	มาก	2.78	1.17	มาก

จากตารางที่ 12 เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมพบว่า ทั้งครูและนักเรียนมีความเห็น
สอดคล้องกันว่า การใช้เพลงพื้นบ้านภาคกลางประกอบการเรียนการสอน เนื้อหาวิชาเลือก มี
ความต้องการนำไปใช้มาก

เมื่อพิจารณา เป็นรายข้อ เรียงตามลำดับคำมีชนิม เลขคณิต ครูมีความเห็นว่า การใช้เพลง
พื้นบ้านภาคกลางประกอบการเรียนการสอน เนื้อหาวิชาเลือกที่ความต้องการนำไปใช้มาก ได้แก่ การ
เรียนประเพณีไทยภาคกลางด้วยบทเพลงพื้นบ้านภาคกลาง การศึกษาภาคีและคำพังเพยจากบทเพลง
พื้นบ้านภาคกลาง การแต่งบทประพันธ์ตามความคิดเนื่องในโอกาสต่าง ๆ เช่น บรรยายพระคุณ
ของแม่เป็นบทเพลงทวงมาลัย เนื่องในวันแม่แห่งชาติ การฟังเพลงพื้นบ้านภาคกลางที่ปรากฏใน
บทเรียน การฝึกอภิปรายในกลุ่มแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับ เพลงพื้นบ้านภาคกลาง การอ่านและ
พิจารณาด้านค่านิยมของสังคมที่ปรากฏในบท เพลงพื้นบ้านภาคกลาง การศึกษาค้นคว้า เบื้องต้นโดย

การเก็บและบันทึกข้อมูลจากการอ่านหนังสือ เอกสาร สื่อมวลชน และสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับ เพลงพื้นบ้านภาคกลาง การชูดแนะนำการแสดง เพลงพื้นบ้านภาคกลาง การสัมภาษณ์พ่อเพลงแม่เพลงหรือวิทยากร เกี่ยวกับ เพลงพื้นบ้านภาคกลางค่อน้ำที่ประชุม และการเขียนรายงานเรื่อง เพลงพื้นบ้านภาคกลางที่ปรากฏในวรรณคดีมรดก เช่น เพลงปรบไก่ เพลงเทพทอง ในวรรณคดีเรื่องอิเหนา ขุนช้างขุนแผน

ส่วนนักเรียนมีความเห็นว่า การใช้เพลงพื้นบ้านภาคกลางประกอบการเรียนการสอน เนื้อหาวิชาเลือกที่ต้องการนำไปใช้มาก ได้แก่ การฝึกลูกปี่รายในกลุ่ม แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ เพลงพื้นบ้านภาคกลาง การเรียนประเพณีไทยภาคกลางด้วยบท เพลงพื้นบ้านภาคกลาง การศึกษา ภาษิตและคำพังเพยจากบท เพลงพื้นบ้านภาคกลาง การแต่งคำประพันธ์ตามความคิดเนื่องในโอกาส ต่าง ๆ เช่น บรรยายพระคุณของแม่เป็นบท เพลงพวงมาลัยเนื่องในวันแม่แห่งชาติ การฟัง เพลงพื้นบ้านภาคกลางที่ปรากฏในบทเรียน การเขียนรายงานเรื่อง เพลงพื้นบ้านภาคกลางที่ปรากฏใน วรรณคดีมรดก เช่น เพลงปรบไก่ เพลงเทพทอง ในวรรณคดี เรื่องอิเหนา ขุนช้างขุนแผน การ ชูดแนะนำการแสดง เพลงพื้นบ้านภาคกลาง และการศึกษาค้นคว้า เบื้องต้นโดยการเก็บและบันทึกข้อมูล จากการอ่านหนังสือ เอกสาร สื่อมวลชน และสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับ เพลงพื้นบ้านภาคกลาง การอ่านและพิจารณาด้านค่านิยมของสังคมที่ปรากฏในบท เพลงพื้นบ้านภาคกลาง

ส่วนการใช้ เพลงพื้นบ้านภาคกลางประกอบการเรียนการสอน เนื้อหาวิชาเลือกที่ ต้องการนำไปใช้น้อย ได้แก่ การสัมภาษณ์พ่อเพลงแม่เพลงหรือวิทยากรเกี่ยวกับ เพลงพื้นบ้านภาคกลางค่อน้ำที่ประชุม

ส่วนการใช้ เพลงพื้นบ้านภาคกลางประกอบการเรียนการสอน เนื้อหาวิชาเลือกที่ครูต้องการ มาก แต่นักเรียนต้องการนำไปใช้น้อย คือ การสัมภาษณ์พ่อเพลงแม่เพลงหรือวิทยากรเกี่ยวกับ เพลง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 13 ค่ามัธยฐาน เลขคณิตและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับการปฏิบัติในการใช้ เพลง
พื้นบ้านภาคกลางจัดกิจกรรมประกอบชั้นตอนการสอน

ข้อความ	ครู		ความ หมาย	นักเรียน		ความ หมาย
	$\bar{X}$	S.D.		$\bar{X}$	S.D.	
1. ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน	2.41	0.95	น้อย	2.30	0.96	น้อย
2. ชั้นดำเนินการสอน	2.10	0.87	น้อย	2.16	0.95	น้อย
3. ชั้นสรุปบทเรียน	2.28	0.97	น้อย	2.38	0.96	น้อย
4. ชั้นฝึกหัด	2.16	0.98	น้อย	2.27	0.96	น้อย
5. ชั้นประเมินผลการสอน	1.83	0.88	น้อย	2.17	1.11	น้อย
รวม	2.15	0.93	น้อย	2.25	0.98	น้อย

จากตารางที่ 13 เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมพบว่า ทั้งครูและนักเรียนมีความเห็น
สอดคล้องกันว่า การใช้เพลงพื้นบ้านภาคกลางจัดกิจกรรมประกอบชั้นตอนการสอน มีการปฏิบัติน้อย

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงตามลำดับค่ามัธยฐาน เลขคณิต ครูและนักเรียนมีความเห็น
สอดคล้องกันว่า การใช้เพลงพื้นบ้านภาคกลางจัดกิจกรรมประกอบชั้นตอนการสอน มีการปฏิบัติน้อย
ทุกข้อ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 14 ค่ามัชฌิม เลขคณิตและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับการปฏิบัติในวิธีการใช้ เพลง
พื้นบ้านภาคกลางมาจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ข้อความ	ครู		ความ หมาย	นักเรียน		ความ หมาย
	$\bar{X}$	S.D.		$\bar{X}$	S.D.	
1. การใช้บทเพลงพื้นบ้านภาคกลางที่มี เนื้อความสัมพันธ์กับเนื้อเรื่องใน บทเรียน	2.47	0.87	น้อย	2.55	0.89	น้อย
2. การใช้บทเพลงพื้นบ้านภาคกลางที่ แต่งขึ้นเพื่อประกอบบทเรียนโดยตรง	2.12	0.84	น้อย	2.43	0.91	น้อย
3. การใช้บทเพลงพื้นบ้านภาคกลางที่มี เนื้อร้องทั่ว ๆ ไป มาประกอบการเรียน การสอน	1.95	0.96	น้อย	2.13	0.99	น้อย
4. การประยุกต์บทร้อยกรองในบทเรียน ให้เป็นกลอนเพลงพื้นบ้านภาคกลาง	2.32	0.92	น้อย	2.36	0.89	น้อย
5. การใช้ทำนองเพลงพื้นบ้านภาคกลาง มาขับร้องบทร้อยกรองในบทเรียน	2.12	0.92	น้อย	2.35	0.97	น้อย
รวม	2.19	0.90	น้อย	2.36	0.93	น้อย

จากตารางที่ 14 เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมพบว่า ทั้งครูและนักเรียนมีความเห็น
สอดคล้องกันว่า วิธีการใช้เพลงพื้นบ้านภาคกลางมาจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีการปฏิบัติ
น้อย
เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงตามลำดับค่ามัชฌิม เลขคณิต ครูและนักเรียนมีความเห็น
สอดคล้องกันว่า วิธีการใช้เพลงพื้นบ้านภาคกลางมาจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีการปฏิบัติ
น้อย
ทุกข้อ

ตารางที่ 15 ค่ามัชฌิม เลขคณิตและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการปฏิบัติในการใช้สื่อประเภท
สิ่งพิมพ์ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนที่ใช้ เพลงพื้นบ้านภาคกลาง

ข้อความ	ครู		ความ หมาย	นักเรียน		ความ หมาย
	$\bar{X}$	S.D.		$\bar{X}$	S.D.	
1. ตำราหรือแบบ เรียนที่กล่าวถึง เพลง พื้นบ้านภาคกลาง	2.41	0.95	น้อย	2.46	0.90	น้อย
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ เพลงพื้นบ้านภาคกลาง	2.07	0.86	น้อย	2.23	0.92	น้อย
3. หนังสือพิมพ์ วารสาร หรือสิ่งตีพิมพ์ อื่น ๆ ที่เกี่ยวกับ เพลงพื้นบ้านภาคกลาง	2.20	0.88	น้อย	2.37	0.91	น้อย
รวม	2.22	0.61	น้อย	2.35	0.91	น้อย

จากตารางที่ 15 เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมพบว่า ทั้งครูและนักเรียนมีความเห็น
สอดคล้องกันว่า การใช้สื่อประเภทสิ่งพิมพ์ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนที่ใช้ เพลง
พื้นบ้านภาคกลาง มีการปฏิบัติน้อย

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงตามลำดับค่ามัชฌิม เลขคณิต ครูและนักเรียนมีความเห็น
สอดคล้องกันว่า การใช้สื่อประเภทสิ่งพิมพ์ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนที่ใช้ เพลง
พื้นบ้านภาคกลาง มีการปฏิบัติน้อยทุกข้อ

ตารางที่ 16 คำขวัญนิม เลขคณิตและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับการปฏิบัติในการใช้สื่อประเภท
อุปกรณ์และวัสดุประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้เพลงพื้นบ้านภาคกลาง

ข้อความ	ครู		ความ หมาย	นักเรียน		ความ หมาย
	$\bar{X}$	S.D.		$\bar{X}$	S.D.	
1. เครื่องบันทึกเสียงและแถบบันทึกเสียง เกี่ยวกับ เพลงพื้นบ้านภาคกลาง	2.36	0.95	น้อย	2.46	0.95	น้อย
2. เครื่องเล่นวีดีโอ เทปและแถบบันทึกภาพ เกี่ยวกับ เพลงพื้นบ้านภาคกลาง	2.41	0.95	น้อย	2.44	0.97	น้อย
3. เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะและแผ่นใส	1.97	0.90	น้อย	2.18	0.97	น้อย
4. เครื่องฉายสไลด์และฟิล์มสคริปต์เกี่ยวกับ เพลงพื้นบ้านภาคกลาง	2.06	0.94	น้อย	2.29	0.99	น้อย
5. เครื่องดนตรี เช่น กรับ ฉิ่ง โทน รำมะนา ฯลฯ	2.57	0.99	มาก	2.56	1.02	มาก
รวม	2.27	0.94	น้อย	2.38	0.98	น้อย

จากตารางที่ 16 เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมพบว่า ทั้งครูและนักเรียนมีความเห็นสอดคล้อง
กันว่า การใช้สื่อประเภทอุปกรณ์และวัสดุประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้เพลงพื้นบ้าน
ภาคกลาง มีการปฏิบัติน้อย

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงตามลำดับคำขวัญนิม เลขคณิต ครูและนักเรียนมีความเห็นสอดคล้อง
กันว่า การใช้สื่อประเภทอุปกรณ์และวัสดุประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้เพลงพื้นบ้าน
ภาคกลางที่มีการปฏิบัติมาก คือ เครื่องดนตรี เช่น กรับ ฉิ่ง โทน รำมะนา ฯลฯ นอกจากนั้นมีการ
ปฏิบัติน้อย

ตารางที่ 17 คำขวัญ เลขคณิตและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับการปฏิบัติในการใช้สื่อประเภท
แหล่งวิทยาการประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้ เพลงพื้นบ้านภาคกลาง

ข้อความ	ครู		ความ หมาย	นักเรียน		ความ หมาย
	$\bar{X}$	S.D.		$\bar{X}$	S.D.	
1. สถานที่ที่เก็บรวบรวมข้อมูล เพลงพื้นบ้าน ภาคกลาง เช่น ศูนย์วัฒนธรรม ห้องสมุด ศูนย์สังคีตศิลปธนาคารกรุงเทพ จำกัด เป็นต้น	2.12	0.89	น้อย	2.46	0.93	น้อย
2. วิทยาการ เช่น พ่อเพลง แม่เพลง พื้นบ้านภาคกลางในท้องถิ่น ศิลปิน อาชีพ ผู้เชี่ยวชาญเรื่อง เพลงพื้นบ้าน ภาคกลาง หรือครูสายวิชาอื่นที่ สามารถร้อง เพลงพื้นบ้านภาคกลาง ได้	2.05	0.93	น้อย	2.33	0.95	น้อย
รวม	2.08	0.91	น้อย	2.39	0.94	น้อย

จากตารางที่ 17 เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมพบว่า ทั้งครูและนักเรียนมีความเห็น
สอดคล้องกันว่า การใช้สื่อประเภทแหล่งวิทยาการประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้
เพลงพื้นบ้านภาคกลาง มีการปฏิบัติน้อย

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงตามลำดับคำขวัญ เลขคณิต ครูและนักเรียนมีความเห็น
สอดคล้องกันว่า การใช้สื่อประเภทแหล่งวิทยาการประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนใช้
เพลงพื้นบ้านภาคกลาง มีการปฏิบัติน้อยทุกข้อ

ตารางที่ 18 ค่ามัธยฐาน เลขคณิตและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับความต้องการในการใช้เพลง
พื้นบ้านภาคกลางจัดกิจกรรมประกอบชั้นตอนการสอน

ข้อความ	ครู		ความ หมาย	นักเรียน		ความ หมาย
	$\bar{X}$	S.D.		$\bar{X}$	S.D.	
1. ชื่นนำเข้าสู่บทเรียน	2.92	0.82	มาก	2.73	0.86	มาก
2. ชื่นคำเนิการสอน	2.81	0.83	มาก	2.56	0.89	มาก
3. ชื่นสรุปบทเรียน	2.93	0.82	มาก	2.57	0.99	มาก
4. ชื่นฝึกหัด	2.90	0.93	มาก	2.59	0.90	มาก
5. ชื่นประเมินผลการสอน	2.86	0.91	มาก	2.65	0.94	มาก
รวม	2.88	0.86	มาก	2.62	0.91	มาก

จากตารางที่ 18 เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมพบว่า ทั้งครูและนักเรียนมีความเห็นสอดคล้องกันว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้เพลงพื้นบ้านภาคกลางมาประกอบชั้นตอนการสอน มีความต้องการนำไปใช้มาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงตามลำดับค่ามัธยฐาน เลขคณิต ครูมีความเห็นว่า การใช้เพลงพื้นบ้านภาคกลางจัดกิจกรรมประกอบชั้นตอนการสอนที่ความต้องการนำไปใช้มาก ได้แก่ ชื่นสรุปบทเรียน ชื่นนำเข้าสู่บทเรียน ชื่นฝึกหัด ชื่นประเมินผลการสอน และชื่นคำเนิการสอน

ส่วนนักเรียนมีความเห็นว่า การใช้เพลงพื้นบ้านภาคกลางจัดกิจกรรมประกอบชั้นตอนการสอนที่ความต้องการนำไปใช้มาก ได้แก่ ชื่นนำเข้าสู่บทเรียน ชื่นประเมินผลการสอน ชื่นฝึกหัด ชื่นสรุปบทเรียน และชื่นคำเนิการสอน

ตารางที่ 19 คำมีชดิม เลขคณิตและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับความต้องการในการนำวิธี
การใช้ เพลงพื้นบ้านภาคกลางมาจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ข้อความ	ครู		ความ หมาย	นักเรียน		ความ หมาย
	$\bar{X}$	S.D.		$\bar{X}$	S.D.	
1. การใช้บท เพลงพื้นบ้านภาคกลางที่มี เนื้อความสัมพันธ์กับ เนื้อ เรื่องในบท เรียน	2.94	0.97	มาก	2.61	0.95	มาก
2. การใช้บท เพลงพื้นบ้านภาคกลางที่แต่งขึ้น เพื่อประกอบบท เรียนโดยตรง	2.95	0.91	มาก	2.70	0.92	มาก
3. การใช้บท เพลงพื้นบ้านภาคกลางที่มี เนื้อเรื่องทั่ว ๆ ไป มาประกอบการ เรียนการสอน	2.77	0.98	มาก	2.69	0.90	มาก
4. การประยุกต์บทร้อยกรองในบท เรียน ให้เป็นกลอน เพลงพื้นบ้านภาคกลาง	2.84	0.91	มาก	2.58	0.94	มาก
5. การใช้ทำนอง เพลงพื้นบ้านภาคกลาง มาขับร้องบทร้อยกรองในบท เรียน	2.81	0.98	มาก	2.56	0.91	มาก
รวม	2.86	0.95	มาก	2.62	0.92	มาก

จากตารางที่ 19 เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมพบว่า ทั้งครูและนักเรียนมีความเห็น
สอดคล้องกันว่า การนำวิธีการใช้ เพลงพื้นบ้านภาคกลางมาจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีความ
ต้องการนำไปใช้มาก

เมื่อพิจารณา เป็นรายข้อ เรียงตามลำดับคำมีชดิม เลขคณิต ครูมีความเห็นว่าการนำวิธีการใช้
เพลงพื้นบ้านภาคกลางมาจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่ต้องการนำไปใช้มากได้แก่ การใช้บท เพลง
พื้นบ้านภาคกลางที่แต่งขึ้น เพื่อประกอบบทเรียนโดยตรง การใช้บท เพลงพื้นบ้านภาคกลางที่มีเนื้อหา

สัมพันธ์กับเนื้อเรื่องในบทเรียน การประยุกต์บทร้อยกรองในบทเรียนให้เป็นกลอนเพลงพื้นบ้าน
ภาคกลาง การใช้ทำนอง เพลงพื้นบ้านภาคกลางมาขับร้องบทร้อยกรองในบทเรียน และการใช้
บทเพลงพื้นบ้านภาคกลางที่มีเนื้อร้องทั่ว ๆ ไป มาประกอบการเรียนการสอน

ส่วนนักเรียนมีความเห็นว่า การนำวิธีการใช้เพลงพื้นบ้านภาคกลางมาจัดกิจกรรมการ
เรียนการสอน ที่ต้องการนำไปใช้มาก ได้แก่ การใช้บทเพลงพื้นบ้านภาคกลางที่แต่งขึ้นเพื่อประกอบ
บทเรียนโดยตรง การใช้เพลงพื้นบ้านภาคกลางที่มีเนื้อร้องทั่ว ๆ ไปมาประกอบการเรียนการสอน
การใช้บทเพลงพื้นบ้านภาคกลางที่มีเนื้อหาสัมพันธ์กับเนื้อเรื่องในบทเรียน การประยุกต์บทร้อยกรอง
ในบทเรียนให้เป็นกลอน เพลงพื้นบ้านภาคกลาง และการใช้ทำนอง เพลงพื้นบ้านภาคกลางมาขับร้อง
บทร้อยกรองในบทเรียน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 20 คำขวัญ เลขคณิตและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับความต้องการในการนำสื่อประเภทสิ่งพิมพ์มาประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้เพลงพื้นบ้านภาคกลาง

ข้อความ	ครู		ความ หมาย	นักเรียน		ความ หมาย
	$\bar{X}$	S.D.		$\bar{X}$	S.D.	
1. คำราหรือแบบเรียนที่กล่าวถึง เพลงพื้นบ้าน ภาคกลาง	2.90	0.88	มาก	2.63	0.88	มาก
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ เพลง พื้นบ้านภาคกลาง	2.80	0.95	มาก	2.55	0.89	น้อย
3. หนังสือพิมพ์ วารสาร หรือสิ่งตีพิมพ์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ เพลงพื้นบ้านภาคกลาง	2.84	0.94	มาก	2.67	0.90	มาก
รวม	2.84	0.92	มาก	2.61	0.89	มาก

จากตารางที่ 20 เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมพบว่า ทั้งครูและนักเรียนมีความเห็นสอดคล้องกันว่า การนำสื่อประเภทสิ่งพิมพ์มาประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้เพลงพื้นบ้านภาคกลาง มีความต้องการนำไปใช้มาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงตามลำดับคำขวัญ เลขคณิต ครูมีความเห็นว่าการนำสื่อประเภทสิ่งพิมพ์มาประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้เพลงพื้นบ้านภาคกลาง ที่ต้องการนำไปใช้มาก ได้แก่ คำราหรือแบบเรียนที่กล่าวถึง เพลงพื้นบ้านภาคกลาง หนังสือพิมพ์ วารสาร หรือสิ่งตีพิมพ์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ เพลงพื้นบ้านภาคกลาง และเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ เพลงพื้นบ้านภาคกลาง

ส่วนนักเรียนมีความเห็นว่าการนำสื่อประเภทสิ่งพิมพ์มาประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้เพลงพื้นบ้านภาคกลางที่ต้องการนำไปใช้มาก ได้แก่ หนังสือพิมพ์ วารสาร หรือสิ่งตีพิมพ์

อื่น ๆ ที่เกี่ยวกับเพลงพื้นบ้านภาคกลาง ตำราหรือแบบเรียนที่กล่าวถึงเพลงพื้นบ้านภาคกลาง ส่วนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเพลงพื้นบ้านภาคกลาง มีความต้องการนำไปใช้น้อย

ส่วนการนำสื่อประเภทสิ่งพิมพ์มาประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้เพลงพื้นบ้านภาคกลาง ที่ครูเห็นว่าต้องการนำไปใช้มาก แต่นักเรียนเห็นว่าต้องการนำไปใช้น้อย คือเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเพลงพื้นบ้านภาคกลาง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 21 คำมีชนิยม เลขคณิตและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับความต้องการในการนำสื่อประเภทอุปกรณ์และวัสดุมาประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้เพลงพื้นบ้านภาคกลาง

ข้อความ	ครู		ความหมาย	นักเรียน		ความหมาย
	$\bar{X}$	S.D.		$\bar{X}$	S.D.	
1. เครื่องบันทึกเสียงและแถบบันทึกเสียง เกี่ยวกับเพลงพื้นบ้านภาคกลาง	2.97	0.89	มาก	2.79	0.96	มาก
2. เครื่องเล่นวีดิโอ เทปและแถบบันทึกภาพ เกี่ยวกับเพลงพื้นบ้านภาคกลาง	2.91	0.87	มาก	2.77	0.95	มาก
3. เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะและแผ่นใส	2.65	1.00	มาก	2.56	0.89	มาก
4. เครื่องฉายสไลด์และฟิล์มสคริปต์ เกี่ยวกับเพลงพื้นบ้านภาคกลาง	2.79	0.94	มาก	2.59	0.97	มาก
5. เครื่องดนตรี เช่น กรับ ฉิ่ง โทณ รำมะนา ฯลฯ	2.89	0.96	มาก	2.72	0.92	มาก
รวม	2.84	0.93	มาก	2.68	0.93	มาก

จากตารางที่ 21 เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมพบว่า ทั้งครูและนักเรียนมีความเห็นสอดคล้องกันว่า การนำสื่อประเภทอุปกรณ์และวัสดุมาประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้เพลงพื้นบ้านภาคกลาง มีความต้องการนำไปใช้มาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงตามลำดับคำมีชนิยม เลขคณิต ครูมีความเห็นว่า การนำสื่อประเภทอุปกรณ์และวัสดุมาประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้เพลงพื้นบ้านภาคกลาง ที่ต้องการนำไปใช้มาก ได้แก่ เครื่องบันทึกเสียง และแถบบันทึกเสียงเกี่ยวกับเพลงพื้นบ้านภาคกลาง เครื่องเล่นวีดิโอ เทปและแถบบันทึกภาพเกี่ยวกับเพลงพื้นบ้านภาคกลาง เครื่องดนตรี เช่น กรับ ฉิ่ง โทณ รำมะนา ฯลฯ เครื่องฉายสไลด์และฟิล์มสคริปต์เกี่ยวกับเพลงพื้นบ้านภาคกลาง และเครื่องฉายภาพข้ามศีรษะและแผ่นใส

ส่วนนักเรียนมีความเห็นว่า การนำสื่อประเภทอุปกรณ์และวัสดุมาประกอบการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนที่ใช้เพลงพื้นบ้านภาคกลาง ที่ต้องการนำไปใช้มาก ได้แก่ เครื่องบันทึกเสียง และแถบบันทึกเสียง เกี่ยวกับ เพลงพื้นบ้านภาคกลาง เครื่องเล่นวีดิโอ เทปและแถบบันทึกภาพ เกี่ยวกับ เพลงพื้นบ้านภาคกลาง เครื่องดนตรี เช่น กรับ ฉิ่ง โทน รำมะนา ฯลฯ เครื่องฉาย สไลด์และฟิล์มสตริปที่เกี่ยวกับ เพลงพื้นบ้านภาคกลาง และ เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะและแผ่นใส

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 22 คำขวัญติดและส่วน เบียง เบนมาตรฐาน เกี่ยวกับความต้องการในการนำสื่อประเภทแหล่งวิทยากรมาประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้เพลงพื้นบ้านภาคกลาง

ข้อความ	ครู		ความ หมาย	นักเรียน		ความ หมาย
	$\bar{X}$	S.D.		$\bar{X}$	S.D.	
1. สถานที่ที่เก็บรวบรวมข้อมูลเพลงพื้นบ้านภาคกลาง เช่น ศูนย์วัฒนธรรม ห้องสมุด ศูนย์สังคีตศิลปธนาคารกรุงเทพ จำกัด เป็นต้น	3.00	0.84	มาก	2.94	0.86	มาก
2. วิทยากร เช่น พ่อเพลงแม่เพลงพื้นบ้านภาคกลางในท้องถิ่น ศิลปินอาชีพ ผู้เชี่ยวชาญเรื่องเพลงพื้นบ้านภาคกลาง หรือครูสายวิชาอื่นที่สามารถร้องเพลงพื้นบ้านภาคกลางได้	2.88	0.91	มาก	2.68	0.93	มาก
รวม	2.94	0.87	มาก	2.81	0.89	มาก

จากตารางที่ 22 เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมพบว่า ทั้งครูและนักเรียนมีความเห็นสอดคล้องกันว่า ในการนำสื่อประเภทแหล่งวิทยากรไปใช้ประกอบการสอนเพลงพื้นบ้านภาคกลางมีความต้องการนำไปใช้มาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงตามลำดับคำขวัญติด ครูและนักเรียนมีความเห็นสอดคล้องกันว่า การนำสื่อประเภทแหล่งวิทยากรมาประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้เพลงพื้นบ้านภาคกลาง ที่ต้องการนำไปใช้มาก ได้แก่ สถานที่ที่เก็บรวบรวมข้อมูลเพลงพื้นบ้านภาคกลาง เช่น ศูนย์วัฒนธรรม ห้องสมุด ศูนย์สังคีตศิลปธนาคารกรุงเทพ จำกัด เป็นต้น และวิทยากร เช่น พ่อเพลงแม่เพลงพื้นบ้านภาคกลางในท้องถิ่น ศิลปินอาชีพ ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเชี่ยวชาญเรื่องเพลงพื้นบ้านภาคกลาง หรือครูในสายวิชาอื่น ๆ ที่สามารถร้องเพลงพื้นบ้านภาคกลางได้

ตารางที่ 23 คำขวัญ เลขคิดและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับการปฏิบัติในการนำ เพลง
พื้นบ้านภาคกลางมาใช้ในการจัดกิจกรรม เสริมหลักสูตรวิชาภาษาไทย

ข้อความ	ครู		ความ หมาย	นักเรียน		ความ หมาย
	$\bar{X}$	S.D.		$\bar{X}$	S.D.	
1. จัดแสดงเพลงพื้นบ้านภาคกลาง เนื่อง ในโอกาสต่าง ๆ เช่น วันเด็ก วันขึ้น ปีใหม่ วันสุนทรภู่ ฯลฯ	2.34	0.94	น้อย	2.55	0.89	น้อย
2. จัดประกวดการแต่งเพลงพื้นบ้าน ภาคกลาง	2.04	0.92	น้อย	2.37	0.98	น้อย
3. เก็บศึกษารวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับ เพลงพื้นบ้านภาคกลาง	2.22	0.96	น้อย	2.35	0.92	น้อย
4. จัดได้ว่าที่ในชุดคดีเกี่ยวกับ เพลง พื้นบ้านภาคกลาง	1.95	0.87	น้อย	2.27	0.92	น้อย
5. เชิญวิทยากรหรือพ่อเพลงแม่เพลง มาร่วมอภิปรายในหัวข้อ " เพลง พื้นบ้าน : อนาคตจริงหรือ " หรือ ประเด็นอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับ เพลง พื้นบ้านภาคกลาง	1.92	0.89	น้อย	2.15	1.02	น้อย
6. จัดการแสดง เพลง เรือใน เทศกาล ลอยกระทงที่ศูนย์วัฒนธรรมประจำ จังหวัดหรือในชุมชนต่าง ๆ ที่จัด งานวันลอยกระทง	2.05	0.93	น้อย	2.44	1.00	น้อย
7. จัดทัศนศึกษาชมการแสดง เพลงพื้นบ้าน ภาคกลางที่ศูนย์วัฒนธรรมหรือศูนย์ สังคีตศิลป์หรือสถานที่อื่น ๆ	1.95	0.88	น้อย	2.30	0.98	น้อย

ตารางที่ 23 คำขวัญ เลขคณิตและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับการปฏิบัติในการนำ เพลง
พื้นบ้านภาคกลางมาใช้ในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาภาษาไทย (ต่อ)

ข้อความ	ครู		ความ หมาย	นักเรียน		ความ หมาย
	$\bar{X}$	S.D.		$\bar{X}$	S.D.	
8. จัดงาน "วันอนุรักษ์เพลงพื้นบ้าน ภาคกลาง" โดยให้มีการแสดงเพลง พื้นบ้านภาคกลาง การจัดนิทรรศการ การประกวดร้องเพลงพื้นบ้าน ภาคกลาง ฯลฯ	1.95	0.90	น้อย	2.39	1.00	น้อย
รวม	2.05	0.91	น้อย	2.35	0.96	น้อย

จากตารางที่ 23 เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมพบว่า ทั้งครูและนักเรียนมีความเห็นสอดคล้อง
กันว่า การนำเพลงพื้นบ้านภาคกลางมาใช้ในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาภาษาไทย มีการ
ปฏิบัติน้อย

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงตามลำดับคำขวัญ เลขคณิต ครูและนักเรียนมีความเห็น
สอดคล้องกันว่า การนำเพลงพื้นบ้านภาคกลางมาใช้ในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาภาษาไทย
มีการปฏิบัติทุกข้อ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 24 คำขวัญ เลขคณิตและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับความต้องการในการนำเพลง
พื้นบ้านภาคกลางมาใช้ในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาภาษาไทย

ข้อความ	ครู		ความ หมาย	นักเรียน		ความ หมาย
	$\bar{X}$	S.D.		$\bar{X}$	S.D.	
1. จัดแสดงเพลงพื้นบ้านภาคกลาง เนื่องใน โอกาสต่าง ๆ เช่น วันเด็ก วันขึ้นปีใหม่ วันสุนทรภู่ ฯลฯ	2.97	0.98	มาก	2.83	0.94	มาก
2. จัดประกวดการแต่งเพลงพื้นบ้าน ภาคกลาง	2.85	0.83	มาก	2.65	0.95	มาก
3. เก็บศึกษารวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับ เพลง พื้นบ้านภาคกลาง	2.91	0.84	มาก	2.63	0.92	มาก
4. จัดได้ว่าที่ในญาติที่เกี่ยวกับ เพลงพื้นบ้าน ภาคกลาง	2.84	0.90	มาก	2.65	0.93	มาก
5. เชิญวิทยากรหรือพ่อเพลงแม่เพลงมา ร่วมอภิปรายในหัวข้อ " เพลงพื้นบ้าน : อนาจารจริงหรือ " หรือประเด็นอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับ เพลงพื้นบ้านภาคกลาง	2.95	0.89	มาก	2.63	1.02	มาก
6. จัดกิจกรรมแสดงเพลงเรือใน เทศกาล ลอยกระทงที่ศูนย์วัฒนธรรมประจำ จังหวัดหรือในชุมชนต่าง ๆ ที่จัดงานวัน ลอยกระทง	2.92	0.88	มาก	2.83	0.97	มาก
7. จัดทัศนศึกษาชมการแสดง เพลงพื้นบ้าน ภาคกลางที่ศูนย์วัฒนธรรมหรือศูนย์ สังคีตศิลป์หรือสถานที่อื่น ๆ	2.94	0.86	มาก	2.75	0.98	มาก

ตารางที่ 24 คำมีชดิม เลขคณิตและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับความต้องการในการนำเพลง
พื้นบ้านภาคกลางมาใช้ในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาภาษาไทย (ต่อ)

ข้อความ	ครู		ความ หมาย	นักเรียน		ความ หมาย
	$\bar{X}$	S.D.		$\bar{X}$	S.D.	
8. จัดงาน "วันอนุรักษ์เพลงพื้นบ้านภาคกลาง" โดยให้มีการแสดงเพลงพื้นบ้านภาคกลาง การจัดนิทรรศการ การประกวดร้องเพลง พื้นบ้านภาคกลาง ฯลฯ	3.06	0.84	มาก	2.89	0.99	มาก
รวม	2.93	0.87	มาก	2.73	0.84	มาก

จากตารางที่ 24 เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมพบว่า ทั้งครูและนักเรียนมีความเห็น
สอดคล้องกัน การนำเพลงพื้นบ้านภาคกลางมาใช้ในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาภาษาไทย
มีความต้องการนำไปใช้มาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงตามลำดับคำมีชดิม เลขคณิต ครูมีความเห็นว่าที่ต้องการ
นำไปใช้มาก ได้แก่ จัดงาน "วันอนุรักษ์เพลงพื้นบ้านภาคกลาง" โดยให้มีการแสดงเพลงพื้นบ้าน
ภาคกลาง การจัดนิทรรศการ การประกวดร้องเพลงพื้นบ้านภาคกลาง ฯลฯ จัดแสดงเพลงพื้นบ้าน
ภาคกลางในโอกาสต่าง ๆ เช่น วันเด็ก วันขึ้นปีใหม่ วันสุนทรภู่ ฯลฯ เชิญวิทยากรหรือพ่อเพลง
แม่เพลงมาร่วมอภิปรายในหัวข้อ "เพลงพื้นบ้าน : อนาคตจริงหรือ หรือประเด็นอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับ
เพลงพื้นบ้านภาคกลาง จัดทัศนศึกษาชมการแสดงเพลงพื้นบ้านภาคกลางที่ศูนย์วัฒนธรรม หรือศูนย์
สังคีตศิลป์หรือสถานที่อื่น ๆ จัดการแสดงเพลงเรือในเทศกาลลอยกระทงที่ศูนย์วัฒนธรรมประจำ
จังหวัดหรือในชุมชนต่าง ๆ ที่จัดงานวันลอยกระทง เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเพลงพื้นบ้านภาคกลาง
จัดประกวดการแต่งเพลงพื้นบ้านภาคกลาง และจัดได้ว่าที่ในผู้คิดที่เกี่ยวกับเพลงพื้นบ้านภาคกลาง

ส่วนนักเรียนมีความเห็นว่า ความต้องการในการนำเพลงพื้นบ้านภาคกลางมาใช้ในการจัดกิจกรรม เสริมหลักสูตรวิชาภาษาไทย มีความต้องการนำไปใช้มาก ได้แก่ จัดงาน "วันอนุรักษ์เพลงพื้นบ้านภาคกลาง" โดยให้มีการแสดงเพลงพื้นบ้านภาคกลาง การจัดนิทรรศการ การประกวดร้องเพลงพื้นบ้านภาคกลาง ฯลฯ จัดแสดงเพลงพื้นบ้านภาคกลางเนื่องในโอกาสต่าง ๆ เช่น วันเด็ก วันขึ้นปีใหม่ วันสุนทรภู่ ฯลฯ จัดการแสดงเพลงเรือในเทศกาลลอยกระทง ที่ศูนย์วัฒนธรรมประจำจังหวัดหรือในชุมชนต่าง ๆ ที่จัดงานวันลอยกระทง จัดทัศนศึกษาชมการแสดง เพลงพื้นบ้านภาคกลางที่ศูนย์วัฒนธรรมหรือศูนย์สังคีตศิลป์หรือสถานที่อื่น ๆ จัดประกวดการแต่งเพลงพื้นบ้านภาคกลาง จัดได้ว่าทิวทัศน์เกี่ยวกับเพลงพื้นบ้านภาคกลาง เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ เพลงพื้นบ้านภาคกลาง และ เชื้อวิทยากรหรือพ่อ เพลงแม่เพลงมาร่วมอภิปรายในหัวข้อ "เพลงพื้นบ้าน : อนาคตจริงหรือ" หรือประเด็นอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับเพลงพื้นบ้านภาคกลาง

ศูนย์วิทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 25 คำขวัญติดและส่วน เบียง เบนมาตรฐาน เกี่ยวกับการปฏิบัติในการใช้วิธีการ
วัดและประเมินผลกิจกรรมการเรียนการสอนที่นำเพลงพื้นบ้านภาคกลางมาใช้

ข้อความ	ครู		ความ หมาย	นักเรียน		ความ หมาย
	$\bar{X}$	S.D.		$\bar{X}$	S.D.	
1. การซักถามในระหว่างจัดกิจกรรมการ เรียนการสอน	2.40	0.93	น้อย	2.51	0.88	น้อย
2. การอภิปรายแสดงความคิดเห็นหลังจาก กิจกรรมนั้นสิ้นสุดลง	2.24	0.83	น้อย	2.45	0.88	น้อย
3. การสรุปผลการจัดกิจกรรม	2.13	0.84	น้อย	2.20	0.89	น้อย
4. การสังเกตการเข้าร่วมกิจกรรมของ นักเรียน	2.44	0.90	น้อย	2.37	0.97	น้อย
5. การกรอกแบบประเมินผลการจัดกิจกรรม	2.27	0.84	น้อย	2.40	0.92	น้อย
6. การตรวจคุณภาพงานที่มอบหมาย	2.49	0.86	น้อย	2.50	0.93	น้อย
7. การสอบข้อเขียน	2.48	0.87	น้อย	2.09	0.85	น้อย
รวม	2.35	0.86	น้อย	2.36	0.90	น้อย

จากตารางที่ 25 เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมพบว่า ทั้งครูและนักเรียนมีความเห็น
สอดคล้องกันว่า การใช้วิธีการวัดและประเมินผลกิจกรรมการเรียนการสอนที่นำเพลงพื้นบ้าน
ภาคกลางมาใช้ มีการปฏิบัติดีน้อย

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงตามลำดับคำขวัญติดและส่วน ครูและนักเรียนมีความเห็น
สอดคล้องกันว่า การใช้วิธีการวัดและประเมินผลกิจกรรมการเรียนการสอนที่นำเพลงพื้นบ้าน
ภาคกลางมาใช้ มีการปฏิบัติดีน้อยทุกข้อ

ตารางที่ 26 ค่ามัชฌิม เลขคณิตและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับความต้องการในการใช้วิธีการวัดและประเมินผลกิจกรรมการเรียนการสอนที่นำ เพลงพื้นบ้านภาคกลางมาใช้

ข้อความ	ครู		ความ หมาย	นักเรียน		ความ หมาย
	$\bar{X}$	S.D.		$\bar{X}$	S.D.	
1. การซักถามในระหว่างจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	2.94	0.83	มาก	2.45	0.89	น้อย
2. การอภิปรายแสดงความคิดเห็นหลังจากกิจกรรมนั้นสิ้นสุดลง	2.81	0.87	มาก	2.59	0.89	มาก
3. การสรุปผลการจัดกิจกรรม	2.78	0.88	มาก	2.63	1.02	มาก
4. การสังเกตการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียน	2.86	0.90	มาก	2.73	0.87	มาก
5. การกรอกแบบประเมินผลการจัดกิจกรรม	2.86	0.94	มาก	2.72	0.95	มาก
6. การตรวจคุณภาพของงานที่มอบหมาย	2.99	0.83	มาก	2.68	0.93	มาก
7. การสอบข้อเขียน	2.90	0.83	มาก	2.66	0.96	มาก
รวม	2.87	0.86	มาก	2.63	0.93	มาก

จากตารางที่ 26 เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมพบว่า ทั้งครูและนักเรียนมีความเห็นสอดคล้องกันว่า การใช้วิธีการวัดและประเมินผลกิจกรรมการเรียนการสอนที่นำ เพลงพื้นบ้านภาคกลางมาใช้ มีความต้องการนำไปใช้มาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงตามลำดับค่ามัชฌิม เลขคณิต ครูมีความเห็นว่าการใช้วิธีการวัดและประเมินผลกิจกรรมการเรียนการสอนที่นำ เพลงพื้นบ้านภาคกลางมาใช้ ที่ต้องการนำไปใช้มาก ได้แก่ ตรวจคุณภาพของงานที่มอบหมาย การซักถามในระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียน

การสอน การสอบข้อเขียน การสังเกตการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียน การกรอกแบบ
ประเมินผลการจัดกิจกรรม การอภิปรายแสดงความคิดเห็นหลังสิ้นสุดกิจกรรมและการสรุปผล
การจัดกิจกรรม

ส่วนนักเรียนมีความเห็นว่า การใช้วิธีการวัดและประเมินผลกิจกรรมการเรียนการสอน
ที่นำเพลงพื้นบ้านภาคกลางมาใช้ ที่ต้องการนำไปใช้มาก ได้แก่ การสังเกตการเข้าร่วมกิจกรรม
ของนักเรียน การกรอกแบบประเมินผลการจัดกิจกรรม การตรวจคุณภาพของงานที่มอบหมาย การ
สอบข้อเขียน การสรุปผลการจัดกิจกรรม และการอภิปรายแสดงความคิดเห็น ส่วนการซักถาม
ในระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีความต้องการนำไปใช้น้อย

ส่วนที่ครูต้องการนำไปใช้มาก แต่นักเรียนต้องการนำไปใช้น้อย คือ การซักถามใน
ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 2 ปัญหาและข้อเสนอแนะ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการรวบรวมข้อมูลความคิดเห็น เกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะ ในการใช้เพลงพื้นบ้านภาคกลางในการสอนวิชาภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่ให้ครู คอบแบบสอบถามปลายเปิดนั้น ครูคอบแบบสอบถามมาเพียง 48 คน เท่านั้น ซึ่งแต่ละคนมีความ คิดเห็นแตกต่างกัน ผู้วิจัยจึงได้รวบรวม และสรุปผลได้ดังนี้

1. ด้านเนื้อหาวิชาภาษาไทยในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524

1.1 ปัญหาเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาภาษาไทยในหลักสูตรต่อการนำเพลงพื้นบ้าน ภาคกลางมาใช้

1.1.1 เนื้อหาเพลงพื้นบ้านไม่ได้บรรจุไว้ในหลักสูตรวิชาภาษาไทยโดยตรง มีกล่าวถึงบ้างในบทเรียน ได้แก่ เพลงแห่งนางแมว และปรายไก่ ส่วนวิชาเลือกคือวิชา ท 051 ภาษากับวัฒนธรรม มีเนื้อหาเรื่องเพลงชาวยักษ์ แต่บางโรงเรียนก็ไม่ได้เลือกเรียนวิชานี้ (19)

1.1.2 เนื้อหาวิชาภาษาไทยในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย ประกอบด้วยเนื้อหาทางหลักภาษา การใช้ภาษา และวรรณคดี ซึ่งมีเนื้อหามาก แต่เวลาในการสอน ภาษาไทยมีน้อย มีเพียงสัปดาห์ละ 2 คาบ เท่านั้น (16)

1.1.3 เนื้อหาวิชาภาษาไทยมีมาก จึงไม่เหมาะที่จะนำเพลงพื้นบ้าน ภาคกลางมาจัดกิจกรรมการสอน เพราะจะทำให้ครูสอนไม่ทัน (12)

1.2 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาภาษาไทยในหลักสูตรต่อการนำเพลงพื้นบ้าน ภาคกลางมาใช้

1.2.1 ควรบรรจุเนื้อหาเพลงพื้นบ้านไว้ในหลักสูตรที่เป็นวิชาบังคับ เพื่อให้ นักเรียนมีความรู้ ช่างซึ่งในคุณค่า และช่วยกันอนุรักษ์สืบต่อไป (8)

1.2.2 ครูควรสอดแทรกความรู้เรื่องเพลงพื้นบ้านภาคกลางในการเรียน การสอน โดยให้สอดคล้องกับเนื้อหาในบทเรียน (7)

1.2.3 ควรกำหนดให้นักเรียนทำกิจกรรมเกี่ยวกับเพลงพื้นบ้านไว้ในกิจกรรม เสริมท้ายบทเรียนนั้นด้วย (9)

1.2.4 ควรเพิ่มชั่วโมงเรียน และลดจำนวนเรื่องให้น้อยลง ควรคัดเรื่อง ที่ยากซึ่งไม่เหมาะกับระดับนักเรียนออก (16)

2. ด้านวิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้ เพลงพื้นบ้านภาคกลาง

2.1 ปัญหาเกี่ยวกับวิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้ เพลงพื้นบ้านภาคกลาง

2.1.1 ครูขาดความรู้เรื่อง เพลงพื้นบ้านภาคกลาง บาง เพลงร้องยากเกินไป ครูร้องไม่เป็น และนักเรียนให้ความสนใจน้อย (12)

2.1.2 การใช้ เพลงพื้นบ้านภาคกลางมาประกอบการสอนและการจัด กิจกรรมนั้น ทำให้เสียเวลาและ เกิดเสียงดังรบกวนห้องเรียนข้างเคียง (13)

2.1.3 ครูส่วนใหญ่ไม่มีความสามารถในการร้องและการแต่ง เพลงพื้นบ้าน เพื่อประกอบการสอนในบทเรียน (21)

2.1.4 ครูไม่มีเวลาที่จะค้นคว้า และจัดหาสื่อการสอนที่เกี่ยวกับ เพลงพื้นบ้านภาคกลาง เช่น แถบบันทึกเสียง เพลงพื้นบ้าน หรือวิดีโอการแสดง เพลงพื้นบ้านภาคกลาง (18)

2.1.5 ผู้บริหารโรงเรียนไม่เห็นความสำคัญและไม่สนับสนุนในการจัด กิจกรรมต่าง ๆ (17)

2.2 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับวิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้ เพลงพื้นบ้านภาคกลาง

2.2.1 ควรจัดอบรมให้ความรู้แก่ครูผู้สอน จัดหาผู้มีความรู้ความสามารถ ในการร้อง เพลงพื้นบ้านมาสาธิตการร้อง และฝึกให้ครูผู้สอนร้องเป็นด้วย (9)

2.2.2 ควรจัดให้มีการบันทึกเสียง เพลงพื้นบ้านที่เกี่ยวกับบทเรียนโดย วิทยากรผู้มีความสามารถในการร้องและแต่งบทเพลงได้ดี (10)

2.2.3 กรมสามัญศึกษาควรจัดอบรมผู้บริหารโรงเรียนให้เล็งเห็นความ สำคัญในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ มิใช่มุ่งแต่ด้านวิชาการเพียงอย่างเดียว ถ้าผู้บริหารสนับสนุนใน การจัดกิจกรรม ก็จะทำให้ครูผู้สอนมีกำลังใจและมีความกระตือรือร้นในการจัดกิจกรรมประกอบ การสอน (14)

3. ด้านสื่อการสอนประเภทคำรา เอกสาร วัสดุอุปกรณ์ และแหล่งวิทยาการที่เกี่ยวกับ เพลงพื้นบ้านภาคกลาง

3.1 ปัญหาเกี่ยวกับสื่อการสอนประเภทคำรา เอกสาร วัสดุอุปกรณ์และแหล่ง วิทยาการที่เกี่ยวกับ เพลงพื้นบ้านภาคกลาง

3.1.1 ขาดคำราและอุปกรณ์การสอน แหล่งวิทยาการในชุมชนมีน้อย บางจังหวัดไม่มีห่อ เพลงแม่เพลง หรือถ้ามีก็ติดต่อกันยาก (16)

3.1.2 ครูผู้สอนต้องการใช้สื่อการสอนประเภท แถบ บันทึกเสียง เพลงพื้นบ้านภาคกลางและวิดีโอการแสดง เพลงพื้นบ้านภาคกลางมากที่สุด (5)

3.1.3 ขาดงบประมาณในการจัดซื้อคำราและวัสดุอุปกรณ์ (10)

3.1.4 ครูผู้สอนไม่ทราบแหล่งการค้นคว้า และแหล่งบริการให้ยืมวัสดุอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง เพลงพื้นบ้านภาคกลาง (4)

3.2 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสื่อการสอนประเภทคำรา เอกสาร วัสดุอุปกรณ์ และแหล่งวิทยาการที่เกี่ยวข้อง เพลงพื้นบ้านภาคกลาง

3.2.1 หัวหน้าหมวดภาษาไทยควรจัดหาหรือจัดซื้อคำราว่าด้วยความรู้เรื่อง เพลงพื้นบ้าน เช่น เอกสารการสอนชุดวิชา ศิลปะการละเล่นและการแสดงพื้นบ้านของไทย เล่ม 1, 2 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เป็นต้น (2)

3.2.2 ครูต้องการให้ผู้เกี่ยวข้อง เช่น ศูนย์วัฒนธรรมประจำจังหวัดจัดพิมพ์เอกสาร ความรู้เรื่อง เพลงพื้นบ้าน แจกให้กับโรงเรียนต่าง ๆ (5)

3.2.3 ควรจัดงบประมาณเพื่อการจัดซื้อ คำรา วัสดุอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง เพลงพื้นบ้าน (14)

3.2.4 กรมวิชาการควรเชิญวิทยากรหรือห่อ เพลงแม่เพลง ไปร้องสาธิตให้แก่ครูผู้สอน และบันทึกลงแถบบันทึกเสียงหรือแถบบันทึกภาพ (5)

3.2.5 ศูนย์วัฒนธรรม ควรจัดกิจกรรมคณะ เพลงพื้นบ้านโดยใช้ห่อ เพลงแม่เพลงในท้องถิ่น แสดงการละเล่น เพลงพื้นบ้าน ตามโรงเรียนต่าง ๆ หมุนเวียนกันไป เพื่อให้ นักเรียนได้เห็นของจริง (8)

3.2.6 จัดพิมพ์รายชื่อแหล่งบริการ วัสดุ อุปกรณ์ที่มีและให้ขอยืมได้ หรือจัดส่งมาให้เป็นตัวอย่างเพื่อการเผยแพร่ (7)

4. ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรโดยใช้ เพลงพื้นบ้านภาคกลาง

4.1 ปัญหาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ใช้ เพลงพื้นบ้านภาคกลาง

4.1.1 ผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรประเภท การแสดง โดยมากเน้นด้านวิชาการ และด้านกีฬา (12)

4.1.2 วิทยากรในบางท้องถิ่นหายาก ห่อเพลงแม่เพลงมีน้อยที่มีชีวิตอยู่ก็ชรามาก หรือในบางท้องถิ่นไม่มีเลย (3)

4.1.3 โรงเรียนขาดงบประมาณในการจัดกิจกรรมหมวดภาษาไทยมีงบประมาณน้อย (15)

4.2 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดกิจกรรม เสริมหลักสูตรโดยใช้เพลงพื้นบ้านภาคกลาง

4.2.1 ผู้บริหารควรเห็นความสำคัญในการจัดกิจกรรมโดยใช้เพลงพื้นบ้านภาคกลาง และให้ความร่วมมือในการเชิญวิทยากรหรือห่อเพลงแม่เพลง (3)

4.2.2 ควรจัดสรรงบประมาณให้แก่หมวดภาษาไทยมากเป็นพิเศษเพราะมีกิจกรรมมาก (9)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการรวบรวมข้อมูลความคิดเห็น เกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการใช้เพลงพื้นบ้านภาคกลางในการสอนวิชาภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่ให้นักเรียนตอบแบบสอบถามปลายเปิดนั้น มีนักเรียนตอบแบบสอบถามเพียง 292 คนเท่านั้น แต่ละคนมีความคิดเห็นแตกต่างกันไป ผู้วิจัยได้รวบรวมและสรุปผลได้ดังนี้

1. คำนการนำเพลงพื้นบ้านภาคกลางมาประกอบการเรียน เนื้อหาวิชาภาษาไทย

1.1 ปัญหาเกี่ยวกับการนำเพลงพื้นบ้านภาคกลางมาประกอบเนื้อหาวิชาภาษาไทย

1.1.1 เนื้อหาวิชาภาษาไทยมีมากอยู่แล้ว การนำเพลงพื้นบ้านภาคกลางมาประกอบการเรียนทำให้เสียเวลามาก และเรียนไม่ทัน (12)

1.1.2 นักเรียนส่วนใหญ่ไม่รู้จักเพลงพื้นบ้านภาคกลาง เพราะไม่เคยฟังไม่เคยดูการแสดงเพลงพื้นบ้านภาคกลาง จึงทำให้นักเรียนไม่สนใจ (17)

1.1.3 นักเรียนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า เพลงพื้นบ้านเป็นเพลงลำสมัย เป็นเพลงของคนโบราณ ร้องยาก นักเรียนจึงขาดความสนใจ (19)

1.1.4 ครูไม่เคยนำเพลงพื้นบ้านภาคกลางมาประกอบเนื้อหาในบทเรียน เพราะครูร้องไม่เป็น ถึงแม้ว่าในบทเรียนเป็นเรื่องเพลงชาวบ้าน ครูไม่เคยร้องหรือนำเพลงแถบบันทึกเสียงมาเปิดให้นักเรียนฟัง (21)

1.1.5 วิชาภาษาไทยที่เป็นวิชาบังคับ ไม่มีเนื้อหาเรื่องเพลงพื้นบ้านภาคกลาง(11)

1.1.6 การนำเพลงพื้นบ้านภาคกลางมาประกอบเนื้อหาในบทเรียน อาจทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย เพราะเพลงพื้นบ้านภาคกลางบาง เพลงร้องยาก และนักเรียนไม่เคยฟัง (6)

1.2 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำ เพลงพื้นบ้านภาคกลางมาประกอบ เนื้อหาวิชา ภาษาไทย

1.2.1 ครูควรเชิญวิทยากร พ่อเพลง แม่เพลงในท้องถิ่นมาแสดงให้ นักเรียนดู (7)

1.2.2 ครูควรนำแถบบันทึกเสียง เพลงพื้นบ้านภาคกลางที่มีบท เพลงสัมพันธ์ กับเนื้อหาในบทเรียนมาเปิดให้นักเรียนฟัง (5)

1.2.3 เนื่องจากนักเรียนไม่นิยม เพลงพื้นบ้าน ครูควรประชาสัมพันธ์ และจัดกิจกรรม เพื่อให้นักเรียนหันมาสนใจ และมีทัศนคติที่ดีต่อ เพลงพื้นบ้านภาคกลาง (2)

1.2.4 ครูควรจัดทำเอกสารความรู้ เรื่อง เพลงพื้นบ้านภาคกลางแจกให้ นักเรียน (7)

2. ด้านการนำ เพลงพื้นบ้านภาคกลางมาจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

2.1 ปัญหาเกี่ยวกับการนำ เพลงพื้นบ้านภาคกลางมาจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

2.1.1 นักเรียนไม่มีความรู้ เรื่อง เพลงพื้นบ้านภาคกลาง อีกทั้งไม่เคยฟัง ไม่เคยชมการแสดง และไม่สนใจ ดังนั้นการนำ เพลงพื้นบ้านภาคกลางมาจัดกิจกรรมจึงไม่เกิด ประโยชน์ต่อการเรียนการสอน (7)

2.1.2 ไม่มีผู้ริเริ่ม การนำ เพลงพื้นบ้านภาคกลางมาจัดกิจกรรม เพราะ ตัวครูผู้สอนเองยังขาดความรู้ ความชำนาญ และประสบการณ์ (3)

2.1.3 การจัดกิจกรรมโดยใช้ เพลงพื้นบ้านภาคกลางนั้น ทำให้เสียเวลา ในการเรียนการสอน ซึ่งคาบปกติก็เรียนไม่ทัน เพราะมีเวลาเรียนวิชาภาษาไทยน้อย (22)

2.1.4 นักเรียนไม่กล้าแสดงออก ไม่อยากร้องเพลง และมีความคิดเห็น ว่า การแสดงการเล่น เพลงพื้นบ้านเป็นความสามารถเฉพาะตัว (18)

2.1.5 ผู้ปกครองของนักเรียนบางคนไม่สนับสนุนให้บุตรหลานของตนแสดง การเล่น เพลงพื้นบ้าน เพราะคิดว่าการร้อง เพลงพื้นบ้านมักใช้ถ้อยคำหยาบคาย (11)

2.2 ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการนำ เพลงพื้นบ้านภาคกลางมาจัดกิจกรรมการเรียน การสอน

2.2.1 ครูต้องฝึกการร้อง เพลงพื้นบ้านและฝึกแต่ง เพลงพื้นบ้านโดยใช้ เนื้อหาในวิชาภาษาไทย เพื่อนำมาจัดกิจกรรมการเรียนการสอน (4)

2.2.2 ครูควรพานักเรียนไปทัศนศึกษา ชมการแสดงเพลงพื้นบ้านที่หน่วยงานต่าง ๆ จัดขึ้น (23)

2.2.3 การจัดกิจกรรมโดยใช้เพลงพื้นบ้านภาคกลางนั้น ควรจัดนอกชั้นเรียน คือ จัดการแสดงเพลงพื้นบ้านในงานต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้น เช่น งานลอยกระทง งานวันขึ้นปีใหม่ และงานวันเด็ก เป็นต้น (19)

2.2.4 ควรจัดตั้งเป็นชมรม คือ ชมรมเพลงพื้นบ้าน เพื่อให้นักเรียนที่มีความสนใจสมัครเข้าเป็นสมาชิก และจัดหาวิทยากร พ่อเพลง แม่เพลงมาฝึกหัดให้กับนักเรียน (12)

2.2.5 ครูต้องจัดกิจกรรมโดยใช้เพลงพื้นบ้านภาคกลางประชาสัมพันธ์ โดยจัดการแสดง เพื่อให้นักเรียนเกิดความสุขสนานและเห็นคุณค่าของเพลงพื้นบ้านภาคกลาง (9)

3. ด้านอุปกรณ์การจัดกิจกรรมโดยใช้เพลงพื้นบ้านภาคกลาง เช่น คำรา เอกสารแหล่งวิทยาการ และอุปกรณ์การแสดง เป็นต้น

3.1 ปัญหาเกี่ยวกับอุปกรณ์การจัดกิจกรรมโดยใช้เพลงพื้นบ้านภาคกลาง เช่น คำรา เอกสาร แหล่งวิทยาการ และอุปกรณ์การแสดง เป็นต้น

3.1.1 หาดแหล่งวิทยาการในชุมชน พ่อเพลง แม่เพลงส่วนมากล่วงลับไปแล้ว ที่เหลืออยู่ในปัจจุบันซึ่งเป็นที่รู้จักของคนทั่วไป ก็เป็นพ่อเพลงแม่เพลงอาชีพ ถ้าจะเชิญมาแสดงหรือสาธิตให้นักเรียนดูมีค่าใช้จ่ายสูง (7)

3.1.2 ขาดงบประมาณในการจัดซื้อและจัดหาอุปกรณ์การแสดง เช่น เครื่องแต่งกาย และเครื่องดนตรี เป็นต้น (12)

3.1.3 ศูนย์วัฒนธรรมประจำจังหวัดขาดความสนใจเรื่องเพลงพื้นบ้าน จึงไม่มีการส่งเสริมและเผยแพร่ (9)

3.2 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดหาอุปกรณ์การจัดกิจกรรมโดยใช้เพลงพื้นบ้านภาคกลาง เช่น คำรา เอกสาร แหล่งวิทยาการ และอุปกรณ์การแสดง เป็นต้น

3.2.1 ควรเชิญวิทยากรหรือพ่อเพลงแม่เพลงที่ยังมีชีวิตอยู่มาถ่ายทอดการร้องเพลงพื้นบ้านภาคกลางให้กับนักเรียนที่สนใจ (17)

3.2.2 ศูนย์วัฒนธรรมหรือครู ควรจัดพิมพ์เอกสารความรู้เกี่ยวกับเพลงพื้นบ้านภาคกลางแจกให้นักเรียน หรือแจกไว้ให้กับห้องสมุด เพื่อให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าต่อไป (6)

3.2.3 จัดการแสดงการเล่นเพลงพื้นบ้าน และจำหน่ายบัตรเพื่อหารายได้
ในการจัดซื้ออุปกรณ์การแสดง (3)

3.2.4 ควรหาแหล่งวิทยากรในชุมชน เพื่อให้ทางโรงเรียนยืมอุปกรณ์
การแสดงได้ (7)

4. ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร โดยใช้เพลงพื้นบ้านภาคกลาง

4.1 ปัญหาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร โดยใช้เพลงพื้นบ้านภาคกลาง

4.1.1 โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่มีการจัดกิจกรรมการแสดงการเล่นเพลง
พื้นบ้านภาคกลาง (14)

4.1.2 นักเรียนไม่กล้าแสดงออก เพราะมีความเห็นว่าการร้องเพลง
พื้นบ้านภาคกลางร้องยาก ต้องใช้ความสามารถเฉพาะจึงจะร้องได้ดี นักเรียนส่วนใหญ่สนใจการ
ร้องเพลงที่กำลังได้รับความนิยมในปัจจุบันมากกว่า (15)

4.1.3 ผู้ปกครองของนักเรียนบางคน ไม่สนับสนุนให้บุตรหลานของตน
โดยเฉพาะที่เป็นนักเรียนหญิง แสดงการเล่น เพลงพื้นบ้าน เพราะเข้าใจว่าการแสดงเพลงพื้นบ้าน
นั้น เป็นการแสดงที่ใช้ถ้อยคำหยาบคายไปในทางเพศ (3)

4.2 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร โดยใช้เพลงพื้นบ้าน
ภาคกลาง

4.2.1 ครูควรเชิญวิทยากร หรือพ่อ เพลงแม่ เพลงในท้องถิ่นมาสาธิตการ
ร้องเพลงพื้นบ้าน และฝึกหัดให้นักเรียนร้องด้วย (9)

4.2.2 กิจกรรมเสียงความส่ายของโรงเรียน ควร เปิด เพลงพื้นบ้านภาคกลาง
ให้นักเรียนฟังบ้าง เช่น เพลงพื้นบ้านภาคกลางที่ให้ความรู้ เรื่องประเพณีหรือพิธี ใน เทศกาลต่าง ๆ (3)

4.2.3 ควรจัดให้มีการแสดง เพลงพื้นบ้านภาคกลาง โดยสมาชิกที่สมัครใจ
ในงานต่าง ๆ ที่โรงเรียนหรือชุมชนจัดขึ้น (18)

จากผลการวิจัยส่วนที่ 2 ตอนที่ 1 ในตารางที่ 9 10 11 12 และ 24 ผู้วิจัยได้นำเสนอโครงการการใช้เพลงพื้นบ้านภาคกลางในการสอนวิชาภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 1 โครงการ และตัวอย่างโครงการการใช้เพลงพื้นบ้านภาคกลางในการสอนวิชาภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 6 โครงการ โดยนำเสนอโครงการจากด้านเนื้อหาวิชาภาษาไทยและด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาภาษาไทยที่ครูและนักเรียนมีความเห็นว่า ต้องการนำมาใช้มากเป็นอันดับแรกของแต่ละเนื้อหาวิชา ได้แก่ วิชาการใช้ภาษาไทย หลักภาษา วรรณคดี วิชาเลือก และกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาภาษาไทย ถ้าครูและนักเรียนมีความเห็นตรงกัน ผู้วิจัยนำเสนอเพียงโครงการเดียว หากครูและนักเรียนมีความเห็นไม่ตรงกันจะนำเสนอเป็น 2 โครงการ ส่วนเพลงพื้นบ้านภาคกลางที่นำมาสร้างเป็นตัวอย่างโครงการนั้น ผู้วิจัยใช้เพลงพื้นบ้านภาคกลางที่ครูภาษาไทยร้องได้ร้อยละ 10 ขึ้นไป ได้แก่ เพลงเดินกำ เพลงฉ่อย เพลงอีแซว เพลงเรือ เพลงเหย่ย เพลงพวงมาลัย และลำตัด ซึ่งได้แก่เนื้อหาวิชาภาษาไทยและกิจกรรมต่อไปนี้

จากตารางที่ 9 การใช้ภาษาไทย การฝึกทักษะการใช้ถ้อยคำ ส่วนคนไทยให้มีประสิทธิผลด้วยบทเพลงพื้นบ้านภาคกลาง การฝึกแต่งคำประพันธ์จากฉันทลักษณ์หรือรูปแบบของเพลงพื้นบ้านภาคกลาง

จากตารางที่ 10 หลักภาษา การเรียนรู้เรื่องคำ ได้แก่ การอ่านออกเสียงคำ การเขียนสะกดคำ และการใช้คำให้ตรงความหมาย

จากตารางที่ 11 วรรณคดี การนำทำนองเพลงพื้นบ้านภาคกลางที่สัมพันธ์กับเนื้อหาในบทเรียนมาประกอบการเรียนการสอน เช่น นำเพลงเดินกำมาประกอบการสอนบทร้อยกรอง เรื่อง ควรแก่สรรเสริญกราวคือชานา

จากตารางที่ 12 วิชาเลือก การเรียนประเพณีไทยภาคกลางด้วยบทเพลงพื้นบ้านภาคกลาง

จากตารางที่ 24 กิจกรรมเสริมหลักสูตร การจัดงาน "วันอนุรักษ์เพลงพื้นบ้านภาคกลาง"
วิชาภาษาไทย โดยจัดให้มีการแสดงเพลงพื้นบ้านภาคกลาง การ
จัดนิทรรศการ การประกวดร้องเพลงพื้นบ้าน
ภาคกลาง

เมื่อสร้างโครงการเสร็จแล้ว (ดูรายละเอียดฉบับร่างในภาคผนวก ฉ หน้า 343)
นำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน (ชุดเดิม) และเพิ่มผู้ทรงคุณวุฒิประเมินโครงการอีก 1 ท่าน
(ดูรายละเอียดในภาคผนวก ก หน้า 288) ตรวจสอบโครงการผลการตรวจประเมิน
โครงการแสดงในตารางที่ 27-28 ดังนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับโครงการการใช้เพลงพื้นบ้านภาคกลางในการสอน
วิชาภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ตารางที่ 27 ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับโครงการการใช้เพลงพื้นบ้านภาคกลาง ในการสอน
วิชาภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ข้อความ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ข้อเสนอแนะ
1. หลักการและเหตุผล	6	-	ควรสืบ เปลี่ยนข้อความบางตอน และแก้ไขการใช้คำบางคำ
2. วัตถุประสงค์	6	-	ควรตัดข้อความบางตอน และแก้ไขการใช้คำบางคำ
3. เนื้อหา	6	-	ควรเพิ่มข้อความดังนี้ 1. ที่เกี่ยวกับ เพลงพื้นบ้านภาคกลาง เช่น ประเด็น 2. ดัดคำว่า "เพลงหงวมาลัย" เพิ่ม ทอดกฐิน ผ้าป่า
4. กิจกรรมการสอน	6	-	เสนอให้ใช้คำว่า "นิตยสาร" หรือ "หนังสือพิมพ์" หน้า คำว่า "สตรีสาร" กิจกรรมที่ 6.6 ควรตัดชื่อ คุณเอนก นาวิกมูล แก้ไข เป็น เจ้าหน้าที่ฝ่ายบริการ
5. แนวทางในการจัดกิจกรรม	6	-	-
6. การประเมินผล	6	-	-
7. แนวทางในการจัดกิจกรรม	6	-	ในข้อ 3 ควรตัดคำว่า "ผู้บริหาร" แล้วเพิ่มเป็นข้อ 4 ว่า "เสนอโครงการต่อผู้บริหารเพื่อขออนุมัติ"

ตารางที่ 27 ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับโครงการการใช้เพลงพื้นบ้านภาคกลาง ในการสอน
วิชาภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ต่อ)

ข้อความ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ข้อเสนอแนะ
8. ผลที่คาดว่าจะได้รับ	6	-	-

จากตารางที่ 27 แสดงให้เห็นว่า ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 6 ท่าน เห็นด้วยกับหลักการและ
เหตุผล วัตถุประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการสอน ผู้รับผิดชอบโครงการ แนวทางในการจัด
กิจกรรม และผลที่คาดว่าจะได้รับ ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนะให้ปรับปรุงแก้ไขข้อความบางตอน
การใช้คำบางคำ เพิ่มและตัดข้อความบางตอน ใช้คำว่า "นิตยสาร" หรือ หนังสือพิมพ์ หน้า
คำว่า "สตรีสาร" ตัดชื่อบุคคลออกและให้ใช้เป็น "เจ้าหน้าที่ฝ่ายบริการ" ส่วนแนวทางใน
การจัดกิจกรรม ให้เสนอโครงการต่อผู้บริหารเพื่อขออนุมัติ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 28 ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับตัวอย่างโครงการการใช้เพลงพื้นบ้านภาคกลาง
ในการสอนวิชาภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

โครงการ	ข้อความ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ข้อเสนอแนะ
1	1. ชื่อโครงการ	6	-	-
	2. หลักการและเหตุผล	6	-	-
	3. วัตถุประสงค์	6	-	ข้อ 1 ควรเพิ่มข้อความว่า "รู้ลักษณะ และ..."
	4. เนื้อหา	6	-	-
	5. กิจกรรมการสอน	6	-	ควรแก้ไขบทเพลงเหย้าเป็น วรรคหน้ามี 3-4 คำ วรรค หลังมี 4-5 คำเท่านั้น เสนอ ให้ใส่ชื่อผู้แต่งบทเพลง
	6. ประเมินผล	6	-	-
	7. แนวทางในการจัด กิจกรรม	6	-	-
	8. ผลที่คาดว่าจะได้รับ	6	-	-
2	1. ชื่อโครงการ	6	-	-
	2. หลักการและเหตุผล	6	-	ควรแก้ไขข้อความดังนี้ 1. และง่ายต่อการแต่ง แก้เป็น เพื่อให้แต่งง่ายขึ้น 2. เป็นการอนุรักษ์มรดกทาง วัฒนธรรมของชาติให้คงอยู่ สืบไป แก้เป็นในอีกรูปแบบหนึ่ง
	3. วัตถุประสงค์	6	-	-

ตารางที่ 28 ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับตัวอย่างโครงการการใช้เพลงพื้นบ้านภาคกลาง
ในการสอนวิชาภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

โครงการ	ข้อความ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ข้อเสนอแนะ
4. เนื้อหา		6	-	ควรแก้ไขคำบางคำ ควรอธิบาย คำว่า "กลอนหัวเดียว" ควรใส่ชื่อผู้แต่งให้เป็นรูปแบบ เดียวกัน
5. กิจกรรมการสอน		6	-	เสนอให้เปลี่ยนข้อ 1.1 เป็นข้อ 1.2 และข้อ 1.2 เป็นข้อ 1.1 ข้อ 1.3 เป็น 1.4 และข้อ 1.4 เป็น 1.3 ข้อ 1.5 ควรแก้ไขข้อความ "ดัดแปลง จากเพลง" แก้เป็น "แต่งจาก เนื้อเพลง" ควรแก้ไขกลอนดอกสร้อยให้เป็น 2 บท ควรแก้ไขบทกลอนคำว่า "เก่ง เหมือนชาย" แก้เป็น "ให้เก่ง ไกร" ควรใส่ชื่อเรื่องและชื่อผู้แต่งข้อ 2.4 ควรแก้ไขคำว่า "วันพฤหัสบดี" แก้เป็น "วันพฤหัสบดี"
6. ประเมินผล		6	-	-
7. แนวทางในการจัด กิจกรรม		6	-	-

ตารางที่ 28 ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับตัวอย่างโครงการการใช้เพลงพื้นบ้านภาคกลาง
ในการสอนวิชาภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

โครงการ	ข้อความ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ข้อเสนอแนะ
	8. ผลที่คาดว่าจะได้รับ	6	-	-
3	1. ชื่อโครงการ	5	1	เสนอให้แก้ไขเป็น "รู้ความหมายของคำ นำไปใช้ให้ถูกหลักด้วยใจรักพื้นบ้าน"
	2. หลักการและเหตุผล	6	-	ควรเพิ่มเติมและแก้ไขคำบางคำ
	3. วัตถุประสงค์	6	-	ข้อ 1. ควรเพิ่มเติมข้อความว่า "ทราบลักษณะวิธีการร้องเพลงเทพทอง เพลงฮินเลเลได้"
	4. เนื้อหา	6	-	ข้อ 2 ควรเพิ่มเติมตัวอย่างการอ่านออกเสียงคำ ข้อ 4 ควรตัดคำว่า "เค็ด สะมอเว" ควรเพิ่มเติมข้อความดังนี้ "และยังได้รับความนิยมมากในปัจจุบัน ลำดับมีคำกลอนในวรรคหนึ่ง ๆ ประมาณ 10-12 คำ ซึ่งสามารถแสดงเนื้อหาในบทเรียนได้เป็นอย่างดี" และ "มีเครื่องดนตรีประกอบ คือ" ควรอธิบายคำว่า "กลอนหัวเดียว" ควรแก้ไขที่มาและชื่อผู้แต่งไว้ช่องแรกเพื่อให้เป็นรูปแบบเดียวกัน
	5. กิจกรรมการสอน	6	-	ควรใส่ชื่อเพลงและชื่อผู้แต่งไว้ทุกเพลง

ตารางที่ 28 ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับตัวอย่างโครงการการใช้เพลงพื้นบ้านภาคกลาง
ในการสอนวิชาภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ต่อ)

โครงการ	ข้อความ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ข้อเสนอแนะ
	6. ประเมินผล	6	-	-
	7. แนวทางในการจัด กิจกรรม	6	-	-
	8. ผลที่คาดว่าจะได้รับ	6	-	-
4	1. ชื่อโครงการ	6	-	-
	2. หลักการและเหตุผล	6	-	ควรตัดข้อความว่า "มีการรำเดี่ยว ไปด้วย ร้องไปด้วย" แล้วเพิ่ม เดิมข้อความใหม่ว่า "เพลง เดินกำใช้ร้องเมื่อหยุดเกี่ยวข้าว เพื่อพักเหนื่อย ขณะที่ร้องเพลง มือขวาดึงเคียว มือซ้ายกำรวง ข้าว"
	3. วัตถุประสงค์	6	-	-
	4. เนื้อหา	6	-	ควรอธิบายคำว่า "กลอนหัวเดียว"
	5. กิจกรรมการสอน	6	-	ในชั้นดำเนินการสอนข้อ 2 ควร แก้ไขบทเพลงเดินกำให้มีลักษณะ เป็นเพลงพื้นบ้าน ในชั้นสรุปข้อ 2 แก้ไขบทเพลงบาง ตอนให้สละสลวย ควรใส่ชื่อเพลงและชื่อผู้แต่งไว้ทุก เพลง
	6. ประเมินผล	6	-	-

ตารางที่ 28 ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับตัวอย่างโครงการการใช้เพลงพื้นบ้านภาคกลาง
ในการสอนวิชาภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ต่อ)

โครงการ	ข้อความ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ข้อเสนอแนะ
7.	แนวทางในการจัด			
	กิจกรรม	6	-	-
8.	ผลที่คาดว่าจะได้รับ	6	-	-
5	1. ชื่อโครงการ	6	-	-
	2. หลักการและเหตุผล	6	-	เสนอให้แนะนำครูผู้สอน นำเพลงพื้นบ้านภาคกลาง เช่น เพลงฉ่อย เพลงอีแซว ที่กล่าวถึงประเพณีไทยต่าง ๆ เช่น การสู่ขอ (พิธีแต่งงาน) พิธีบวช ฯลฯ ของพ่อเพลงแม่เพลงมาประกอบการสอน
	3. วัตถุประสงค์	6	-	-
	4. เนื้อหา	6	-	-
	5. กิจกรรมการสอน	6	-	ควรใส่ชื่อเพลงและชื่อผู้แต่งไว้ทุกเพลง แก้ไขบทเพลงบางตอนให้สละสลวย และได้ใจความยิ่งขึ้น
	6. ประเมินผล	6	-	-
	7. แนวทางในการจัด			
	กิจกรรม	6	-	-
	8. ผลที่คาดว่าจะได้รับ	6	-	-
6	1. ชื่อโครงการ	6	-	-
	2. หลักการและเหตุผล	6	-	-

ตารางที่ 28 ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับตัวอย่างโครงการการใช้เพลงพื้นบ้านภาคกลาง
ในการสอนวิชาภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ต่อ)

โครงการ	ข้อความ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ข้อเสนอแนะ
3.	วัตถุประสงค์	5	1	ควรแก้ไขดังนี้ 1. เพื่อให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้เรื่อง เพลงพื้นบ้านภาคกลาง 2. เพื่อให้นักเรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการจัดป้ายนิเทศเกี่ยวกับ เพลงพื้นบ้านภาคกลาง 3. เพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสแสดงออกตามความถนัดและความสามารถเฉพาะตน 4. เพื่อเป็นการอนุรักษ์ ส่งเสริมและเผยแพร่ เพลงพื้นบ้านภาคกลาง
4.	เนื้อหา	6	-	-
5.	กิจกรรมการสอน	6	-	ในข้อ 1 ควรเป็นประวัติชีวิตของพ่อเพลงแม่เพลงในท้องถิ่นของคน ในข้อ 4 ควรเพิ่มเติมข้อความว่า "ที่เกี่ยวกับ เพลงพื้นบ้านภาคกลาง เช่น ..."
6.	การประเมินผล	6	-	-
7.	แนวทางในการจัดกิจกรรม	6	-	ในข้อ 1 ควรตัดคำว่า "เชิญผู้บริหาร" ควรเพิ่มเติมข้อ 2 เสนอโครงการต่อผู้บริหารเพื่ออนุมัติ

ตารางที่ 28 ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับตัวอย่างโครงการการใช้เพลงพื้นบ้านภาคกลาง
ในการสอนวิชาภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ต่อ)

โครงการ	ข้อความ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ข้อเสนอแนะ
				ในข้อ 9.1 ควรตัดคำว่า "ติดต่อกับคุณเอนก นาวิกมูล แก้ไขเป็น "ได้ที่เจ้าหน้าที่ฝ่ายบริการ ประจำศูนย์สังคีตศิลป์"
8.	ผลที่คาดว่าจะได้รับ	6	-	-

จากตารางที่ 28 แสดงให้เห็นว่า ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 6 ท่าน เห็นด้วยกับชื่อโครงการ หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการสอน การประเมินผล แนวทางในการจัดกิจกรรม และผลที่คาดว่าจะได้รับ ของทุกโครงการ ยกเว้น โครงการที่ 3 ผู้ทรงคุณวุฒิ 1 ท่าน เห็นว่าควรเปลี่ยนชื่อโครงการเป็น "รู้ความหมายของคำ นำไปใช้ถูกหลัก ด้วยใจรัก พื้นบ้าน" และ ควรแก้ไขวัตถุประสงค์ ในโครงการที่ 6 ส่วนในด้านต่าง ๆ ผู้ทรงคุณวุฒิ เสนอแนะให้ปรับปรุงแก้ไขข้อความบางตอน บทเพลงบางเพลง ตัดคำบางคำและควรใส่ชื่อผู้แต่ง เนื้อเพลง

จากการตรวจประเมินโครงการของผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้วิจัยได้นำโครงการมาปรับปรุง และแก้ไขตามความเหมาะสม เป็นโครงการการใช้เพลงพื้นบ้านภาคกลางในการสอนวิชาภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ฉบับสมบูรณ์ดังต่อไปนี้

การนำเสนอโครงการการใช้เพลงพื้นบ้านภาคกลางในการสอนวิชาภาษาไทย
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

หลักการและเหตุผล

การจัดการศึกษาย่อมมีจุดมุ่งหมายที่จะให้เกิดความหมายและเกิดประโยชน์แก่ผู้เรียน เป็นประการสำคัญ วิชาภาษาไทยเป็นวิชาพื้นฐานที่จะช่วยให้เกิดความเข้าใจ ความกระจ่าง ในเนื้อหาอื่น ๆ ทุกแขนง ดังนั้นควรให้ความสำคัญในการสอนวิชาภาษาไทยเป็นอันดับแรก ดังที่ บุญเหลือ เทพยสุวรรณ (2523: 99) ได้กล่าวถึงความสำคัญของวิชาภาษาไทยว่า ถ้าต้องการปรับปรุงการศึกษาให้มีความหมายแก่ชีวิตก็จะต้องรีบ เร่งปรับปรุงการสอนภาษาไทยโดยเร็วที่สุด เพราะภาษาไทยเป็นชีวิตของชาติ เป็นศูนย์รวมความคิดของชาติ และภาษาเป็นวิถีทางที่จะนำไปสู่การพัฒนาบุคลิกภาพ เกือบทุกด้าน ด้วยเหตุนี้ครูจึงควรปรับปรุงและพัฒนากระบวนการสอนวิชาภาษาไทย เพื่อให้เกิดประสิทธิผลต่อผู้เรียนให้มากที่สุด เพราะครูเป็นบุคคลสำคัญที่จะทำให้การสอนบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ครูภาษาไทยจึงควรเลือกสรรวิธีสอนให้เหมาะสมกับเนื้อหาและตัวผู้เรียน ดังที่ สุจริต เพียรชอบ (2531: 157) ได้กล่าวว่า ครูภาษาไทยที่ดีควรพลิกแพลง และนำวิธีการสอนต่าง ๆ มาใช้ เพื่อให้ให้นักเรียนเกิดความสุขสนทนและบรรยากาศในการเรียนการสอนมีชีวิตชีวาขึ้น โดยไม่พยายามใช้วิธีการเดียวซ้ำซากและต้องทำตนเป็นนักมายากล มีการนำวิธีการแปลก ๆ ใหม่ ๆ มาสอน นักเรียนจะเกิดความตื่นตาตื่นใจ กระตือรือร้นที่จะร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนอยู่ตลอดเวลา และเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริงไปในขณะเดียวกัน นอกจากครูจะเลือกวิธีการสอนให้เหมาะสมแล้วยังต้องพิจารณาถึงตัวผู้เรียนอีกด้วย ครูภาษาไทยจำเป็นต้องเรียนรู้จิตวิทยาพัฒนาการของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ซึ่งเป็นวัยรุ่นถึงการพัฒนาการในด้านต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมและประสบการณ์ต่าง ๆ ให้กับตัวผู้เรียน ดังนั้นครูจึงควรนำกิจกรรมต่าง ๆ มาประกอบการสอน เช่น กิจกรรมการนำเพลงมาประกอบการสอน ซึ่งจะช่วยให้บทเรียนน่าสนใจและมีความหมายยิ่งขึ้น ทำให้บรรยากาศสนุกสนานเพลิดเพลินไม่เบื่อหน่าย และยังช่วยพัฒนาให้นักเรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ทางภาษา ส่งเสริมการใช้ทักษะทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน กัมยังเป็นการส่งเสริมการพัฒนาการของนักเรียนทางด้านอารมณ์ได้ดียิ่งอีกด้วย

การนำเพลงมาใช้ประกอบการเรียนการสอน เป็นวิธีสอนวิธีหนึ่งที่ทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นที่จะเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอน ครูสามารถนำทำนองเพลงประเภทต่าง ๆ มาใช้เป็นกิจกรรมประกอบการเรียนการสอนได้ทุกประเภท เช่น ทำนองเพลงไทยเดิม เพลงไทยสากล เพลงไทยลูกทุ่ง ฯลฯ เพลงพื้นบ้านภาคกลางก็เป็นทำนองเพลงอีกทำนองหนึ่ง ซึ่งครูสามารถนำมาประยุกต์ใช้เพื่อจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี เพราะเพลงพื้นบ้านภาคกลางมีทำนองลีลาต่าง ๆ มีความไพเราะ สนุกสนาน เข้าใจ และบทร้องก็เรียบเรียงด้วยถ้อยคำเรียบง่ายแต่สละสลวย กินความ และชวนคิด ทำให้เข้าใจเนื้อหาได้ง่ายและจดจำได้ดี นอกจากนี้ยังเป็นการอนุรักษ์ ถ่ายทอด ส่งเสริม และเผยแพร่เพลงพื้นบ้านภาคกลาง ซึ่งเป็นศิลปะทางวัฒนธรรมอันเป็นมรดกของชาติให้คงอยู่สืบไป การนำเพลงพื้นบ้านภาคกลางมาจัดกิจกรรมประกอบการเรียนการสอนนับว่ามีคุณค่าและมีประโยชน์ในทุก ๆ ด้าน ทั้งที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและประเทศชาติ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้บทเรียนภาษาไทยน่าสนใจยิ่งขึ้น นักเรียนจดจำเนื้อหาได้แม่นยำ
2. เพื่อให้นักเรียนฝึกทักษะการใช้ภาษาไทยได้คล่องแคล่วยิ่งขึ้น
3. เพื่อให้นักเรียนฝึกการใช้ปฏิภาณและไหวพริบในการเขียนและตอบได้คล่อง
4. เพื่อให้นักเรียนมีการพัฒนาการทางด้านอารมณ์ให้ เป็นคนที่มีจิตใจว่า เริงแจ่มใส และมีความซาบซึ้งในเสียงเพลง
5. เพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสแสดงออกอย่างเต็มความสามารถ และฝึกให้นักเรียนมีความเชื่อมั่นในตนเอง
6. เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้และเข้าใจถึงลักษณะของ เพลงพื้นบ้านภาคกลาง ซึ่งเป็นศิลปะทางวัฒนธรรมในท้องถิ่นของตน
7. เพื่อให้นักเรียนได้เห็นคุณค่าของ เพลงพื้นบ้านภาคกลาง เพื่อช่วยกันอนุรักษ์ ถ่ายทอด ส่งเสริม และเผยแพร่ให้คงอยู่สืบต่อไป
8. เพื่อใช้เป็นกิจกรรมการเรียนการสอนได้หลายขั้นตอน เช่น ชี้นำเข้าสู่บทเรียน ขึ้นดำเนินการสอน ขึ้นสรุปบทเรียน และขึ้นวัดและประเมินผล

เนื้อหา

เนื้อหาวิชาในหลักสูตรวิชาภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ทั้งวิชาบังคับและวิชา เลือกต่าง เอื้ออำนวยต่อการนำ เพลงพื้นบ้านภาคกลางมาประกอบการสอน โดยการนำมาจัดกิจกรรมประกอบการสอนให้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา และการจัดกิจกรรมนั้น สามารถจัดได้ทั้งในและนอกชั้นเรียน เนื้อหาวิชาภาษาไทยซึ่งนำมาจัดโครงการการใช้เพลงพื้นบ้านภาคกลางในการสอนวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีดังนี้

1. การฝึกทักษะการใช้ถ้อยคำสำนวนไทยให้มีประสิทธิภาพด้วยบท เพลงพื้นบ้านภาคกลาง
2. การศึกษาแต่งคำประพันธ์จากฉันทลักษณ์หรือรูปแบบของ เพลงพื้นบ้านภาคกลาง
3. การเรียนรู้เรื่องคำ ได้แก่ การอ่านออกเสียงคำ การเขียนสะกดคำ และการใช้ คำให้ตรงความหมาย

4. การนำทำนอง เพลงพื้นบ้านภาคกลางที่สัมพันธ์กับ เนื้อหาในบทเรียนมาประกอบ การเรียนการสอน เช่น นำเพลง เต็มกำมาประกอบการสอนบท ร้อยกรอง เรื่องควรแก่สรว เสริฐ กราวคือชวานา

5. การเรียนประ เພฒิไทยภาคกลางด้วยบท เพลงพื้นบ้านภาคกลาง
6. การจัดงาน "วันอนุรักษ์ เพลงพื้นบ้านภาคกลาง" โดยให้มีการแสดง เพลงพื้นบ้าน ภาคกลาง การจัดนิทรรศการ การประกวดร้อง เพลงพื้นบ้านภาคกลาง ฯลฯ

นอกจากนี้ เนื้อหาวิชาภาษาไทยที่สามารถนำมาจัดโครงการการใช้ เพลงพื้นบ้านภาคกลาง ในการสอนวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีดังนี้

1. การจับใจความสำคัญจากการฟังบท เพลงพื้นบ้านภาคกลางจากแถบบันทึก เสียง
2. การฟังเพื่อความ เพลิดเพลินและเพื่อความ จรรโลงใจ
3. การใช้วิจารณ์ญานในการฟัง โดยสรุปสาระที่ได้จากการฟังบท เพลงพื้นบ้านภาคกลาง จากแถบบันทึก เสียง

4. การประเมินค่าหลังจากการฟังอภิปราย เรื่องที่เกี่ยวกับ เพลงพื้นบ้านภาคกลาง
5. การอภิปรายแสดงความคิด เห็น เกี่ยวกับการใช้ถ้อยคำในบท เพลงพื้นบ้านภาคกลาง
6. การพูด เมื่อใ้มนำใจให้ผู้ฟัง เห็นคุณค่าของ เพลงพื้นบ้านภาคกลาง
7. การอ่าน เพื่อศึกษาค้นคว้า เกี่ยวกับ เพลงพื้นบ้านภาคกลางตามหัวข้อที่ครูมอบหมาย

8. การเขียนบันทึกข้อความจากการสัมภาษณ์พ่อ เพลงแม่ เพลงหรือวิทยากรเกี่ยวกับ เพลงพื้นบ้านในท้องถิ่น

9. การจำแนกชนิดของคำจากคำที่ปรากฏในบท เพลงพื้นบ้านภาคกลาง

10. การเรียนรู้เรื่องคำ ได้แก่ การอ่านออกเสียงคำ การเขียนสะกดคำ และการใช้ คำให้ตรงความหมาย

11. การเรียนรู้คำราชาศัพท์จากบท เพลงพื้นบ้านภาคกลาง

12. การรวบรวมคำศัพท์และคำแปลในกิจกรรมท้ายบท เรียน เป็น เพลงพื้นบ้านภาคกลาง ทำนองต่าง ๆ

13. การทำแบบฝึกหัด เรื่องสำนวนเปรียบเทียบ คำอุปมาอุปไมย จากบท เพลงพื้นบ้าน ภาคกลางที่กำหนดให้

14. การวิเคราะห์ส่วนประกอบของพยางค์จากบท เพลงพื้นบ้านภาคกลาง

15. การเรียน เรื่อง คำและประโยคจากบท เพลงพื้นบ้านภาคกลาง

16. การศึกษาและ เปรียบ เทียบศิลปะการประพันธ์ในด้านฉันทลักษณ์ การสรรคำใช้ การเล่นคำ และคำเปรียบเทียบจากบท ร้อยกรองในบท เรียนกับบท เพลงพื้นบ้านภาคกลาง

17. นำ เพลงพื้นบ้านภาคกลางที่กล่าวถึงในบท เรียนมาประกอบการเรียนการสอน เช่น นำ เพลงปรบไก่ มาประกอบการสอน เรื่องพระราชวิจารณ์ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้า อยู่หัว เรื่องจดหมายเหตุความทรงจำของกรมหลวงนรินทรเทวี

18. นำ เนื้อหาหรือแนวคิดในบท เรียนมาแต่ง เป็นบท เพลงพื้นบ้านภาคกลาง เช่น บท ลำตัดว่าด้วย เรื่องสมุนไพรมะขามประกอบ การสอน เรื่องหมากพลู

19. นำ เพลงพื้นบ้านภาคกลางที่มี เนื้อร้อง เกี่ยวข้องกับ เนื้อหาในบท เรียนมาประกอบ การสอน เช่น เพลงฉ่อยชุดตีหมากฝั้วประกอบ การสอน เสภา เรื่องขุนช้างขุนแผน

20. นำ เนื้อร้อง ในบท ร้อยกรองมาแต่ง เป็นทำนอง เพลงพื้นบ้านภาคกลาง เช่น บท ร้อยกรองเรื่อง น้ำตา เป็นทำนอง เพลงฉ่อย

21. การฝึกอภิปรายในกลุ่ม แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ เพลงพื้นบ้านภาคกลาง

22. การเขียนรายงาน เรื่อง เพลงพื้นบ้านภาคกลางที่ปรากฏในวรรณคดีมรดก เช่น เพลงปรบไก่ เพลงเทพทอง ในวรรณคดี เรื่องอิเหนา ขุนช้างขุนแผน

23. การอ่านและพิจารณาด้านคำนิยามของสังคมที่ปรากฏ ในบท เพลงพื้นบ้านภาคกลาง

24. การแต่งคำประพันธ์ตามความคิดเนื่องในโอกาสต่าง ๆ เช่น บรรยายพระคุณของแม่ เป็นบทเพลงพวงมาลัยเนื่องในวันแม่แห่งชาติ
25. การฟัง เพลงพื้นบ้านภาคกลางที่ปรากฏในบทเรียน
26. การศึกษาภาคีและคำพังเพยจากบทเพลงพื้นบ้านภาคกลาง
27. การหัดแนะนำการแสดง เพลงพื้นบ้านภาคกลาง
28. การศึกษาค้นคว้า เบื้องต้นโดยการ เก็บและ บันทึกข้อมูลจากการอ่านหนังสือ เอกสาร สื่อมวลชน และสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับ เพลงพื้นบ้านภาคกลาง
29. จัดแสดง เพลงพื้นบ้านภาคกลาง เนื่องในโอกาสต่าง ๆ เช่น วันเด็ก วันขึ้นปีใหม่ วันสุนทรภู่ ฯลฯ
30. จัดประกวดการแต่ง เพลงพื้นบ้านภาคกลาง
31. เก็บศึกษารวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับ เพลงพื้นบ้านภาคกลาง
32. จัดได้ว่าทีในยุติที่เกี่ยวกับ เพลงพื้นบ้านภาคกลาง
33. เชิญวิทยากรหรือพ่อ เพลงแม่ เพลงมาร่วมอภิปรายในหัวข้อ " เพลงพื้นบ้าน : อนุจารย์จริงหรือ " หรือประเด็นอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับ เพลงพื้นบ้านภาคกลาง
34. จัดกิจกรรมแสดง เพลงเรือ ในเทศกาลลอยกระทงที่ศูนย์วัฒนธรรมประจำจังหวัด หรือในชุมชนต่าง ๆ ที่จัดงานวันลอยกระทง
35. จัดทัศนศึกษาชมการแสดง เพลงพื้นบ้านภาคกลางที่ศูนย์วัฒนธรรมหรือศูนย์สังคีตศิลป์ หรือสถานที่อื่น ๆ

กิจกรรมการสอน

1. การฝึกทักษะการใช้ถ้อยคำสำนวนไทยให้มีประสิทธิภาพด้วยบทเพลงพื้นบ้านภาคกลาง
  - 1.1 ครูนำบทเพลงพื้นบ้านภาคกลาง เช่น เพลงฉ่อย เพลงอีแซว ลำตัด ฯลฯ ที่มีเนื้อหาในบทเพลงเกี่ยวกับสำนวนไทย คำพังเพย สุภาษิต มาให้นักเรียนฟังเพื่อนำเข้าสู่บทเรียน
  - 1.2 ครูนำเนื้อหาเกี่ยวกับถ้อยคำ สำนวนไทย สุภาษิต คำพังเพยมาแต่งเป็นบทเพลงพื้นบ้านภาคกลางทำนองต่าง ๆ เช่น ทำนองเพลงเพลงเหย้า เพลงเรือ เพลงพวงมาลัย ลำตัด ฯลฯ

1.3 ครูให้นักเรียนบอกความหมายของถ้อยคำ ส่วนวนไทย สุภาสิต คำพ้องเพย
ที่ได้ฟังจากบทเพลงพื้นบ้านภาคกลางทำนองต่าง ๆ

1.4 ครูให้นักเรียนค้นคว้า ศึกษา และรวบรวมบทเพลงพื้นบ้านภาคกลาง
ทำนองต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับส่วนวนไทย สุภาสิต คำพ้องเพย จากตำรา เอกสาร สื่อมวลชน แถบบันทึก
เสียง เป็นต้น

ผู้วิจัยนำกิจกรรมในข้อ 1.2 มานำเสนอเป็นตัวอย่างโครงการ คือ โครงการ
"ต่อเติมส่วนวน สุภาสิต คำพ้องเพย เป็นเพลงเหย่ยเมืองกาญจน์" ใช้เวลาประมาณ 1 คาบ
ประกอบด้วยกิจกรรมดังต่อไปนี้

1. ครูนำแผนภูมิเพลงเหย่ยที่แต่งขึ้นโดยให้มีเนื้อหาเกี่ยวกับความสำคัญ และ
ความหมายของส่วนวน สุภาสิต คำพ้องเพย ให้นักเรียนอ่านและฝึกท่องพร้อมกัน

2. ครูนำภาพขนาด 18" / 20" ซึ่งเกี่ยวกับส่วนวน สุภาสิต คำพ้องเพยให้
นักเรียนดูทีละภาพ และบอกใบ้คำทายภาพเป็นเพลงเหย่ย เมื่อครูร้องจบแล้วให้นักเรียนทาย
ส่วนวนจากภาพนั้น (ใช้ภาพประมาณ 5- 6 ภาพ)

3. แบ่งนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่มแล้ว ให้หาส่วนวน สุภาสิต คำพ้องเพย ซึ่งมี
ความหมายตรงกับส่วนวนในแถบประโยคที่ครูร้องเป็นเพลงเหย่ยให้ฟังให้มากที่สุด ครูร้องให้ฟัง
ทีละแถบประโยค แล้วให้นักเรียนหาส่วนวนที่มีความหมายตรงกันใช้เวลาครั้งละ 3 นาที

4. ให้นักเรียนชายและนักเรียนหญิงได้ตอบส่วนวน สุภาสิต คำพ้องเพยกันเป็น
เพลงเหย่ย ต้องการให้คนใดตอบส่วนวนของคนที่นำคำไปคล้องคอคนนั้น

5. ครูนำเพลงเหย่ยที่แต่งขึ้นซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับส่วนวนที่บิ้นคำพวกเดียวกัน
โดยเว้นช่องว่าง หน้า หรือ กลาง หรือหลังไว้ให้นักเรียนเติมให้ถูกต้อง เช่น ส่วนวนเกี่ยวกับ
ปาก ได้แก่ ปากกล้า ปากไม่มีหูรูค ปากเปราะ ติฝีปาก ฯลฯ

6. ให้นักเรียนเลือกส่วนวนในบทเพลงเหย่ยคนละ 1 ส่วนวน หาความหมาย
แล้วผูกประโยคสร้างสถานการณ์ให้เหมาะสมกับส่วนวนนั้น และวาดภาพประกอบส่วนวนให้
สวยงามบนกระดาษขนาด 6" / 8" ใช้เวลา 1 สัปดาห์ หัวหน้าชั้นรวบรวมแล้วเขียนเล่ม
ส่งครู

2. การฝึกแต่งคำประพันธ์จากฉันทลักษณ์หรือรูปแบบของ เพลงพื้นบ้านภาคกลาง

2.1 ให้นักเรียนฝึกแต่งคำประพันธ์ ประเภท กลอนดอกสร้อย จากฉันทลักษณ์ หรือรูปแบบของ เพลงหงวมาลัย

2.2 ให้นักเรียนฝึกแต่งคำประพันธ์ประเภทกลอนสุภาพจากฉันทลักษณ์หรือรูปแบบ ของ เพลงฉ่อย

2.3 ให้นักเรียนฝึกแต่งคำประพันธ์ด้วยฉันทลักษณ์ของ เพลงพื้นบ้านภาคกลาง ทำนองต่าง ๆ เช่น ฝึกแต่งเพลงเดินกำ เพลงเรือ เพลงหงวมาลัย เพลงอีแซว ฯลฯ

2.4 ให้นักเรียนฝึกแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ยานี 11 จากฉันทลักษณ์ หรือรูปแบบของ เพลงเห่

ผู้วิจัยนำกิจกรรมในข้อ 2.1, 2.2 มานำเสนอเป็นตัวอย่างโครงการ คือ โครงการ "แต่งบทร้อยกรอง ด้วยทำนองเพลงพื้นบ้าน เพื่อการอนุรักษ์ ใช้เวลา 2 คาบ ประกอบด้วยกิจกรรมดังต่อไปนี้

1. การฝึกแต่งกลอนดอกสร้อยจาก เพลงหงวมาลัย

1.1 ครูนำ เพลงหงวมาลัย มาเปิดให้นักเรียนฟังและให้นักเรียนฝึกซ้อม

1.2 ครูนำแผนภูมิลักษณะคำกลอนและตัวอย่าง เพลงหงวมาลัยให้นักเรียน ศึกษาลักษณะข้อบังคับ และฝึกร้อง เพลงหงวมาลัย

1.3 ครูนำแผนภูมิลักษณะคำกลอนและตัวอย่างกลอนดอกสร้อย ให้นักเรียน ศึกษาลักษณะข้อบังคับ และเปรียบเทียบกับกลอน เพลงหงวมาลัยว่าเหมือนหรือต่างกันอย่างไร

1.4 ให้นักเรียนฝึกแต่ง เพลงหงวมาลัย โดยเลือกคำที่กำหนดให้เติมลงใน ช่องว่างของบท เพลงหงวมาลัย

1.5 ครูถ่ายเอกสาร เพลงหงวมาลัย ในคอลัมน์ สำนวนชายและสำนวนหญิง จากวารสารสตรีสาร แจกให้นักเรียนคนละ 1 บท แล้วให้นักเรียนแปลงกลอน เพลงหงวมาลัย ให้เป็นกลอนดอกสร้อย

1.6 ให้นักเรียนแต่งกลอนดอกสร้อยในหัวข้อที่ครูกำหนดให้ เช่น นึกเอ๋ย นักเรียน รดเอ๋ยรดคิด ป่าเอ๋ยป่าสงวน ฯลฯ

2. การฝึกแต่งกลอนสุภาพจากเพลงฉ่อย

2.1 ครูเปิด เพลงฉ่อย ส่วนของท่อน เพลงแม่ เพลงให้นักเรียนฟังและ

ฝึกร้องตาม

2.2 ครูให้นักเรียนศึกษาลักษณะคำกลอน เพลงฉ่อยจากแผนผังคำประพันธ์

2.3 ครูนำแผนผังลักษณะคำกลอนสุภาพให้นักเรียนดู และให้เปรียบเทียบ

ลักษณะข้อบังคับกับ เพลงฉ่อยว่า เหมือนหรือต่างกันอย่างไร

2.4 ครูแต่ง เพลงฉ่อย 1 ส่วนวน โดยเว้นช่องว่างไว้ แล้วให้นักเรียน
เลือกคำที่กำหนดให้เติมลงในช่องว่างให้ถูกต้อง

2.5 ครูแต่ง เพลงฉ่อย 1 ส่วนวน แล้วให้นักเรียนแต่งได้ตอบ เป็นกลอน
สุภาพ

3. การรวบรวม เพลงพื้นบ้านภาคกลาง ส่วนต่าง ๆ จากวารสารสตรีสาร
ใช้วิธีการถ่ายเอกสารแล้วรวบรวม เย็บเล่ม โดยแยกตาม ส่วนเพลง เช่น ส่วน เพลงหงวมาลัย
เพลงฉ่อย เพลงอีแซว เพลงเรือ ลำตัด ฯลฯ ใช้เวลา 1 ภาคเรียน

3. การเรียนรู้เรื่องคำ ได้แก่ การอ่านออกเสียงคำ การเขียนสะกดคำ การใช้
คำให้ตรงความหมาย

3.1 ให้นักเรียนศึกษาการออกเสียงคำของท่อน เพลงแม่ เพลงที่ ได้ฟัง เพลง
พื้นบ้านภาคกลาง ทำนองต่าง ๆ จากแถบบันทึกเสียง

3.2 ครูนำเนื้อหา เรื่องการอ่านออกเสียงคำ การเขียนสะกดคำ และการใช้
คำให้ตรงความหมาย มาแต่งเป็นบท เพลงพื้นบ้านภาคกลาง ทำนองต่าง ๆ เช่น ทำนอง เพลง
หงวมาลัย เพลงเรือ เพลงฉ่อย ลำตัด ฯลฯ

3.3 ให้นักเรียนหา คำที่มีความหมายใกล้เคียงกับคำที่ขีดเส้นใต้ในบท เพลง
พื้นบ้านภาคกลาง ทำนองต่าง ๆ ที่กำหนดให้

3.4 ให้นักเรียนหา คำที่ออกเสียง เหมือนกับคำที่ขีดเส้นใต้ในบท เพลงพื้นบ้าน
ภาคกลาง ทำนองต่าง ๆ ที่กำหนดให้

ผู้วิจัยนำกิจกรรมในข้อ 3.2 มานำเสนอเป็นตัวอย่างโครงการคือ "รู้ความหมาย
ของคำ นำไปใช้ถูกหลัก ด้วยเพลงรักพื้นบ้าน" ใช้เวลาประมาณ 2 คาบ ประกอบด้วยกิจกรรม
ดังต่อไปนี้

ผู้วิจัยนำกิจกรรมในข้อ 4.1 มานำเสนอตัวอย่างโครงการ คือ โครงการ "เดินกำสัมพันธ์ : สร้างสรรค์บทเรียน" ใช้เวลาประมาณ 1 คาบ ประกอบด้วยกิจกรรมดังต่อไปนี้

1. ครูแจกบทเพลง เดินกำ ส่วนของท่วงเต๊ะให้นักเรียนทุกคน ครูเปิดแถบบันทึกเสียง เพลง เดินกำของท่วงเต๊ะให้นักเรียนฟัง และให้นักเรียนฝึกร้องตามด้วย
2. ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับข้อเท็จจริงใน เนื้อหาของบท เพลงที่ได้ฟัง
3. ให้นักเรียนอ่านบทร้อยกรอง เป็นทำนอง เสนาะพร้อมกัน
4. ครูและนักเรียนช่วยกันแต่ง เพลง เดินกำโดยใช้ เนื้อหาจากบทร้อยกรองนั้น
5. ให้นักเรียนร้อง เพลงที่ครูและนักเรียนช่วยกันแต่งขึ้น
6. ให้นักเรียนฟัง เพลง เดินกำที่มี เนื้อร้อง เกี่ยวกับบุญคุณของชาวนา

5. การเรียนประเพณีไทยภาคกลางจากบท เพลงพื้นบ้านภาคกลาง

5.1 ครูนำบท เพลงพื้นบ้านภาคกลางทำนองต่าง ๆ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของพ่อ เพลงแม่ เพลงที่มี เนื้อหาเกี่ยวกับประเพณีไทยมาประกอบการสอน

5.2 ครูนำ เนื้อหาในบทเรียน เรื่องประเพณีไทยมาแต่ง เป็นบท เพลงพื้นบ้านทำนองต่าง ๆ เพื่อประกอบการสอน

5.3 ให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับประเพณีไทยภาคกลางที่กล่าวไว้ในบท เพลงพื้นบ้านภาคกลางทำนองต่าง ๆ จากตำรา เอกสาร สื่อมวลชน และแถบบันทึกเสียง เป็นต้น

ผู้วิจัยนำกิจกรรมในข้อ 5.2 มานำเสนอ เป็นตัวอย่างโครงการคือ โครงการ "เรียนประเพณีไทยในภาพ จากเพลงพื้นบ้านภาคกลาง" ใช้เวลากิจกรรมละประมาณ 15 นาที ประกอบด้วยกิจกรรมดังต่อไปนี้

1. การเรียนประเพณีการเกิด จากบทเพลงอีแซวว่าด้วยเรื่องประเพณีการเกิดของคนไทยสมัยโบราณ โดยการอภิปรายปรากฏาหมู่
2. ให้นักเรียนได้วาทีเรื่องประเพณีการบวช โดยมีทลำตัดประกอบการได้วาทีของฝ่ายเสนอ และบทเพลงลูกทุ่งเพลงบวชนาคนหมู่ ของ ไหวพจน์ เพชรสุพรรณ ประกอบการได้วาทีของฝ่ายค้าน

3. ให้นักเรียนอภิปรายปรากฏการณ์ เรื่อง ประเพณีการแต่งงาน โดยนำบทเพลง ฉ่อยว่าด้วยเรื่อง พิธีการแต่งงานแบบโบราณ ประกอบการอภิปรายด้วย

4. ให้นักเรียนได้วาทีเรื่อง พิธีงานศพ ในอดีต "งานศพแบบเก่าหรือแบบใหม่ที่คนตายชายคนเป็น" โดยการนำเพลงอีแซวว่าด้วยพิธีงานศพแบบเก่า ประกอบการได้วาทีของ ฝ่ายเสนอ และนำเพลงมอญร้องไห้มาประกอบการได้วาทีของฝ่ายค้าน

5. ให้นักเรียนแสดงการเล่นเพลงพวงมาลัย ว่าด้วยเรื่องประเพณีสงกรานต์ และประเพณีความ เป็นมาของวันสงกรานต์และนางสงกรานต์

6. ให้นักเรียนแสดงการเล่นเพลงเรือ ว่าด้วยเรื่องประเพณีการลอยกระทง และประเพณีความ เป็นมาของวันลอยกระทง

6. การจัดงาน "วันอนุรักษ์เพลงพื้นบ้านภาคกลาง" โดยจัดให้มีการแสดง เพลงพื้นบ้าน ภาคกลาง การจัดนิทรรศการ การประกวดร้องเพลงพื้นบ้านภาคกลาง ฯลฯ

ผู้วิจัยนำเสนอเป็นตัวอย่างโครงการ คือ โครงการ "บ้ายนิเทศนิทรรศการมนต์ เพลงพื้นบ้าน สืบสานเอกลักษณ์ไทย" ใช้เวลาประมาณ 3 วัน ประกอบด้วยกิจกรรมดังต่อไปนี้

6.1 การจัดบ้ายนิเทศประวัติชีวิตของพ่อ เพลงแม่ เพลงที่มีชื่อเสียงทั้งในอดีตและ ปัจจุบัน

6.2 การจัดบ้ายนิเทศแสดงความรู้เกี่ยวกับ เพลงพื้นบ้านภาคกลาง ซึ่งประกอบด้วย ประเภทของ เพลง วิธีการร้องเพลงและการเล่น การแต่งกาย ตัวอย่างของแต่ละประเภท พร้อม ภาพประกอบ

6.3 การประกวดแต่งเพลงและร้อง เพลงพื้นบ้านภาคกลาง ในหัวข้อ "เพลงพื้นบ้าน ภาคกลางที่ฉันรัก" โดยให้นักเรียนเลือก เพลงที่ตนถนัด

6.4 การอภิปรายการสาธิต โดยวิทยากร ผู้ทรงคุณวุฒิ และการสาธิตของพ่อ เพลง แม่ เพลง

6.5 การแสดง เพลงพื้นบ้านภาคกลางของนักเรียน โดยเลือกทำนอง เพลงพื้นบ้าน ภาคกลางที่ยังได้รับความนิยม และความสนใจอยู่ในปัจจุบัน เช่น ลำตัด เพลงฉ่อย เพลงอีแซว เพลงเรือ เพลงเดินกำ ฯลฯ และให้นักเรียนแต่งกายตามชนิดของ เพลง

6.6 การฉายวีดิโอการแสดง เพลงพื้นบ้านภาคกลาง ซึ่งสามารถติดต่อขอยืม โดยตรงได้ที่เจ้าหน้าที่ฝ่ายบริการ ศูนย์สังคีตศิลป์ ธนาคารกรุงเทพจำกัด สาขาสะพานผ่านฟ้า โทร.282-2396

ผู้รับผิดชอบโครงการ

1. หัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย
2. อาจารย์ผู้สอนวิชาภาษาไทย
3. นักเรียน

การประเมินผล

1. สังเกตจากการ เข้าร่วมกิจกรรมและการดำเนินกิจกรรมที่ใช้ เพลงพื้นบ้านภาคกลาง ในการจัดของนักเรียน
2. อาจารย์ผู้สอน เป็นผู้ประเมินกิจกรรมของนักเรียน
3. ประเมินผลทุกครั้งหลังจากจัดกิจกรรม แล้วนำผลที่ได้ไปใช้ปรับปรุงในการจัดกิจกรรมครั้งต่อไป

แนวทางในการจัดกิจกรรม

1. กำหนดจุดมุ่งหมายและขอบข่ายในการจัดกิจกรรมการสอน โดยใช้เพลงพื้นบ้าน ภาคกลางแต่ละกิจกรรม
2. วางแผนและกำหนดโครงการให้แน่นอนก่อนที่จะมีการจัดกิจกรรมแต่ละครั้ง
3. ประชุมครูผู้สอน และคณะครูที่เกี่ยวข้อง เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ การดำเนินงาน และการจัดกิจกรรม
4. เสนอโครงการต่อผู้บริหารเพื่ออนุมัติ
5. ครูผู้สอน หัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย และนักเรียนร่วมกันจัดกิจกรรม และเป็น ผู้ประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้อง

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. นักเรียนมีความรู้ ประสบการณ์เกี่ยวกับการแสดงเพลงพื้นบ้านภาคกลางมากขึ้น
2. นักเรียนมีความสุขสนุกสนานในการเรียน และจดจำเนื้อหาในบทเรียนจากบทเพลงมากยิ่งขึ้น
3. นักเรียนมีการพัฒนาทักษะการพูด การฟัง การอ่าน การเขียน และการร้องเพลงพื้นบ้านภาคกลางมากขึ้นกว่าเดิม
4. เสริมสร้างสัมพันธภาพที่ดีในการเรียนการสอน ระหว่างครูผู้สอนและนักเรียน
5. นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อเพลงพื้นบ้านภาคกลาง ซึ่งเป็นมรดกทางวัฒนธรรมในท้องถิ่นของตน
6. เพื่อเป็นการอนุรักษ์ ส่งเสริม และเผยแพร่เพลงพื้นบ้านภาคกลางอันเป็นมรดกทางศิลปวัฒนธรรมของชาติให้คงอยู่สืบไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

โครงการที่ 1

การต่อและเติมสำนวน สุภาษิต คำพังเพย เป็นเพลงเห่

ชื่อโครงการ "ต่อเติมสำนวน สุภาษิต คำพังเพย เป็นเพลงเห่เมืองกาญจน์"

หลักการและเหตุผล

สำนวน สุภาษิต และคำพังเพย มีความสำคัญต่อการพูด การเขียน ถ้าเราใช้สำนวน สุภาษิต คำพังเพย เข้าประกอบก็จะทำให้เนื้อความแจ่มแจ้ง ชัดเจนยิ่งขึ้น คนไทยใช้ถ้อยคำ เป็นสำนวน สุภาษิต คำพังเพย มาตั้งแต่สมัยกรุงสุโขทัย ในหลักศิลาจารึกของพ่อขุนรามคำแหง ก็มีสำนวนไทยปรากฏ เช่น ไพร่ฟ้าหน้าใส เจ็บท้องข้องใจ ฯลฯ และในสุภาษิตพระร่วง ก็มีคำสุภาษิต เช่น "ท่านรักคนจงรักตอบ ท่านนอบคนจงนอบแทน เดินทางอย่าเดินเปลี่ยว น้ำเชี่ยวอย่าขวางเรือ" เป็นต้น

สำนวน สุภาษิต คำพังเพย ช่วยให้เราได้เข้าใจถึงขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อ ตลอดจนการดำเนินชีวิตอยู่ในสังคม ทั้งนี้เพราะคนไทยเราใช้สำนวน สุภาษิต คำพังเพย เป็นบทสอน และเป็นคติเตือนใจให้กระทำความดี มีความขยันหมั่นเพียร ในทุก ๆ ด้าน เช่น ด้านความประพฤติปฏิบัติตน ด้านประกอบอาชีพ และด้านการอยู่ร่วมใน สังคม ปัจจุบันเรายังใช้สำนวน สุภาษิต คำพังเพย สอดแทรกในการพูดและการเขียน เพื่อให้ สาระนั้นมีน้ำหนักและน่าเชื่อถือยิ่งขึ้น ดังนั้นสำนวน สุภาษิต คำพังเพย จึงนำมาใช้ได้ทุกยุคทุกสมัย

ในหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดวรรณวิจักษ์ เล่ม 1, เล่ม 2 ชุดทักษะพัฒนา เล่ม 1, เล่ม 2 และภาษาพิจารณา เล่ม 1, เล่ม 2 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และวิชาเลือก ท 051 ภาษากับวัฒนธรรม มีเนื้อหาเกี่ยวกับสำนวน สุภาษิต คำพังเพยอยู่มาก ทั้งที่เป็นเนื้อหา โดยตรง เช่น การใช้ถ้อยคำสำนวนให้มีประสิทธิภาพ โคลงสุภาษิต ความสำคัญระหว่างภาษา กับคตินาบ้าน ด้านสุภาษิต คำพังเพย และสำนวน เป็นต้น และที่สอดแทรกอยู่ในแก่นของเรื่อง แต่ละเรื่อง ซึ่งให้ข้อคิดและแนวปฏิบัติ ครูผู้สอนควรส่งเสริมให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้การใช้ สำนวน สุภาษิต และคำพังเพยให้มากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนรู้จักลักษณะและร้องเพลงเห่ได้
2. เพื่อให้นักเรียนบอกสำนวนจากภาพที่ครูนำมาให้ดูได้ถูกต้อง

3. เพื่อให้นักเรียนสามารถหาส่วนที่มีความหมาย เหมือนหรือคล้ายคลึงกับความหมาย
ในบทเพลง เหยยให้ได้อย่างที่สุดและถูกต้อง
4. เพื่อให้นักเรียนสามารถต่อส่วน สุกาฆิต คำพังเพยเป็นเพลง เหยยได้
5. เพื่อให้นักเรียนสามารถเติมส่วนเกี่ยวกับปากและน้ำลงในช่องว่างได้ถูกต้อง

เนื้อหา

ส่วน หมายถึง ถ้อยคำที่เรียบเรียงขึ้น เป็นคำกล่าวสั้น ๆ กระชับรัดกุม ซึ่งอาจมีความหมายโดยนัย กินความลึกซึ้ง หรือมีความหมายเชิงเปรียบเทียบ แต่จะไม่มี ความหมายตรงตามตัวอักษร เช่น ค่อยหอย หมายถึง พูดไม่หยุดปาก คำน้ำเหลว หมายถึง ผิดหวัง ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เป็นต้น

สุกาฆิต หมายถึง ถ้อยคำที่มีลักษณะในเชิงสั่งสอนโดยตรง เป็นข้อความสั้น ๆ กระทัดรัด แต่มีความหมายชัดเจนลึกซึ้ง มีคติสอนใจ ให้ความจริงเกี่ยวกับความคิด และแนวปฏิบัติ ซึ่งสามารถพิสูจน์เชื่อถือได้ เช่น น้ำเชี่ยวอย่าขวางเรือ อย่าหักค้ำพร้าวด้วยเข่า ฯลฯ

คำพังเพย หมายถึง ถ้อยคำที่มีลักษณะขม สะกิดใจ และแสดงความคิดเห็นอยู่ในตัว เช่น ตำนน้ำพริกละลายแม่น้ำ รุ้หลบเป็นบิก รุ้หลิกเป็นหาง ฯลฯ

โดยทั่วไป ส่วนมีความหมายครอบคลุมไปถึงกาฆิต สุกาฆิต คำพังเพย ซึ่งมักใช้สับสนปนกันอยู่เสมอ จะแยกจากกันให้เด็ดขาดได้ยาก เช่น

น้ำลดตอหูด เป็นส่วน เพราะความหมายไม่ตรงตามตัวอักษร
เป็นสุกาฆิต เพราะสอนความจริงแก่เราว่า ไม่สามารถปิดบังความชั่ว
ที่กระทำได้ดีตลอดไป
เป็นคำพังเพย เพราะกล่าวคำนี้ เย้ยหยัน คนที่ทำความชั่ว แล้ว
ความชื่อนั้นได้ปรากฏขึ้น

ดังนั้นในการเรียนส่วน สุกาฆิต คำพังเพยในปัจจุบัน เราจะไม่เห็นความสามารถของนักเรียนในการแยกประเภท แต่เราเน้นในด้านความหมาย คือ ใช้ให้เหมาะกับกาลเทศะและสถานการณ์

เพลงความสำคัญของสำนวนไทย

ทำนอง เพลงเหย่ย

เนื้อร้อง นิภา อุคฺมโชค

มาเกิดนักเรียน	เรามาฝากเหียร	เรียนเอ๋ย (ลูกคู่รับ)
เพลงเหย่ยเอ๋ยร้อง	ประกอบทำนอง	กลองเอ๋ย (ลูกคู่รับ)
เปิง ปะ เปิง ปะ	ให้คงจังหวะ	นะเอ๋ย (ลูกคู่รับ)
ลูกคู่ว่าข้า	ว่าตามบทนำ	ร้องเอ๋ย (ลูกคู่รับ)
เป็นเพลงพื้นบ้าน	ของชาวเมืองกาญจน์	นะเอ๋ย (ลูกคู่รับ)
บ้านทวนนิยม	อำเภอพนม	ทวนเอ๋ย (ลูกคู่รับ)
เพลงพื้นบ้านไทย	นับวันสูญหาย	ไปเอ๋ย (ลูกคู่รับ)
เราคืนฟื้นฟู	เพื่อให้คงอยู่	นิยมเอ๋ย (ลูกคู่รับ)
ส่งเสริมภาษา	ให้เรามาว่า	เหย่ยเอ๋ย (ลูกคู่รับ)
ฟังเพยภษิต	สำนวนข้อคิด	คมเอ๋ย (ลูกคู่รับ)
ความหมายอักษร	ความนัยขอกย้อน	จริงเอ๋ย (ลูกคู่รับ)
ถ้อยคำสำนวนไทย	คารมคมคาย	กินใจเอ๋ย (ลูกคู่รับ)
โบราณท่านสอน	สัมผัสเป็นกลอน	ไพเราะเอ๋ย (ลูกคู่รับ)
เติมคำพูดเขียน	ฟังอ่านไปเขียน	เลยเอ๋ย (ลูกคู่รับ)
เพลงไทยคำไทย	ช่วยรักษาไว้	เถิดเอ๋ย (ลูกคู่รับ)

(หมายเหตุ ถ้าครูยังไม่ชำนาญ อาจใช้แถบบันทึกเสียงแทนได้)

2. ครุณารูปภาพขนาด 15" x 20" ซึ่งเกี่ยวกับสำนวนให้นักเรียนดูทีละภาพ ครูจะร้องเป็นเพลงเหย่ยเป็นการบอกใบ้ให้ โดยให้นักเรียนเป็นลูกคู่ เมื่อร้องจบแล้วให้นักเรียนทายสำนวนจากภาพนั้น (บทเพลงเหย่ยจะเขียนไว้ด้านหลังภาพ)

ภาพ : หนังสือคาราพาสนุก (ททบ.5)

เนื้อร้อง : นิภา อุคฺมโชค

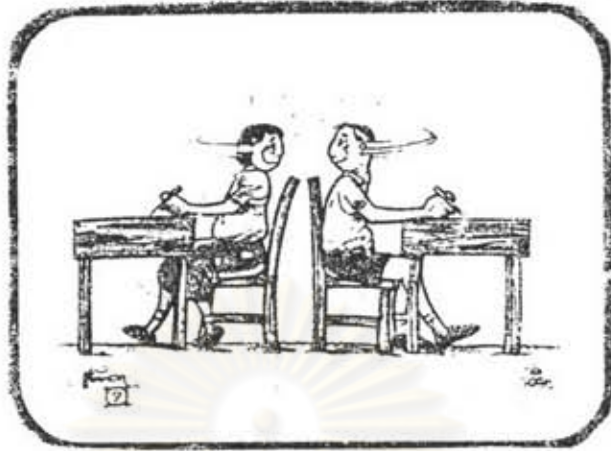

ภาพที่ 1   รูปภาพแล้วทนาย   เป็นสำนวนใด   เส้าเอย (ลูกคู่รับ)
 หลายคนความขมขาย   นั่นคือความหมาย   ในภาพเอย (ลูกคู่รับ)
 อย่างนี้ อย่างนั้น   ตกลงกัน   ไม่ได้เอย (ลูกคู่รับ)
 (มากหมอมากความ)

ภาพที่ 2   ภาพนี้ขายได้ไม่ยาก   หมายถึงเร็วมาก   นะเอย (ลูกคู่รับ)
 เช่นพูดไม่หยุดปาก   พูดรวดเร็วมาก   จริงเอย (ลูกคู่รับ)
 (ใส่คะแนนไม่ทัน)

ภาพที่ 3 ดูให้ตีเกิดหนา รู้แล้วทายมา เร็วเอช (ลูกคู่รับ)
 ส่วนวนนี้ว่า การร่วมปรึกษา กันเอช (ลูกคู่รับ)
 (หันหน้า เข้าหากัน)

ภาพที่ 4 อย่าเพิ่งแปลกใจ เขาพูดอะไร อะไรเอช (ลูกคู่รับ)
 ความหมายสำคัญ ไม่ขัดใจกัน เลยเอช (ลูกคู่รับ)
 (ว่าอะไรว่าตามกัน)

ภาพที่ 5 ภาพนี้ถ่ายหนอง หมายถึงเป็นต่อ เขาเอช (ลูกคู่รับ)
เป็นต่อก็ชนะ คอบเร็วซิจ๊ะ อะไรเอช (ลูกคู่รับ)
(ถือไพ่เหนือกว่า)

ภาพที่ 6 ภาพนี้นักเรียนควรรู้ เรื่องเกี่ยวกับครู นะ เอช (ลูกคู่รับ)
คือผู้แตกฉาน และประสบความสำเร็จ สูงเอช (ลูกคู่รับ)
(ชั้นครู)

3. แบ่งนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม ครูร้อง เองหรือเปิด เทป เพลง เหยี่ยให้นักเรียน ฟัง ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับความหมายของสำนวน สุภาษิต คำพังเพย เพื่อให้ นักเรียนบอกสำนวน ต่าง ๆ ให้ตรงกับความหมายในบทเพลง ถ้าครูร้องนำเองก็ให้นักเรียนเป็นลูกคู่ ข้อความที่ เป็นความหมายจะเขียนไว้เป็นแถบประโยค เมื่อร้องจบในแต่ละความหมาย ครูนำแถบ ประโยคไปติดไว้ กระเป่าผั่ง หรือกระดานป้ายนิเทศหน้าชั้นเรียน แล้วให้นักเรียนรวบรวม

สำนวน สุภาษิต คำพังเพย ที่ตรงกับความหมายในแถบประโยคนั้นให้มากที่สุด ให้เวลาครั้งละ 3 นาที จากนั้นครูก็นำแถบประโยคความหมายใหม่ให้นักเรียนดู พร้อมทั้งร้องเพลงเหยยให้ฟังด้วย ดำเนินการเช่นนี้ต่อไปจนหมดแถบประโยค

ครู :	ฟังอย่างตั้งใจ	ติดตามความหมาย	นี้เอย (ลูกคู่รับ)
	ตรงกับสำนวนใด	ตอบมาโดยไว	นะเอย (ลูกคู่รับ)
แถบประโยค 1.	คบเพื่อนดีจึงดี	คบเพื่อนชั่วมี	โทษเอย (ลูกคู่รับ)
แถบประโยค 2.	ได้ตอบกับคนพาลไม่ดี	เสียศักดิ์ศรี	เราเอย (ลูกคู่รับ)
แถบประโยค 3.	เที่ยวดีเที่ยวร้าย	อารมณ์ไม่	คงที่เอย (ลูกคู่รับ)
แถบประโยค 4.	บุคคลทั้งหลายนั้น	เป็นไปตามพันธุ์	คนเอย (ลูกคู่รับ)
แถบประโยค 5.	ค่อยทำค่อยไป	สำนวนอะไร	บ้างเอย (ลูกคู่รับ)

เมื่อนักเรียนหาสำนวนที่ตรงกับความหมายในแถบประโยคครบแล้ว ตัวแทนของแต่ละกลุ่มจะออกมาเขียนสำนวนต่าง ๆ บนกระดานดำ โดยให้จับสลากว่าจะได้ความหมายของสำนวนใดในแถบประโยค เมื่อเขียนครบทั้ง 5 กลุ่มแล้ว ให้ทุกกลุ่มตรวจดูสำนวนทุกสำนวนบนกระดานดำว่าตรงกับความหมายที่กำหนดให้หรือไม่ พร้อมทั้งเพิ่มเติมสำนวนที่ยังขาดอยู่ให้ครบ

สำนวนที่มีความหมายเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันกับความหมายที่กำหนดให้ คือ

คบเพื่อนดีจึงดี   คบเพื่อนชั่ว มีโทษ   ได้แก่

- คบคนดี เป็นศรีแก่ตัว   คบคนชั่วอัปราชัย

- คนคนให้ดูหน้า   ชื่อผ้าให้ดูเนื้อ

- คบคนจรนอนหมอนหมื่น

- เข้าฝูงหงส์ เป็นหงส์   เข้าฝูงกา เป็นกา

- คบคนพาลพาลพาไปหาผิด   คบบัณฑิตบัณฑิตพาไปหาผล

ได้ตอบคนพาลไม่ตี เสียศักดิ์ เราเอย ได้แก่

- เอาพิมเสนไปแลกกับเกลือ
- เอาเนื้อไปแลกกับหนัง
- เอาทองไปลู่กระเบื้อง
- เอาไม้สั้นไปรันซี่

เดี๋ยวดี เดี่ยวร้าย อารมณ์ไม่ คงที่เอย ได้แก่

- ผีเข้าผีออก
- ลมเพลมพัด
- ไม่คง เส้นคงวา
- ไม่คง ดันคงปลาย
- ไม่อยู่กับร่องกับรอย

บุคคลทั้งหลายนั้น เป็นไปตามพันธุ์ คนเอย ได้แก่

- ลูกไม้หล่นไม่ไกลต้น
- ขาดิไม่ตีทาสไม่แดง
- เชื้อไม้ทิ้งแถว แนวไม้ทิ้งตระกูล
- คูข้างให้คูหาง คุณางให้คูแม่ คูให้แน่ค้องคูถึงชาย
- สำเนียงบอกภาษา กิริยาบอกสกุล
- หนามแหลมไม่มีคนเสียม มะนาวกลมเกลี้ยงไม่มีคนกลึง

ค่อยทำค่อยไป ได้แก่

- ช้าเป็นการนานเป็นคุณ
- ช้า ๆ ได้พร้าสองเล่มงาม
- ค่วนได้สามผลามมักพลิกแพลง
- อดเปรี้ยวไว้กินหวาน

4. ให้นักเรียนคิดสำนวนคนละ 1 สำนวน แล้วแต่งเป็นเพลงเพี้ยนสำหรับถาม เพื่อให้ฝ่ายตรงข้ามต่อสำนวนของตน กำหนดเวลาภายใน 3 นาที เช่น

ดกน้ำไม่ไหล   วรรณคดีไป   อะไรเอ่ย

ดักลอบต้องหมั้นคู่   ไครบ้างที่รู้   ดอบเอ่ย

ให้ทั้งสองฝ่ายยืนหันหน้าเข้าหากัน ครั้งแรกครูสาธิตให้ดูเป็นตัวอย่างก่อน
ครูนำผ้าสไบคล้องคอ 1 ผืน แล้วเริ่มร้องเพลงเหย่นำก่อน ให้นักเรียนเป็นลูกคู่

ครู :   มาเถิดหนาหญิงชาย   ต่อสำนวนไทย   กันเอ่ย
          ต้องการให้ใครมาต่อ   เอาผ้าคล้องคอคนนั้นเอ่ย
          "ข้างนอกสุกใส"   ต่อด้วยอะไร   เล่าเอ่ย

ครูต้องการให้นักเรียนคนใดตอบ ก็รำเข้าไปนำผ้าคล้องคอให้นักเรียนคนนั้น
นักเรียนก็รำออกมาต่อสำนวน เช่น

"ข้างนอกสุกใส"   ต่อด้วย"ข้างในเป็น ไทรง"เอ่ย (ลูกคู่รับ)

นักเรียนคนนั้นก็ร้องเพลงตามฝ่ายตรงข้าม (ตามสำนวนที่ตนเตรียมไว้) เช่น

"รักวัวให้ผูก"   รีบต่อให้ถูก   เพื่อนเอ่ย (ลูกคู่รับ)

แล้วนำผ้าไปคล้องคอฝ่ายตรงข้าม นักเรียนที่ได้รับผ้าคล้องคอก็รำออกมา

ต่อสำนวน

"รักวัวให้ผูก"   ต่อด้วย "รักลูก ให้ดี"เอ่ย (ลูกคู่รับ)

ดำเนินการต่อไปให้ได้ประมาณ 10 สำนวน หรือตามเวลาที่เห็นว่าเหมาะสม

หลังจากนั้นให้นักเรียนสรุปสำนวนที่ได้ฟังมาคนละ 5 สำนวน พร้อมทั้งบอกความหมายให้

ถูกต้อง

ตัวอย่าง เพลงเหย่นต่อสำนวนไทย

ชาย   มาเถิดหน้าานวล   มาต่อสำนวน   กันเอ่ย   (ลูกคู่รับ)

หญิง   ต่อสำนวนไทย   จันก็ต่อได้   สมายเอ่ย   (ลูกคู่รับ)

ชาย   สำนวน "คนในข้อ"   รู้แล้วรีบต่อ   มาเอ่ย   (ลูกคู่รับ)

หญิง   "คนในข้อ" ต่อถูก   "งอในกระตูก"   นั้นเอ่ย   (ลูกคู่รับ)

"ดกน้ำไม่ไหล   วรรณคดีไป   อะไรเอ่ย   (ลูกคู่รับ)

ชาย   "ดกน้ำไม่ไหล   ต่อด้วย"ตกไฟ   ไม่ไหม้"เอ่ย(ลูกคู่รับ)

"ความรู้ท่วมหัว"   เอะจ่าอย่างกลัวรีบ   รีบต่อเอ่ย(ลูกคู่รับ)

หญิง	"ความรู้ท่วมหัว"	แต่ว่าเอาตัว ไม่รอดเอ๋ย
	"กำแหงมีหู"	อย่ามัวงอยู่ ตอบมาเอ๋ย
ชาย	"กำแหงมีหู"	ต่อด้วยประตู มีช่องเอ๋ย
	"มะพร้าวตื่นตก"	อย่ายืนจังกง ต่อมาเอ๋ย
หญิง	"มะพร้าวตื่นตก"	ต่อด้วยขางก ตื่นมีเอ๋ย
	-----	-----

กาลา

ต่อกันไม่สิ้นสุด   วันนี้ขอหยุด   เท่านั้นเอ๋ย

5. ครูนำเพลงเหย่ยที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับสำนวนที่เป็นคำจำพวกเดียวกัน โดยเขียนคำหน้าหรือคำกลางหรือคำหลัง เว้นช่องว่างให้นักเรียนเติม แบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม ครูแจกบทเพลงเหย่ยให้กลุ่มละ 1 แผ่น และให้สมาชิกในกลุ่มช่วยกันเติมคำให้เป็นสำนวนที่ถูกต้องภายในเวลา 10 นาที เสร็จแล้ว แต่ละกลุ่มให้ตัวแทนร่อนำ สมาชิกในกลุ่มเป็นลูกคู่

กลุ่มที่ 1 เพลงเหย่ยสำนวนเกี่ยวกับปาก

เปลี่ยนต่อสำนวนแบบเดิม	มาเป็นการเดิม ช่องว่างเอ๋ย
เติมสำนวน เรื่องปาก	ต่อเติมไม่ยาก เลยเอ๋ย
<input type="text"/> <input type="text"/> ปาก นี้แหละ	<input type="text"/> ปาก <input type="text"/> ปาก <input type="text"/> ตลอดเอ๋ย
คน <input type="text"/> ปาก <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> ปาก <input type="text"/> ปาก <input type="text"/> จริงเอ๋ย
<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> ปาก <input type="text"/> <input type="text"/> คอ	<input type="text"/> ปาก <input type="text"/> ก็คันเอ๋ย
<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> ปาก <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> ปาก <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> จริงเอ๋ย
<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> ปาก <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> ปาก <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> จังเอ๋ย
<input type="text"/> ปาก <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> ของประชาชน	รัฐบาลต้องสน ใจเอ๋ย
<input type="text"/> ปาก <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> ปาก <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> นะเอ๋ย
<input type="text"/> ปาก <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	หัน <input type="text"/> ปาก <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> เอ๋ย
<input type="text"/> ปาก <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> ปาก <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> ต่อเอ๋ย
เติมสำนวน เรื่องปาก	เป็นคน <input type="text"/> ปาก <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> แล้วเอ๋ย

กลุ่มที่ 2 ส่วนนเกี่ยวกับน้ำ

ส่วนน: รื่องน้ำ.

ช่วยเติมช่วยต่อ ...

น้ำ [ ] ยอม [ ] ไฟ

น้ำ [ ] [ ] [ ] บอน

ถ้า [ ] น้ำ [ ] หน้า

น้ำ [ ] [ ] เสือ [ ] [ ]

[ ] แม่น้ำ [ ] ห้า

น้ำ [ ] [ ] เป็น [ ]

น้ำ [ ] [ ] จริง [ ]

[ ] น้ำ เหลว [ ] ไม่ดีหรอก

น้ำ [ ] [ ] [ ] ตัก [ ] พลัน

น้ำ [ ] [ ] โน [ ]

ส่วนนกันให้ยุ่ง .

เต็มอย่าให้ซ้ำ กันเอย

อย่ามั่ววีรอก เลขเอย

น้ำ [ ] [ ] [ ] ทวาย [ ] อยู่เอย

ฉัน [ ] น้ำ [ ] มา [ ] เอย

ก็ [ ] กระจ่า [ ] น้ำ [ ] เอย

น้ำ [ ] [ ] อย่า [ ] เรือ [ ] เอย

เมื่อ คิม [ ] [ ] น้ำ [ ] เอย

ถ้า [ ] น้ำ [ ] [ ] ตาย [ ] เอย

ส่วน [ ] น้ำ [ ] [ ] โหล [ ] เอย

[ ] น้ำ [ ] [ ] สอก [ ] ยิ่งแยะเอย

[ ] น้ำ [ ] [ ] ชัน [ ] ไปเอย

ส่วน [ ] น้ำ [ ] [ ] [ ] นอก [ ] เอย

เหมือน [ ] น้ำ [ ] [ ] [ ] แล้วเอย

ส่วนนเกี่ยวกับปากที่ใช้เติมในช่องว่าง คือ

ตีฝีปาก (หลงลมปาก, เก่งแต่ปาก) ปากเบี่ยงปากแฉะ

คนปากปลาร้า ปากเก่งปากกล้า

พอกหอมปากหอมคอ ปากคำแยะ

ความใจปากมากหนึ่ ปากร้ายใจดี

อ้าปากก็เห็นลิ้นไก่ ปากเปราะระาะร้าย

ปากท้อง ปากตะไกร

ปากว่าตาขยิบ ปากเหยี่ยวปากกา

ปากหวานกันเปรี้ยว ปากยาว

ปากไม่มีหูรูด ปากมาก

สำนวนเกี่ยวกับน้ำที่ใช้เติมในช่องว่าง คือ

น้ำน้อยย่อมแพ้ไฟ	น้ำซิมบ่อทราย
น้ำกลิ้งบนใบบอน	อาบน้ำร้อนมาก่อน
หวังน้ำบ่อหน้า	ใส่ตะกร้าล้างน้ำ
น้ำพึ่งเรือ เสือพึ่งป่า	น้ำเขี้ยวอย่าขวางเรือ
ชกแม่ น้ำทิ้งห้า	คัมหวน้ำ
น้ำร้อนปลาเป็น	น้ำเย็นปลาตาย
น้ำใสใจจริง	น้ำนิ่งไหลลึก
ควาน้ำเหลว	กินน้ำได้ศอก
น้ำขึ้นให้รีบตัก	กวรดน้ำคว่ำขัน
น้ำขุนอยู่ใน	น้ำใสอยู่นอก
	น้ำท่วมทุ่ง

เมื่อร้องครบทั้ง 2 กลุ่มแล้ว มอบหมายให้สมาชิกในกลุ่มหาความหมายสำนวนที่ปรากฏในบทเพลงคนละ 1 หรือ 2 สำนวน และผูกประโยคสร้างสถานการณ์ให้เหมาะสมกับสำนวนนั้น เขียนบนกระดาษขนาด 6" x 8" พร้อมทั้งวาดภาพประกอบให้สวยงาม ใช้เวลา 1 สัปดาห์ หัวหน้ารวบรวมเก็บเล่มส่งครูเป็นผลงานกลุ่ม ซึ่งในเล่มประกอบด้วย

แผ่นที่ 1 แผ่นปก (บอกสำนวนเกี่ยวกับอะไร)

แผ่นที่ 2 คณะผู้จัดทำ

แผ่นที่ 3 บทเพลงเหย้ย (บทเพลงที่เติมสำนวนถูกต้องแล้ว)

ตั้งแต่แผ่นที่ 4 จนถึงแผ่นสุดท้ายเป็นความหมายและสถานการณ์เกี่ยวกับสำนวนซึ่งเรียงตามสำนวนในบทเพลงและปิดท้ายด้วยแผ่นปกหลัง

ตัวอย่าง แผ่นความหมายของสำนวน

น้ำขึ้นให้รีบตัก

<u>ความหมาย</u>	เมื่อมีโอกาสจะได้ประโยชน์ต้องรีบฉวยโอกาส
<u>ตัวอย่าง</u>	เขามาชวนเธอให้ไปทำงานพิเศษด้วย เธอไม่ไปหรือ น้ำขึ้นแล้วต้องรีบตักซิจ๊ะ

อัตราส่วน 1 : 2

การประ เนิ่นผล

1. โดยการให้คะแนนจากการทนายสำนวนในภาพ และเติมสำนวนในช่องว่างที่กำหนดให้
2. โดยการฟังจากการต่อสำนวนของทั้งสองฝ่าย
3. จากการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มของนักเรียน นักเรียนเข้าใจความหมายและสามารถบอกสำนวนต่าง ๆ ได้ถูกต้อง และมีความสุขสนุกสนานในการเข้าร่วมกิจกรรม
4. จากการตรวจผลงานกลุ่มของนักเรียน
5. แบบทดสอบวัดรายบุคคล

แนวทางในการจัดกิจกรรม

1. ครูศึกษาเนื้อหาเกี่ยวกับสำนวน สุภาษิต คำพังเพย ในหนังสือวรรณวิจักขณ์ เล่ม 1, 2 ทักษพัฒนา เล่ม 1, 2 ภาษากับวัฒนธรรม ที่มีเนื้อหาโดยตรง และเนื้อหาที่สอดแทรกสำนวน สุภาษิต คำพังเพยไว้ในเรื่องอื่น ๆ

2. ครูแต่งเพลงเหย่ยเกี่ยวกับความหมายของสำนวน และสำนวนเกี่ยวกับปากและ
น้ำ เว้นช่องว่างให้นักเรียนเติม ครูต้องฝึกร้องให้ชำนาญ หรือให้วิทยากรร้องแล้วอัดเทปไว้
เพื่อนำไปใช้ในการเรียนการสอน

3. ครูจัดเตรียมอุปกรณ์ในการดำเนินการจัดกิจกรรมให้พร้อม เช่น เครื่องดนตรี
แถบระโยค รูปภาพเกี่ยวกับสำนวน สลาก และอุปกรณ์อื่น ๆ ที่จำเป็น

4. ครูดำเนินการจัดกิจกรรม ควรให้นักเรียนทุกคนได้มีโอกาสเข้าร่วม

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. นักเรียนสามารถอธิบายความหมายของสำนวน สุภาษิต คำพังเพยได้อย่าง
ถูกต้อง
2. นักเรียนสามารถร้องเพลงเหย่ยได้ และใช้ปฏิภาณไหวพริบต่อสำนวนได้ถูกต้อง
3. นักเรียนสามารถนำสำนวน สุภาษิต คำพังเพยไปใช้ประกอบการเขียนและ
การพูดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

โครงการที่ 2

การแต่งคำประพันธ์ประเภทคำกลอนด้วยฉันทลักษณ์ของ เพลงพื้นบ้านภาคกลาง

ชื่อโครงการ แต่งบทร้อยกรอง ด้วยทำนอง เพลงพื้นบ้าน เพื่อการอนุรักษ์

หลักการและ เหตุผล

ร้อยกรอง เป็นวรรณกรรมประเภทหนึ่งที่คนไทย เรายินยมแต่งกันมา เป็นเวลาช้านานแล้ว ด้วยลักษณะของคนไทยที่ เรียกว่า "เจ้าบทเจ้ากลอน" การใช้ถ้อยคำที่สัมผัสคล้องจอง จึงทำให้เกิดวรรณกรรมประเภทร้อยกรองขึ้น และนับเป็นส่วนสำคัญของวัฒนธรรมด้านภาษา

ในอดีตร้อยกรองของชาวบ้าน แสดงออกในรูปแบบของ เพลงพื้นบ้านสืบทอดกันปากต่อปาก ไม่มีการจดบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร จึงจัดเป็นวรรณกรรมประเภทมุขปาฐะ การกล่าวถึง เพลงพื้นบ้านในวรรณกรรมประเภทลายลักษณ์อักษร เพียงแต่ต้องการพรรณนาถึงการละเล่นของประชาชน เท่านั้น

ต่อมาเพลงพื้นบ้าน เริ่มมีบทบาทกับร้อยกรองสมัยใหม่ ในสมัยรัชกาลที่ 7 ดังที่ อวยพร มิสินทรานุกร (2519: 43-44) กล่าวถึง การนำเพลงพื้นบ้านมาใช้ในการแต่งร้อยกรองว่า เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรีหรือครูเทพ เป็นกวีคนแรกที่น่าฉันทลักษณ์ของ เพลงพื้นบ้านไทยมาเป็นลำนนำ ในการเขียนโคลงกลอน เพื่อต้องการให้เข้ากับเนื้อหาซึ่งเป็นเรื่องราวของชาวบ้าน เพลงพื้นบ้านที่ครูเทพนำมาจัดระเบียบฉันทลักษณ์ให้แน่นอนแล้ว เรียกว่า ลำนนำ มี 3 ชนิด คือ เพลงนกกระทุง เพลงหวงมาลัย และ เพลงจួយฉาย

หลังจากนั้น เพลงพื้นบ้านก็ซบเซาไม่ปรากฏในวรรณกรรมลายลักษณ์อักษร จนถึง พ.ศ. 2500 จึงมีผู้นำรูปแบบ เพลงหวงมาลัยอย่างยาวมาแต่งบทร้อยกรอง แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความอดอยากยากเข็ญของชาวอีสาน โดยใช้นามปากกาว่า "ผา เหลิงไทย" เขียนลงในปิตุภูมิ ฉบับที่ 75 ปีที่ 2 เมื่อ 16 กันยายน 2500 ตอนหนึ่งว่า

(ลูกคู่)	เอื้อระ เหยลอมมา	ลอมมาได้ฟ้า เมืองไทย
(ชาย)	ลอมมาพล เพื่อนอีสาน	ชัคเซชมชาน ปานคั้นสิ้นใจ
	ฟ้าเอ๋ยไร้ฝน	คนจนคอยหาย
	ดินเอ๋ยดินทราย	พลิกพื้นไฉน
(ลูกคู่)	ไฉ่เอ๋ยอีสานแดนไทย	ดินแดนไหนไปเหมือนเอ๋ย

ในระยะหลังการนำเพลงพื้นบ้านมาใช้ในการแต่งร้อยกรองก็แพร่หลายมากขึ้น นักแต่งร้อยกรองร่วมสมัยที่สนใจใช้รูปแบบเพลงพื้นบ้านในงานประพันธ์นั้น ได้แก่ สุจิตต์ วงษ์เทศ เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ วิสา คัญทัพ คมทวน คันธนู เป็นต้น และกวีที่ใช้เพลงพื้นบ้านแต่งบทร้อยกรองร่วมสมัยที่ได้รับความนิยมสูงสุด คือ สุจิตต์ วงษ์เทศ ใช้บทเพลงกล่อมเด็ก ชื่อ วัดโบสถ์ แต่งบทร้อยกรอง เรื่องเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 สร้างความสะเทือนใจให้แก่ผู้อ่านเป็นอย่างยิ่ง

ปัจจุบันวารสาร "สตรีสาร" ได้เปิดคอลัมน์ให้นักแต่งเพลงพื้นบ้านสมัครเล่นได้ตอบโต้ส่วนกัน ในคอลัมน์เพลงพื้นบ้าน ส่วนวนชาย ส่วนวนหญิง ซึ่งปรากฏในทุกฉบับ

การนำรูปแบบเพลงพื้นบ้านมาใช้ในการแต่งร้อยกรองมีข้อดี คือ เพื่อเปลี่ยนแปลงรูปแบบฉันทลักษณ์เดิมที่ซ้ำซาก เพื่อให้แต่งง่ายขึ้น เพราะเพลงพื้นบ้านมีลักษณะบังคับไม่มากนัก การใช้ถ้อยคำก็ใช้ภาษาพูดธรรมดา ทั้งยังมีท่วงทำนองและจังหวะเร้าใจทำให้ร้อยกรองนั้นมีชีวิตชีวา และแนวทางการอนุรักษ์เพลงพื้นบ้านให้คงอยู่ต่อไปนั้น ศรีศิลป์ บุญขจร (2524: 13) กล่าวว่า การใช้เพลงพื้นบ้านในการแต่งร้อยกรองสมัยใหม่ เป็นวิถีทางหนึ่งที่สามารถสืบทอดเพลงพื้นบ้านไว้ได้ โดยใช้วิธีการสืบทอดด้วยการร้องและการเล่นเพลงพื้นบ้านไปพร้อม ๆ กับการใช้รูปแบบเพลงพื้นบ้านในการแต่งร้อยกรองหรือการดัดแปลงท่วงทำนองเพลงพื้นบ้านมาเป็นเพลงลูกทุ่ง ส่วนการนำมาใช้นั้นควรเป็นไปในลักษณะประยุกต์ เพื่อให้เข้ากับสภาพสังคมปัจจุบัน และเป็นการสืบทอดเพลงพื้นบ้านในอีกรูปแบบหนึ่ง

ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย การเขียนร้อยกรอง เช่น กลอน กาพย์ โคลง ได้สอดแทรกไว้ในกิจกรรมเสริมท้ายบทเรียน ในหนังสือเรียนภาษาไทยชุดวรรณวิจิตร เล่ม 1 และเล่ม 2 ส่วนวิชาเลือก ได้แก่ ท 041 การเขียน 1 และ ท 042 การเขียน 2 โดยเฉพาะการเขียน 2 มีเนื้อหาเกี่ยวกับบทร้อยกรองเพิ่มมากขึ้น เช่น กลอนนิราศ กลอนบทดอกสร้อย กลอนบทสักรา คำฉันท์ประเภทต่าง ๆ และ ร้อยกรองร่วมสมัย เป็นต้น

เพลงพื้นบ้านภาคกลาง เช่น เพลงพวงมาลัย เพลงฉ่อย เพลงเหยือก เพลงเรือ ฯลฯ ล้วนแต่มีฉันทลักษณ์ที่ง่ายและเป็นพื้นฐานในการเขียนบทร้อยกรองได้เป็นอย่างดี เพราะจะช่วยให้นักเรียนเกิดความสนุกสนาน และสนใจในการเขียนบทร้อยกรองอีกด้วย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถร้องเพลงหงวมาลัยได้
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถแต่งกลอนคอกสร้อยได้ถูกต้อง
3. เพื่อให้นักเรียนสามารถร้องเพลงฉ่อยได้
4. เพื่อให้นักเรียนสามารถแต่งกลอนสุภาพได้ถูกต้อง

เนื้อหา

ร้อยกรอง คือ วรรณกรรมที่มีลักษณะบังคับในการแต่ง หรือที่เรียกว่ามีกำหนดคณะในการแต่ง

ลักษณะของร้อยกรอง มีกำหนดคณะ มีเสียงสัมผัส และการเสนอเนื้อเรื่องที่เกี่ยวข้องอารมณ์และจินตนาการ

ความมุ่งหมายในการเขียนร้อยกรอง เพื่อให้เกิดความไพเราะด้านเสียง และด้านความหมายอันลึกซึ้ง และความมุ่งหมายเชิงประยุกต์ คือ การนำร้อยกรองไปใช้เพื่อประโยชน์อื่น ๆ เช่น ใช้เป็นบทเล่าเรื่อง บทแสดง บทเพลง บทสอน และบทแสดงความคิดเห็น ฯลฯ

รูปแบบของร้อยกรอง ร้อยกรองในวงการวรรณคดีไทยมีหลายรูปแบบ ได้แก่ โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน ว่างาย และกลบท

หลักการทั่วไปในการแต่งร้อยกรอง ผู้ฝึกฝนเขียนร้อยกรองควรคำนึงถึงหลักสำคัญ 3 ประการ ดังนี้

1. หลักเกี่ยวกับฉันทลักษณ์ หรือลักษณะบังคับที่ใช้ในการแต่ง ต้องทราบเกณฑ์ต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในการแต่งแต่ละรูปแบบของร้อยกรอง
2. หลักเกี่ยวกับเนื้อเรื่องและวิธีการเสนอเรื่อง ความงามของร้อยกรองขึ้นอยู่กับความแปลกใหม่ของเนื้อเรื่อง หรือเรื่องเก่า แต่นำเสนอในวิธีการใหม่ให้แปลกออกไป
3. หลักเกี่ยวกับการใช้โวหาร กวีจะใช้ภาษาพิเศษมีชั้นเชิงในการเรียบเรียงข้อความให้ความหมายและกระทบอารมณ์ของผู้อ่าน ทำให้บทกวีมีรสชาติ ผู้อ่านและผู้เขียนมีอารมณ์ร่วมกัน

ดอกรัก

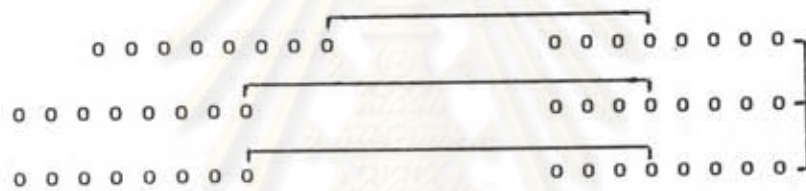
สุจริต เพียรชอบ

ดอกเอ๋ยดอกรัก
อุบะห้อยร้อยกรองพวงมาลัย
ผสมรักไม่รู้โรยโดยเชือกถื่อ
จะรักกันไม่รู้ร้างแรมโรยรา

สีสวยนิกม่วงชาวพราวไสว
ทั้งยังใช้จัดพานงานวิวาท์
ว่านั่นคือสัญลักษณ์แก่นักหนา
ขอบูชารักมั่นนิรันดรเอย

วรรคหนึ่งใช้คำตั้งแต่ 6-8 คำ บทหนึ่งนิยมใช้ 4 คำกลอนถึง 8 คำกลอน วรรคขึ้นต้น
ใช้ 4 คำ โดยเขียน คำหน้าซ้ำกัน มีคำว่า เอ๋ย แทรกอยู่กลาง เช่น น่องเอ๋ยน่องรัก น้ำเอ๋ย
น้ำคำ และลงคำสุดท้ายของบทว่า เอ๋ย

การฝึกแต่งกลอนสุภาพจากเพลงฉ่อย
แผนผังลักษณะกลอนเพลงฉ่อย

ตัวอย่าง ส่วนวน นายหวังดี นิมา (หวังเค้ะ)

แถบบันทึกเสียงลำตัดชุด ปัญหาสารพัด ของคณะหวังเค้ะ (15 สิงหาคม 2532)

เอ้อ เอ็ง เออ เอ้อ เอ็งเอย

ไอ้เรื่องเพลงฉ่อย ผมก็เคยชิน ผมเคยได้ยิน มาจากผู้ใหญ่
เพราะบิดรมารดา หมคณาจารย์ จำพวกเพลงพื้นบ้าน พื้นเมืองไทย
จึงจดจำนำมา ว่าก็ให้ฟัง ผิดหลัง ขอก้อภัย
พูดฟังเพลงฉ่อย มีอยู่สามจำ
จำเหนือ จำกลาง จำบางกอก ใครจะฝึกศึกษา ควรรับฟังไว้
พูดถึงจำบางกอก บอกได้แน่ ตามที่ฉันบอก อธิบาย
จำสุพรรณ นั้นก็ไม่แน่ มีเอชานอยแม่ ก้นคอนท้ายท้าย
พูดถึงพื้นเมือง เรื่องของเพลงฉ่อย มี อา อา แอ้ แอ้ แล้วก็เจียบหาย
สองง่ามสองแ่ง แก้กันเป็นเปราะะ ฟังถนัดชัดถ้อย ภาษาไทย
มีทีเค็ดเค็ดร้อน ย้อนเป็นระยะ ให้ผู้ชมตัวเราะ ก้นจนน้ำตาไหล
ให้ผู้ชมรู้สึก นึกกันเอาเอง ทักคอรอจังหวะ เว้นวรรคไว้
คำคมครั้นเครง ช่วยผ่อนคลาย

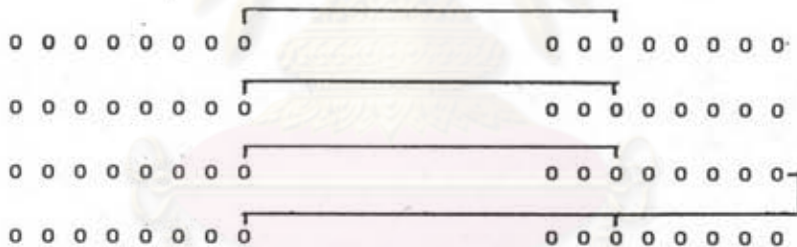

องค์ธีรราช ยังให้โอวาทว่า
 ผมได้รับเกียรติ ตามที่ประกาศ
 องค์พระเทพ ท่านได้สนับสนุน
 ศิลปินแก่แก่ จะไม่แปรผัน
 จะสร้างสรรค์ ส่งเสริมเพิ่มทักษะ
 เพลงพื้นเมือง นี่คงจะเฟื่องฟู
 จะมารวบรวม ละก็หาหรือ
 สองงามสองแง่ แก่กันให้ตก
 เอาเพียงเท่านี้ แผละพีพี่น้องน้อง

อันเพลงฉ่อยเพลงฉำ ควรรักษาไว้
 เป็นศิลปะของชาติ ผมก็ภูมิใจ
 ถือว่ามีพระคุณ ก็อันยิ่งใหญ่
 ส่งเสริมสร้างสรรค์ กันต่อไป
 จะอนุรักษ์ลักษณะ ศิลปะไทย
 ถ้าชีวิตผมยังอยู่ ยืนต่อไป
 ร่วมไม้ร่วมมือ กันก็เสียใหม่
 คำ ว่า "ลามก" ให้มันหมดไป
 ก็ทาเสียงปากท่องกันได้สบาย (เอ๋ ชา...)

เพลงฉ่อยเป็น เพลงที่เล่นได้ทุกฤดูกาล และเป็นที่ยอมรับกันอยู่ในปัจจุบัน วรรคหนึ่ง มีตั้งแต่ 8-10 คำ เป็นกลอนหัวเดียว ใช้การประมือให้จังหวะมีลูกคู่ร้องรับ เอ๋ชา เอ๊ชาชา ฉาดชา นอยแม่

แผนผังกลอนสุภาพ

หมายเหตุ คำสุดท้ายของวรรคแรก สามารถเลือกส่งสัมผัสไปยังคำที่ 2 และที่ 5 ของวรรคหลังได้

<p>ตัวอย่าง</p> <p>และใจเจ้าจ๊ก เป็น เช่นลายน้ำ</p> <p>เพื่อเลี้ยงชีพขไลมไลให้เบิกบาน</p> <p>อิสระ เสรีที่จะไหล</p> <p>ชมดอกไม้สายลมพรมรำเพย</p>	<p>คำหยาด</p> <p>เนาวิคณ พงษ์ไพบูลย์</p> <p>ใส เย็นฉ่ำชื่นแล้วไหลแล้วผ่าน</p> <p>เพียงพองพานผิวแล้วแล้วผ่าน เลย</p> <p>ด้วย เพลงไพเราะล้ำรำเฉลย</p> <p>และชื่น เชยกับชีวิตทุกทิศทาง</p>
--	---

ลักษณะของกลอนสุภาพ มีจำนวนคำในวรรค 7-9 คำ มีสัมผัส 2 ประเภท ได้แก่ สัมผัสบังคับ คือ สัมผัสระหว่างวรรค และสัมผัสระหว่างบท ถ้าเขียนเกินกว่าหนึ่งบท และสัมผัสไม่บังคับ คือ สัมผัสในวรรค (สัมผัสสระ) และสัมผัสอักษร นอกนั้นก็กำหนดเสียงวรรคทุกคำในคำท้ายวรรคต่าง ๆ

กิจกรรมการสอน

1. การฝึกแต่งกลอนดอกสร้อยจาก เพลงพวงมาลัย
  - 1.1 ครูนำแผนภูมิ เพลงพวงมาลัยมาให้ให้นักเรียนดู และ เปิดเพลงพวงมาลัยให้นักเรียนฟัง แล้วให้นักเรียนฝึกร้องตาม
  - 1.2 ครูนำแผนผังลักษณะคำกลอน เพลงพวงมาลัยให้นักเรียนดู และศึกษาถึงลักษณะข้อบังคับของคำกลอน เพลงพวงมาลัย
  - 1.3 ครูให้นักเรียนฝึกแต่ง เพลงพวงมาลัย โดยเลือกคำที่กำหนดให้เติมในช่องว่างของบทเพลงต่อไปนี้

พวง เอ๋ยพวงมาลัย

นิภา อุดมโชค

เอื้อระ เหยลอย	ลอย	แล้วอย่าลอย .....
แต่งร้อยกรองต้องมี	ถึงไม่	ก็อาจแต่งได้
ต้องหมั่น	ให้จนชำนาญ	ด้วยเพลง .....
พวง เอ๋ย	โปรดจง	หน่อยเอ๋ย

มาลัย	มา	พินบ้าน
สัมผัส	ตั้งใจ	ฝึกฝน
ถนัด	ไป	ใหม่

1.4 ให้นำแผนผังกลอนดอกสร้อยให้นักเรียนดู ให้นักเรียนศึกษาลักษณะข้อบังคับของกลอนดอกสร้อย และ เปรียบ เทียบกับลักษณะข้อบังคับของคำกลอน เพลงพวงมาลัยว่าเหมือนหรือต่างกันอย่างไร

1.5 ครูถ่ายเอกสารเพลงพวงมาลัยในคอลัมน์สำนวนชาย สำนวนหญิง จากนิตยสารสตรีสาร แจกให้นักเรียนคนละ 1 บท แล้วให้นักเรียนตัดแปลงบทเพลงพวงมาลัยให้เป็นกลอนดอกสร้อย

ตัวอย่าง เพลงพวงมาลัย

เพลงพวงมาลัย สำนวนชาย

เอื้อระเหยลอยชาย
วงเพลงยังบรรเลงไม่ขาด
นักเพลงหน้าใหม่ก็กึกกัก
ส่วนพี่ที่ต้องเงี้ยวบังัน
ติดขัดเรื่องเพลงชำบ็อก
กบดานคิดอ่านซุ่มซุ่ม
ประเดิมเริ่มส่งมาลัย
แม่ซุ่มมะม่วงแม่ดวงस्ता

มังกรทองกรายโฉมहाยลับตา
งเขี้ยวเผยมาดก็องจาดยังจำ
ได้ตอบยักยักกันทุกสปีดาร์
เพราะแพ้ยายจันที่อุยธยา
จึงเหมือนโดนเนอคเซ็งจ่านรรจา
จนเกิดความพร้อมเมื่อปีใหม่มา
คล้องความหวังใหม่ให้สาวคู้หน้า
พี่ชอกลับมาร่วมวงเอย

อุทิศ กุมาร

(สตรีสาร ปีที่ 41 ฉบับที่ 51 12 มี.ค.32 หน้า 98)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตัวอย่าง กลอนดอกสร้อยซึ่งแต่งจากเนื้อเพลงพวงมาลัยสำนวนชาย

ดอก เอ๋ยดอกสร้อย

ลอย เอ๋ยลอยชาย	นิภา อุทมโชค
วง เพลงยังบรรเลงกันต่อมา	เป็นพวงมาลัยต่างภาษา
นักเพลงหน้าใหม่ใจคึกคัก	เอื้อนเอ่ยวาจาภาษาไทย
ส่วนที่ที่ค้องเจียบงันไป	ได้คอบน่องรักไม่ทวันไหว
ซ่าเอ๋ยซ่าป๊อก	เพราะแพ้ใจยายจันยายฉันเอ๋ย
ยายหนอยายทำได้ช่างไม่เกรง	เหมือนโคนนือกคลุมคอกข่มเหง
ขอประเดิมเริ่มส่งมาลัยร้อย	ชุ่มซ้อม เพลงรีบเร่งให้แก่งไกร
มาลัยร้อยจากรักจากดวงใจ	ให้สาวน้อยสวยเลิศล้ำน้าสมัย
	ขอมอบให้บ่้องที่คนดีเอ๋ย

เพลงพวงมาลัย สำนวนหญิง

เอื้อระเหยลอล่อง	คิดอยากว่าร้องมานานทนเกินนา
ค้อยค้อยขยับจะก้าว	ก็รู้ตีทนายด้วยไม้เคยมมา
นักเพลงรุ่นพี่ที่รัก	เนื่องขอทายทักคำจ่านรรจา
เริ่มต้นเพลงพวงมาลัย	ร้อยมาจากใจพอรู้เตียงสา
จะขอฝากตัวไว้ก่อน	หากบทยอกยอันและไม่เข้าท่า
ถึงพี่อุทิศ กุมาร	ที่เกริ่นคำหวาน พวงมาลัย มา
โปรดช่วยแนะนำสั่งสอน	ทั้งออกทั้งอันผ่านอักษรา
พวงเจ้าเอ๋ยเฟื่องฟ้า	สงเคราะห์ท่น้อยหนาช่วยบ่้องด้วยเอ๋ย

แม้รุ่ง

(สครีสาร ปีที่ 42 ฉบับที่ 7 วันที่ 7 พฤษภาคม)

2532 หน้า 100)

ตัวอย่าง กลอนดอกสร้อยซึ่งแต่งจาก เนื้อเพลงพวงมาลัยสำนวนหญิง

ฝาก เอ๋ยฝากตัว

คอยเอ๋ยคอยล่อง
 ค่อยค่อยสาวเท้าแล้วก้าวเข้ามา
 วอนนักร้องรุ่นพี่สุดที่รัก
 พวงมาลัยจากใจให้คืน เคย
 เริ่มเอ๋ย เริ่มต้น
 อ่อนวอนที่อุทิศกุमार
 ขอให้ช่วยสิ่งสอนกลอนแนะนำ
 พื่ออย่าเพิ่งทอดยหรือเหนื่อยใจ

นิภา อุดมโชค
 คิดอยากรำร้องมานานหนักหนา
 ให้หนาวูราด้วยว่าไม่คืน เคย
 นื่องท่ายักด้วยถ้อยคำพร้าเฉลย
 อย่า เฉย เมฆออกค้อนทางอน เคย
 หากบทสลับสนวทวนแปรผัน
 อย่า เกเรินคำหวานต้งน้ำคาลไหม้
 อักษรล้าเลิศถ้อยคำนำสมัย
 รับน้องไว้โปรดช่วยน้องด้วยเคย

1.6 ให้นักเรียนเลือกแต่งกลอนดอกสร้อยคนละ 1 บท ตามหัวข้อที่กำหนดให้

ต่อไปนี้

- น้ำเอ๋ยน้ำนม
- คุณเอ๋ยคุณครู
- รถเอ๋ยรถติด

ฯลฯ

2. การฝึกแต่งกลอนสุภาพโดยใช้ฉันทลักษณ์เพลงฉ่อย

2.1 ครูนำแถบบันทึกเสียง เพลงฉ่อยสำนวนของหวัง เค้มา เปิดให้นักเรียนฟัง

2.2 ครูเปิดเพลงฉ่อยให้นักเรียนฟังอีกครั้ง แล้วให้นักเรียนฝึกร้องตามพร้อมกัน โดยดูจากเนื้อเพลงที่ครูแจกให้

2.3 ครูนำแผนผังลักษณะคำกลอนเพลงฉ่อยและกลอนสุภาพให้นักเรียนดู และให้นักเรียน เปรียบเทียบข้อบังคับลักษณะของคำกลอนทั้ง 2 ชนิดว่าเหมือนหรือต่างกันอย่างไร

2.4 ครูนำแผนภูมิเพลงฉ่อย ซึ่งแต่งขึ้นมาให้นักเรียนดู และให้นักเรียนเลือกสี่ที่กำหนดให้เติมลงในช่องว่างให้ถูกต้อง และฝึกร้องพร้อมกัน

เพลง แต่งชุดสี่อะไรดี

ท่านอง เพลงฉ่อย

เนื้อร้อง นิภา อุคฺมโชค

ตัวอย่าง เพลงฉ่อย

เอ๋ย ... ขอเอ๋ยข้อความตามกระชู้	เพื่อเป็นความรู้แก่หญิงชาย
โบราณท่านว่าสวม เสื้อผ้าตามสี่	ถูกโฉลกโชคดีท่าน เชื่อไหม
โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้หญิงสาวสาว	แต่งชุดให้เข้า เกณฑ์สี่วันได้
รายการโลกคนตรี เข้ามักคอนเสิร์ต	อาทิตย์นี้มี เบิร์ดหรือว่าธงไชย
จะแต่งชุดสุดซ่าชื่อว่าบูมมาแรง	ก็คือชุดสี่ ..... นั้นยังไ
ส่วนวันจันทร์นั้นสิ	หรือว่าสี่ ..... ก็ยังได้
ถึงวันอังคารชุดหวานงามทรู	สวมชุดสี่ ..... ว่าสคใส
วันพุธชุดดี คือสี่	จุดฉาดสี่แซ่คว้า เหลือใจ
วันพฤหัสบดี เพื่อนนัดไปเที่ยว	สี่ ..... หรือ ..... ก็เลือกได้
วันศุกร์โชคดีช่วงสี่	หรือสี่ ..... ไม่เป็นไร
วันเสาร์ประเสริฐจะให้เลิศล้ำ	ควรแต่งสี่ ..... จงจำไว้
แต่งชุดงามงามตาม เกณฑ์สี่สิ้น	ถ้าแต่งสี่ตรงวันจะปลอดภัย
เท็จจริงแค่ไหน เป็นไสยศาสตร์	ความคำรพรหมชาติของไทย (เอ่ซ่า)

แสน ชมพู แต่ง เทา เขียว
ม่วง เหลือง ครามแก่ นวลขาว ดำ

เฉลยคำตอบ วันอาทิตย์ สีแดง

วันจันทร์ สีนวลขาวหรือสีเทา

วันอังคาร สีชมพู

วันพุธ สีแสด

วันพฤหัสบดี สีเหลืองหรือสีเขียว

วันศุกร์ สีม่วงหรือสีครามแก่

วันเสาร์ สีดำ

2.5 ครูแต่งเพลงฉ่อย 1 ส่วนวน แล้วให้นักเรียนแต่งโต้ตอบเป็นกลอนสุภาพ

ตัวอย่างเพลงฉ่อย

เพลง สั้น

ทำนอง เพลงฉ่อย

เนื้อร้อง นิภา อุดมโชค

เอ๋ย ... ขอถามเรื่องสั้น กันในทันที	สั้นร้ายสั้นดี เป็นอย่างไร
ตั้งแต่คืนวันอาทิตย์ คิดวันเสาร์	คืนใดไหนเล่า หอจะเชื่อได้
ขอให้แดง แล้วแจ้งกิจจา	ตามที่ในตำรา ท่านได้บอกไว้
คืนวันอาทิตย์ มีจิตกังวล	สั้นว่าโจรปล้น ขนทรัพย์ไป
ส่วนคืนวันจันทร์ ว่าสั้นไม่สั้น	สั้นว่าพันหัก แล้วก็เลือดไหล
คืนวันอังคาร อาหารเป็นพิษ	สั้นว่ามีอิทธิฤทธิ์ แล้วเหาะได้
ในคืนวันพุธ ฉันทก็หยุดสั้น	นอนหลับชมชาน เพราะว่าจับไข้
คืนพฤหัสบดี คินถัดมา	สั้นว่างูรัดกายา ฉันทก็ตกใจ
คืนวันศุกร์ ยี่งวิเศษสุด	สั้นว่าพระพุทธ ลอยอยู่ไกลไกล
คืนวันเสาร์ สั้นเห็นพระเจ้าอยู่หัว	ฉันทวายดอกบัว แล้วก็กราบไหว้
ให้ช่วยทำนายให้ดูที	สั้นร้ายสั้นดี หรืออย่างไร (เอ๋ชา เอ๋ชา, ชา ฉาดชา นอยแม่)

2.6 ให้นักเรียนรวบรวมเพลงพื้นบ้านสำนวนต่าง ๆ จากหนังสือ นิติสาร ใช้วิธีการถ่ายเอกสาร แล้วรวบรวมเย็บเป็นเล่มโดยแยกตามสำนวนเพลง เช่น สำนวนเพลงหงวมาลัย เพลงฉ่อย เพลงเรือ เพลงอีแซว ลำตัด ฯลฯ ใช้เวลา 1 ภาคเรียน

ประเมินผล

1. การสังเกตจากการร่วมร้องเพลงหงวมาลัย และเพลงฉ่อย ว่านักเรียนร้องได้ดี ถูกต้องเพียงใด
2. การให้คะแนนจากการเติมคำลงในช่องว่างของบทเพลงที่กำหนดให้

3. การให้คะแนน เป็นรายบุคคลจากกำรแต่งกลอนดอกสร้อยและกลอนสุภาพ
4. การให้คะแนนกลุ่มจากการรวบรวมสำนวน เพลงพื้นบ้าน

แนวทางในการจัดกิจกรรม

1. ครูศึกษาเนื้อหาเกี่ยวกับประเภทของร้อยกรอง ในหนังสือแบบ เรียนชุดวรรณวิจัักษณ์ และศึกษากิจกรรมท้ายบทที่ เกี่ยวข้องกับร้อยกรอง
2. ครูและนักเรียนร่วมกัน เขียนแผนภูมิลักษณะคำกลอนของร้อยกรองประเภทกลอนดอกสร้อยและกลอนสุภาพ และคำกลอนเพลงพื้นบ้าน ทำนองเพลงหงวมาลัย และเพลงฉ่อย
3. ครูและนักเรียนช่วยกันรวบรวมสำนวน เพลงพื้นบ้านทำนองต่าง ๆ จากแถบบันทึกเสียง แถบบันทึกภาพ คำรา นิตยสาร และหนังสือพิมพ์ เป็นต้น
4. ครูต้องจัดหาแถบบันทึก เสียง เพลงพื้นบ้าน คือ เพลงหงวมาลัย และเพลงฉ่อย พร้อมทั้งฝึกหัดร้องให้สำเนาญ และถูกต้องตามทำนองด้วย

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. นักเรียนสามารถร้อง เพลงหงวมาลัยและ เพลงฉ่อยได้อย่างสนุกสนาน
2. นักเรียนสามารถแต่งกลอนดอกสร้อยและกลอนสุภาพ ได้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

โครงการที่ 3

การเรียนรู้เรื่องคำจากบท เพลงพื้นบ้านภาคกลาง

ชื่อโครงการ   รู้ความหมายของคำ นำไปใช้ถูกหลัก ด้วยเพลงรักพื้นบ้าน

หลักการและเหตุผล

วิชาหลักภาษาเป็นวิชาที่ว่าด้วยกฎเกณฑ์และระเบียบแบบแผนข้อบังคับของภาษาที่กำหนดไว้ เพื่อให้ผู้ใช้ภาษายึดถือเป็นหลักในการใช้ภาษาไทยให้ถูกต้อง และเป็นแบบแผนเดียวกันทั่วประเทศ และการใช้ภาษาไทยให้ถูกต้องตามหลักภาษา นับเป็นการอนุรักษ์ภาษาไทยให้คงอยู่เป็นเอกลักษณ์ของชาติสืบไป

วิชาหลักภาษามีเนื้อหาวิชาที่ซ้ำซ้อน เข้าใจยาก นับเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้นักเรียนไม่ค่อยสนใจเรียน เกิดความเบื่อหน่าย ประกอบกับครูผู้สอนพยายามให้นักเรียนท่องจำกฎเกณฑ์ แบบแผนข้อบังคับในเนื้อหาวิชาให้ได้ ซึ่งทำให้นักเรียนมีความรู้สึกว้า วิชาหลักภาษาเป็นวิชาที่น่าเบื่อหน่ายที่สุด ทั้งที่วิชาหลักภาษาเป็นวิชาที่สำคัญ เพราะ เป็นวิชาที่ว่าด้วยกฎ เกณฑ์และระเบียบแบบแผนทางภาษาที่นักเรียนทุกคนจะต้องนำไปใช้ในชีวิตประจำวันให้ถูกต้อง ดังนั้นในการเรียนการสอนครูผู้สอนจึงมีบทบาทสำคัญที่ต้องทำให้นักเรียนเห็นความสำคัญ และหันมาสนใจวิชาหลักภาษา และเพื่อไม่ให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายในการเรียน ครูต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้น่าสนใจ การนำเพลงพื้นบ้านมาประกอบการสอน นับเป็นวิธีการหนึ่งที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมและแสดงออกในทุกด้าน เช่น การแสดงท่าทาง การพูด การแสดงความคิด นอกจากนี้ยังเป็นการสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอน ให้สนุกสนาน และน่าสนใจอีกด้วย เพลงที่สามารถนำมาเป็นสื่อประกอบการเรียนการสอนมีหลายประเภท เช่น เพลงลูกทุ่ง เพลงลูกกรุง เพลงพื้นบ้าน เป็นต้น ดังที่ ธนุ บุญยอดพันธ์ (2519: 49-51) ได้กล่าวถึงการนำเพลงมาใช้ในการเรียนการสอนว่า การจัดกิจกรรมและกิจการต่าง ๆ ในทุกวงการมักอาศัยเพลงเป็นสื่อ นำทาง เพื่อไปสู่เป้าประสงค์ เพราะเพลงเป็นสื่อจรรโลงใจ ทำให้บุคคลเกิดอารมณ์คล้อยตามได้ง่ายที่สุด นับเป็นสิ่งสำคัญต่อชีวิตและสังคม เราสามารถนำเพลงมาใช้ในการเรียนการสอนได้ทุกสาขาวิชา เพลงพื้นบ้านเป็นเพลงประเภทหนึ่งที่ครูสามารถนำมาใช้ประกอบการสอนในชั้นเรียนต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี ดังที่ สุวรรณภา เกรียงไกรเพชร (2531: 2) กล่าวว่า เพลงพื้นบ้านเป็นสื่อพื้นบ้านประเภทหนึ่งที่มีคุณลักษณะ

เหมาะสมที่จะนำมาใช้ เป็นนวัตกรรมการทางการศึกษาได้เป็นอย่างดี เพราะ เพลงพื้นบ้านมีความสัมพันธ์กับกระบวนการอบรมทางสังคมทั้งในแง่วิธีการและเนื้อหา เพลงพื้นบ้านภาคกลางมีเป็นจำนวนมาก ประมาณ 47 ทำนอง ดังนั้นครูสามารถเลือกทำนอง เพลงพื้นบ้านภาคกลางมาใช้ในการสอนภาษาไทยให้เหมาะสมกับเนื้อหาได้ ดังเช่นลำตัดเป็นเพลงพื้นบ้านภาคกลางประเภทหนึ่ง ซึ่งเป็นที่รู้จักแพร่หลายของคนทั่วไป ปัจจุบันลำตัดยังเป็นที่นิยมร้องเล่นกันอยู่มาก และครูสามารถใช้ทำนองลำตัดบรรยายความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาในบทเรียนได้เป็นอย่างดี ดังที่ อมรา กล้าเจริญ (2527: 42) กล่าวว่าลำตัดเป็นเพลงที่ให้ทั้งความรู้ ความสนุกสนานเพลิดเพลิน เรียกเสียงหัวเราะได้ตลอดเวลา มีการเปลี่ยนทำนองการเล่นให้ใหม่อยู่เสมอ เช่น การดอกลอนที่เรียกว่า "กลอนต่อ" หรือ "เพลงต่อ" ในการแสดงลำตัดแต่ละครั้งมักนำเพลงพื้นบ้านทำนองต่าง ๆ มาร้องประกอบอีกด้วย เช่น เพลงฉ่อย เพลงเดินกำ เพลงเรือ เพลงอีแซว เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีการแต่งเนื้อเพลงขึ้นใหม่โดยใช้ลีลาเพลงลูกทุ่งซึ่งเป็นที่นิยมในปัจจุบันมาร้องอีกด้วย

การสื่อสารซึ่งต้องมีทั้ง ผู้ส่งสาร สาร และผู้รับสาร ภาษาที่ใช้ในการสื่อสารต้องเป็นภาษาเดียวกัน จึงจะทำให้การสื่อสารนั้นมีประสิทธิผล คนไทยซึ่งใช้ภาษาไทยในการสื่อสาร จำเป็นต้องมีความรู้เรื่อง ความหมายของคำในภาษาไทยเป็นอย่างดี จึงจะทำให้การสื่อสารนั้นสื่อความหมายได้ตรงกัน เรื่อง "คำ" มีกฎเกณฑ์ในการใช้มากมายทั้งในด้านการอ่านออกเสียง การเขียนสะกดคำ การแปลความหมายของคำ ตลอดจนการใช้คำในสถานการณ์ต่าง ๆ นับว่าเป็นการยากสำหรับนักเรียนที่จะนำไปใช้ได้ตรงตามหลักภาษา ดังนั้นการนำเนื้อหาและหลักการใช้ "คำ" ในบทเรียนมาแต่งเป็นบทร้องลำตัด แล้วนำมาประกอบการสอน ซึ่งจะทำให้การเรียนการสอนเรื่องความหมายของคำเป็นเรื่องง่ายสำหรับนักเรียน และนักเรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ถูกต้อง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนทราบลักษณะวิธีการร้องและสามารถร้องลำตัด เพลงเทพทอง เพลงฮินเลเล ได้ และมีความสุขสนุกสนานเพลิดเพลินกับเนื้อหาในบทเรียน
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกความหมายของคำในบทเพลงได้ถูกต้อง
3. เพื่อให้นักเรียนสามารถอ่านและเขียนคำให้ตรงกับความหมายได้ถูกต้อง
4. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกคำที่ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ถูกต้อง

เนื้อหา

1. การสะกดคำให้ถูกต้องจำเป็นมากในการสื่อสารด้วยการเขียน ปัญหาในการสะกดคำเกิดขึ้น เพราะเสียงเดียวกัน แต่เขียนได้หลายอย่าง เช่น

- ประพาส ประพาด ประภาส ประภาส
- สังกศต เกศ เกศ เกศ ศรีสะเกษ

ฯลฯ

2. การอ่านออกเสียงคำ คำไทยส่วนมากเราออกเสียงกันได้ถูกต้อง มีปัญหาคือ คำที่มาจากภาษาอื่น ผู้ใช้ภาษาต้องคำนึงว่า คำนั้นควรอ่านออกเสียงเรียงพยางค์หรือไม่ อ่านออกเสียงอะที่ตัวสะกดหรือไม่ เป็นต้น

- คำที่อ่านออกเสียง เรียงพยางค์ - การอ่านออกเสียงคำที่ขึ้นต้นด้วยคำว่า "สัป"
- สรวณะ   อรหันต์   สัปเทร่อ   สัปคน
- คำที่ไม่อ่านออกเสียง "อะ"
- อาชญา   ปรีชญา   สัปคาศ์
- กรณี

3. คำที่มีความหมายใกล้เคียงกัน การใช้คำในการสื่อสารต้องรู้ความหมายของคำศัพท์ และต้องมีความรู้ว่า คำ ๆ หนึ่งมีความหมายใกล้เคียงกับคำใด คำที่มีความหมายใกล้เคียงกัน ได้แก่ ประสบ - ประสพ ชัดขวาง - ชัดขึ้น

- ผลิ - ผลิต   ม่อนคัน - ม่อนปรน
- หลอก - ลวง   จวบจับ - จุกจิก

ฯลฯ

4. การใช้คำในสถานการณ์ต่างกัน ภาษาไทยมีคำใช้ต่างกัน สำหรับบุคคล โอกาส และสถานที่ ดังนั้นจึงต้องเลือกใช้คำให้เหมาะสม ไม่ควรใช้คำคะนองในโอกาสที่เป็นทางการ ความหมายอย่างหนึ่ง อาจใช้คำแทนได้หลายคำ ตัวอย่างคำที่มีความหมายว่า "สิ้นชีวิต" อาจใช้คำให้เหมาะสมกับสถานการณ์ได้ดังนี้

ล้ม	ใช้กับข้าง
คาย	ใช้อย่างสามัญ
ถึงแก่กรรม	ใช้เป็นสำนวนสุภาพ
สิ้น	ใช้เมื่อกล่าวถึงผู้ใหญ่ในตระกูลที่เคารพกันมาก
มรณภาพ	ใช้เมื่อกล่าวถึงพระภิกษุ
ถึงแก่อนิจกรรม	ใช้เมื่อกล่าวถึงข้าราชการชั้นสูง
ถึงแก่อสัญกรรม	ใช้เมื่อกล่าวถึงรัฐมนตรีหรือ เสนาบดีในสมัยก่อน
สิ้นชีพิตักษัย	ใช้เมื่อกล่าวถึงหม่อมเจ้า
สิ้นพระชนม์	ใช้เมื่อกล่าวถึงพระราชวงศ์ชั้นสูงกว่าหม่อมเจ้า
สวรรคต	ใช้เมื่อกล่าวถึงพระเจ้าแผ่นดิน

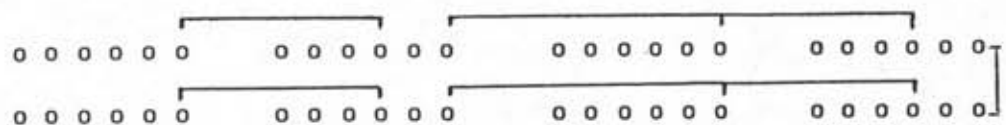
นอกจากนี้ยังมีคำคะนองอีกหลายคำ เช่น เห่งทึง, ม่องเท่ง

ลำตัดเป็นการละเล่นพื้นเมืองอย่างหนึ่ง มีมาตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ เป็นเพลงพื้นบ้านภาคกลางที่คนทั่วไปรู้จัก และนิยมฟังอยู่ มีแสดงกันมากในภาคกลาง และยังได้รับความนิยมมากในปัจจุบัน ลำตัดมีค่ากลอนในวรรคหนึ่ง ๆ ประมาณ 10-12 คำ ซึ่งสามารถแสดงเนื้อหาในบทเรียนได้เป็นอย่างดี คณะลำตัดที่ได้รับความนิยมในปัจจุบัน เช่น คณะหวังเต๊ะ คณะแม่ประยูร คณะแม่บุญชู ลำตัดเป็นเพลงพื้นบ้านที่แสดงได้ทุกโอกาส ไม่จำกัดเทศกาล มีเครื่องดนตรีประกอบคือ รำมะนา 4 ใบ (ตามแบบฉบับโบราณ) ฉิ่ง และกรับ เป็นเครื่องดนตรีกระทุ้งจังหวะให้คึกคักสนุกสนาน ซึ่งเป็นลักษณะเด่นของลำตัด

ลักษณะค่ากลอนของลำตัด

กลอนลำตัดให้วรรคหนึ่ง ๆ ให้ค่ามาก คือ ตั้งแต่ 10-12 คำ มีสัมผัสในและเป็นกลอนหัวเดียว คือ คำสุดท้ายของวรรคหลังในทุก ๆ วรรค สัมผัสด้วยสระเสียงเดียวกัน เช่น สัมผัสด้วยสระอี เรียกว่า กลอนสี่ สระไอ เรียกว่า กลอนโล ฯลฯ

แผนผังค่ากลอนในวรรค

ตัวอย่าง ส่วนวนนายหวังตี นิมา (หวังเคะ)

แถบบันทึกเสียง ชุด ลำตัดหญิงท่าประชัน

(นำสร้อย) คนเราทุกวัน เอ้อ เอ้อ เอย คบกันด้วยใจ ถ้าหนูไปไกลมา เอ้อ เอ้อ เอย
ก็ไม่ว่าอะไร (เบิกพ้อ)

คนเราทุกวันที่คบกัน เป็นพวกพ้อง	ถ้าคบกัน เพื่อ เงินทองแล้ว ไม่ต้องสงสัย
ต้องแตกร้างกันแน่ท่านผู้แก่ เคย เดือน	เพื่อน เรา เสา เรือนจะคบ เป็น เพื่อน ได้ยัง ใจ
ถ้า เพื่อน เรา เสา เรือนก็คบ เป็น เพื่อน ลำบาก	ซินซุด ไปก็อายปากนิกกระดากกระ เดียวใจ
ไม่ว่า นางหรือนายคบกันได้ทั้งนั้น	ถ้าทัศนะตรงกันแล้ว ไม่มีอันตราย
ถ้าทัศนะ ไม่ตรงกันรู้สึกว่ามันจะยุ่ง	อีกฝ่าย เมินอีกฝ่ายมุ่งประ เดียวก็ยุ่งกันใหญ่
เพื่อนกินหาง่าย เพื่อนตายหายยาก	โบราณข้าย้ำไว้ซ้ำซากมันคิดปากเสียเมื่อไหร่

(จังหวะ เร็ว) ท่านอาบน้ำร้อนมาก่อนพวกเรา   ต้องควร เชื่อ เขาอย่า เฝ้าสงสัย
อันสุภาอิศลิลิขิตข้อคำ   ที่ท่านแนะนำจงจำเอาไว้
จะ เกิดผลดีไม่มีความทุกข์   มีแต่ความสุขสนุกสนาน
มีปัญญาชนทุกคนควรคิด   การคบมิตรต้องคิด เสียใหม่
ลง ... คบมิตรใหม่ต้องใคร่ครวญและทบทวนดูที่ท่า   ถ้าหนูเราไปไกลเข้ามา ฮาก็
ไม่ว่าอะไร (เบิกพ้อ)

ลักษณะกลอนลำตัด (ท่านอง ประยูคค์ของขวัญจิต ศรีประจันต์)

o o o o o o o o   o o o o   o o o o }
o o o o   o o o o   o o o o   o o o o }

ตัวอย่าง ส่วนวนชาย ไวพจน์ เพชรสุวรรณ

ส่วนวนหญิง ขวัญจิต ศรีประจันต์

แถบบันทึกเสียง เพลงอีแซว ชุด บิดประจันต์แมว

กิจกรรมการสอน

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ครูนำแผนภูมิ เพลงชื่นชมภาษาไทยให้นักเรียนอ่านและร้อง เป็นทำนองเพลงเทพทอง เพื่อให้นักเรียน เห็นคุณค่าและความสำคัญของภาษาไทย

เพลงชื่นชมภาษาไทย

ทำนอง	เพลงเทพทอง	สุจริต	เพียรชอบ
ภาษาไทย	เป็นของไทย	ใช่เขาอื่น	
ควรชมชื่น	ชื่นชม	สมศักดิ์ศรี	
เป็นคนไทย	ต้องพูดไทย	ให้ได้ดี	
สมกับที่	เกิด เป็นไทย	ไม่อายเขา	
	เป็นคนไทย	พูดไทย	ปนฝรั่ง
	มันน่าซึ้ง	เหมือนเป็น	เช่นคนเขลา
	เป็นคนไทย	ลิ้มไทย	ช่างใจเบา
	เหมือนลิ้มเผ่า	หงส์พันธุ์	น่าขันจริง
เป็นนักเรียน	ควรหากเพียร	พูดให้ชัด	
คุณสมบัตินักเรียน	ไทยแท้	แน่นอนยิ่ง	
ไม่พูดเสียง	ร เรือ เป็น	ล.ลิง	
น่าขันยิ่ง	ฟังไม่เพราะ	เหมาะเหมือนใจ	
	เราควรช่วย	อนุรักษ์	พิทักษ์ภาษา
	เขียนอ่าน	พูดจา	อัชฌาสัย
	แสดงความ	เป็นไทยแท้	แพร่เกียรติไทย
	ดำรงไว้	เอกลักษณ์	ของไทย เอย

ขั้นตอนการสอน

- ให้นักเรียนเรียนเรื่อง การสะกดคำประเภทคำพ้องเสียง ได้แก่ คำที่ออกเสียงว่า "พาด" และ "เกต"

1.1 ครูเปิดแถบบันทึกเสียงเพลงบทละคร ซึ่งกล่าวถึงคำพ้องเสียงที่ออกเสียงว่า "พาด" และ "เกด" ให้นักเรียนฟัง พร้อมกับหยิบบัตรคำศัพท์ที่กล่าวถึงในบทละครให้นักเรียนดู โดยให้ฟังทีละตอน ดังนี้ (เป็นการฝึกทักษะการฟังด้วย)

ตอนที่ 1 บัตรคำศัพท์

ประพาด

ประพาส

ประภาษ

ประภาส

เพลง คำพ้องเสียง "พาด" และ "เกด"

ท่านอง ลำตัด (ท่านองกระพ้อ)

เนื้อร้อง นิภา อุคมโชค

(คำสร้อย) นวลตะล่นวลนวลนวล

คนไทยทั้งมวลสมควรสนใจ

พยางค์ที่พร่ำสอนสั่ง (ซ้ำ)

อย่าทำบ้าคนฝรั่งปนไทย (เบ็กพ้อ ... ลูกคู่รับ .2 ครั้ง)

เกิดเป็นคนไทย ต้องภูมิใจในเชื้อชาติ

เราเป็นประเทศเอกราช ไม่เป็นทาสของชาติใด

เราใช้ภาษาไทย สื่อความหมายในสังคม

นำไปใช้ให้เหมาะสม และจงชื่นชมภาษาไทย

บทละครที่ร้อง ต้องคล้องจองเหมือนกัน

แต่ความหมายของมัน แดกต่างกันออกไป

คำว่า "ประพาด" ความหมาย มากมีสี่คำ

แต่ความหมายไม่ซ้ำ แต่ละคำต่างกันไป..

คำว่าพohanสระอาตอพาด คือลมพัดลมพา

ส่วนพohanสระอาสอเสือนีหนา คือคำราชาเที่ยวไพร

และ พอ สำเภาสระอาสอหรือสี่ คือพระภูมิดำรัสกล่าว เป็นราชาศัพท์สำหรับเจ้า ที่ว่ากล่าวออกไป

พอสำเภาสระอาสอเสือนีหนา แปลว่าแสงสว่าง ดูแจ่มแจ้งกระจ่าง ประดุจดังไข

ประพาดมีทั้งสี่คำ จงจดจำไว้เป็นหลัก

วอนนัก เรียนที่รัก เขียนให้ถูกหลักภาษาไทย (เบ็กพ้อ)

เมื่อนักเรียนฟัง แถบบันทึกเสียง เพลงจบแล้ว ให้นักเรียนช่วยกันสรุปคำที่
ออกเสียงว่า "ประหลาด" มีกี่คำ และแต่ละคำมีความหมายว่าอย่างไร

1.2 ครูเปิดแถบบันทึกเสียง เพลงตอนที่ 2 ซึ่งว่าด้วยคำพ้องเสียงที่ออกเสียงว่า
"เกด" ให้นักเรียนฟัง และหยิบบัตรคำศัพท์ ให้นักเรียนดูพร้อมกับบทเพลงด้วย

ตอนที่ 2 บัตรคำศัพท์

สังเกด	เกตุ	เกศ
กัมเกศ	เกศธาตุ	เกด
ลูกเกด	ศรีสะเกษ	

(บทเล่าตัดต่อจากตอนที่ 1)

ชุดถึงคำพ้องเสียง ที่เปล่งสำเนียงว่า "เกด" มีความหมายหลายประเภท โปรด "สังเกด" เอาไว้
 คำว่า "เกตุ" นี้ลึกซึ้ง ซึ่งหมายถึงดวงดาว ดาวพระเคราะห์ดวงที่เก้า เป็นดวงดาวที่อยู่ไกล
 "เกศ" คำนี้โดยทั่วไป มีความหมายว่าหม แต่ยทกลอนมักนิยม ใช้กับ "กัมเกศ" ได้
 "เกศธาตุ" เป็นคำศัพท์ ที่ใช้สำหรับศาสนา หมายถึงพระเกศา ท่านศาสดาผู้ยิ่งใหญ่
 ดัน "เกด" นั้นพรรณพฤกษา ขึ้นในป่าหรือชายหาด ไม่ใช่ต้นไม้ประหลาด แต่มีขนาดสูงใหญ่
 อัน "ลูกเกด" ที่ฉินซื้อ นั่นก็คือ องุ่นแห้ง กินกับน้ำหวานและน้ำแข็ง หายคอแห้งชื่นใจ
 ฉินไปทัศนศึกษา ไปมาเมื่อเดือนเศษ ไปจังหวัด "ศรีสะเกษ" ด้วยบัตรพิเศษ เขาจัดให้

คำว่า "เกด" ทั้งหมด เขียนสะกดได้ห้าคำ
เมื่อพูดถึงคำไทย มีมากมายหลายชนิด
ชอบคิดศัพท์สแลงมาใช้ ทำให้คำไทยวิบัติ
จำไว้ว่านักเรียน ต้องหมั่นเขียนให้เคยมือ

นักเรียนต้องท่องจำ เพื่อการนำไปใช้
ใช้กันถูกถูกผิดผิด ก็ไม่เคยจะคิดจะแก้ไข
เช่นร้องกันอยู่ เพลง "คู่กัด" ยังกับสัตว์ทั่วไป
จะได้ไม่ต้องเสียชื่อ ว่าเรานี้คือคนไทย
(เบิกพ่อ)

เมื่อฟังจบแล้วให้นักเรียนช่วยกันสรุป คำศัพท์และความหมายของคำว่า "เกด"

1.3 ครูเขียนบทร้องเพลงลำดับลงบนแผนภูมิหรือแผ่นใส และ เปิดแถบบันทึกเสียง
ให้นักเรียนฟังแล้วให้นักเรียนฝึกร้องตาม

2. ให้นักเรียน เรียน เรื่อง การอ่านออกเสียงคำ จากบทลำดับทำนองประยุกต์

2.1 ครูนำแผนภูมิเพลงลำดับติดบนกระดานคำให้นักเรียนดู และ เปิดเพลงลำดับ
ให้นักเรียนฟัง

2.2 แบ่งนักเรียนออก เป็นฝ่ายชายและฝ่ายหญิง และให้ฝึกร้องโต้ตอบกัน

เพลง การอ่านออกเสียง

ทำนอง ลำดับประยุกต์

เนื้อร้อง นิภา อุดมโชค

(สร้อย) ลมเอ๋ยลม พาฝนมา (ซ้ำ) ฝนตกสุยสุย อยากรจะคุยกับเทวดา
ชาย คำที่ออกเสียง อ่านเรียงห้อยยัก
หญิง อ่านได้สองอย่าง จงฟังน้องว่า
ชาย (สระ) สอรอนอเนรสระอะ อ่านอย่างไรนะน้อง
หญิง อ่าน "สะ-ระ-นะ" ถูกต้อง เชื่อน้องเกิดหนา
ชาย (อรหันต์) ออระหัน คอเต่าการ์รันต์
หญิง อ่าน "อะ-ระ-หัน" ผู้ที่เราบูชา
ชาย (อรหัน) "ออ-ระ-หัน" ไม่มีคอเต่าการ์รันต์
หญิง อ้อ "ออ-ระ-หัน" สัตว์โบราณมีมา

- ชาย คำขึ้นต้นว่า "สับ" มีนับไม่ถ้วน
- หญิง คำต่อไปนี้ล้วน อ่าน "สับ-ปะ" จ้า
- ชาย อ้อคา (สับเห่อ) สับ-ปะ-เห่อ เขอกี้ (สับคน) สับ-ปะ-คน
- หญิง ฉันทาง (สับทน) สับ-ปะ-ทน บนนาวา
- ชาย (สับคาร์ท) สับ-ปะ-คา นั้นมีเจ็ดวัน
- หญิง คำนี้ต้องอ่านว่า "สับ-คา"
- ชาย คำบาลีสันสกฤต อย่า อ่านผิดนะจ๊ะ
- หญิง อ่านไม่ออกเสียงอะ จำไว้นะจ๋า
- ชาย "อาชญา" นี้ไซ้ร้อ อ่านอย่างไรบอกมา
- หญิง อ่าน "อาด-ยา" มีในคำรา
- ชาย คำ "ปรัชญา" ก็มีปัญหานะ นื่อง
- หญิง "ปรัด-ยา" ถูกต้อง นะที่จ๋า
- ชาย กอรอนอ เนน สระอี (กรณี) คำนี้เล่าทนอ
- หญิง คำนี้ละก็ อ่าน "กะ-ระ-ณี" จ๊ะ
- ชาย คำเหล่านี้แหละ นื่อง บางคนอ่านสองเสียง
- หญิง นักวิชาการถกเถียง กันเรื่องภาษา
- ชาย ว่าตามหลัก เกณฑ์และเป็นความนิยม
- หญิง ถูกทั้งสองต้องขอชม ที่กล่าวคารมตามคำรา (สร้อย)

เมื่อนักเรียนร้องเพลงจบแล้ว ให้นักเรียนอ่านออกเสียงคำที่ปรากฏในบทเพลงจาก
บัตรคำที่ครูนำมาให้อ่าน

3. ให้นักเรียนศึกษาคำที่มีความหมายใกล้เคียงกันจากบทล่ำตัด

3.1 ครูเปิดแถบบันทึกเสียงเพลงบทล่ำตัด ซึ่งกล่าวถึง คำที่มีความหมาย
ใกล้เคียงกันให้นักเรียนฟัง พร้อมกับหยิบบัตรคำศัพท์ที่กล่าวถึงในบทล่ำตัดให้นักเรียนดู และนำไป
เสียบไว้ที่กระเป๋าค้นเป็นคู่ ๆ ไป

บัตรคำ คำที่มีความหมายใกล้เคียงกัน

ประสพ	ประสพ	ขัดขวาง	ขัดขืน
ผลิ	ผลิต	ผ่องแผ้ว	ผ่องปรน
หลอก	ลวง	จุกจิบ	จุกจิก

เพลง คำที่มีความหมายใกล้เคียง

ท่านอง ลำตัด (ท่านองจักรูณ)

เนื้อร้อง นิภา อุคมโชค

(นำสร้อย) เราเป็นคนไทย เอ้อ เอ้ย เอย ต้องเข้าใจเรื่องคำ เอ้อ เอ้อ เอย ต้องเรียนรู้
ความหมาย เอ้อ เอ็ง เอย เพราะเราต้องใช้เป็นประจำ (เบ็ทพ้อ ลูกคู่รับสร้อย 2 ครั้ง)

เราเกิดเป็นคนไทย ต้องใช้ภาษาไทยให้ถูกต้อง ครูจึงแต่งเนื้อร้อง เป็นท่วงท่านองร้องรำ
การเขียนการอ่าน จะสื่อสารกันได้ เราต้องเข้าใจ และรู้ความหมายของคำ
"ประสพ"บอไบบ่ คือได้พบได้เห็น เช่น สบตาเนื้อเย็น โอ๊ย ใจเต้นไม่เป็นสำ
ส่วน "ประสพ" หอทาน หมายถึงการเกิดผล ออย่าเขียนปะปน: ออย่าสับสนควรจำ
ต้นไม้ "ผลิ" ต้น ผลิผล ผลิดอก คำนี้ฉันขอบอก ว่าต้องออกเสียงกล้ำ
"ผลิต" คือประดิษฐ์ จนสัมฤทธิ์ผลได้ คามหลักภาษาไทย ต้องใช้เสียงนำ
การ "หลอก" คือทำให้ ผู้อื่นเข้าใจผิดเรื่องราว จะด้วยการมอกกล่าว หรือว่าการกระทำ
การ "ลวง" คือให้ผู้อื่นคิด หลงผิดความจริงนั้น ต้องมีวิธีการ ใช้เชิงชั้นชักนำ

"ม่อนมัน" คือลดหย่อน ม่อนให้ตามความประสงค์ ต้องยื่นความจำนง ตามข้อตกลงเป็นถ้อยคำ
 "ม่อนปรน" นี้จัก ม่อนหนักให้เป็นเบา ต้องม่อนปรนนี้เขา ก็ทำให้เราลอยลำ
 จังหวะเร็ว (ไชยกสิ)
 คำ"ขัดขวาง" นั้น ห้ามกันกันไว้ ไม่เปิดทางให้ ผ่านไปกระทำ
 ส่วนคำ "ขัดขืน" ทำผืนคำห้าม ไม่ประพฤติดตาม คำปรามผู้นำ
 "จวบจับ" "จวบจับ" ไซ้กับการกิน ไม่รู้จักจบจักสิ้น ชอบกินประจำ
 "จุกจิก" ไม่ดี เพราะ "จู้จี้" กวนใจ รีบถอยออกไป อธิปไตยอย่าล้ำ
 ลง...คำมีความหมายคล้ายคลึง (เอ่อ...) เราจึงสับสนได้

ต้องจำให้ขึ้นใจ เรื่องความหมายของคำ (เบิกพ้อ)

3.2 เมื่อนักเรียนฟังบทละครตัดจบแล้ว ให้นักเรียนบอกความหมายในบัตรคำซึ่งมีความหมายใกล้เคียงกันเป็นคู่ ๆ และให้นักเรียนช่วยกันบอกคำที่มีความหมายใกล้เคียงกันมาคนละ 1 คู่ เช่น เท้าเทียม - ทัดเทียม, ตกแต่ง - คบแต่ง, เหยียดหยาม - เหยียดยำ

3.3 ครูเขียนบทละครตัดจบบนแผนภูมิหรือแผ่นใส ครูเปิดแถบบันทึกเสียงเพลงให้นักเรียนฟังและฝึกร้องตาม

4. ให้นักเรียนเรียนเรื่อง การใช้คำในสถานการณ์ต่างกัน จากทำนองเพลงฮินเลเล ซึ่งเกี่ยวกับการใช้คำที่มีความหมายว่า "สิ้นชีวิต"

4.1 ครูนำแถบกลอนเพลง ฮินเลเล แจกให้นักเรียนคนละ 1 แผ่น โดยแจกแถบกลอนวรรคแรกให้กับนักเรียนหญิง และกลอนวรรคหลังให้กับนักเรียนชาย ครูเรียกชื่อนักเรียนหญิงคนใด คนนั้นต้องออกมาหน้าชั้นนำแถบกลอนให้เพื่อนทั้งชั้นดู นักเรียนชายต้องสังเกตว่า แถบกลอนของคนมีสัมผัสคล้องจองกับแถบกลอนนั้นหรือไม่ ถ้าใช่ก็ให้ออกมาต่อแถบกลอน และร้องเพลงฮินเลเล พร้อมกัน ดำเนินการเช่นนี้ต่อไปจนจบ โดยเริ่มจาก ครูชูแถบกลอน 2 วรรคแรกเป็นการฝึกให้นักเรียนร้องเพลงฮินเลเลได้ถูกต้อง

เพลง ความหมายคำว่า "ตาย"

ทำนอง เพลงฮินเลเล

เนื้อร้อง นิภา อุดมโชค

แบบกลอนจีน เล เล

กล้วยเอ๋ยกล้วยไม้	ไม่หายใจก็ตายสิเว
ดอกเอ๋ยดอกส้ม	ถ้าข้าง "ลับ" ก็ตายสิเว
ดอกเอ๋ยดอกอัญชัน	คนสามัญไซ้ "ตาย" สิเว
ดอกเอ๋ยดอกกะหล่ำ	"ถึงแก่กรรม" คำสุภาพสิเว
ดอกเอ๋ยดอกกระถิน	เมื่อท่าน "สิ้น" เสียใจสิเว
ดอกเอ๋ยดอกลำไย	ภิกษุสงฆ์ "มรณภาพ" สิเว
ดอกเอ๋ยดอกนกยูง	ข้าราชการชั้นสูง "ถึงแก่อนิจกรรม" สิเว
ดอกเอ๋ยดอกจำปี	รัฐมนตรี "ถึงอสัญกรรม" สิเว
ดอกเอ๋ยดอกมะไฟ	"สิ้นชีพิตักษัย" หม่อมเจ้าไซ้ สิเว
ดอกเอ๋ยดอกพุทธรัง	พระราชวงศ์ไซ้ "สิ้นพระชนม์" สิเว
ดอกเอ๋ยดอกช่อนกลิ่น	พระเจ้าแผ่นดินไซ้ "สวรรคต" สิเว
ดอกเอ๋ยดอกพกากรอง	มีคำคะนอง อีกหลายคำ สิเว
ดอกเอ๋ยดอกพลับพลึง	คำว่า "เทิงเทิง" ก็ตาย สิเว
ส้มเอ๋ยส้ม แข็ง	คำว่า "ม่องเทิง" ก็ตายสิเว
ช่อเอ๋ยช่อลำไย	จะใช้คำไหน ไม่หายใจ สิเว

4.2 ให้นักเรียนสรุปว่า คำที่มีความหมายว่า "สิ้นชีวิต" ได้แก่ คำอะไรบ้าง และใช้กับบุคคลใด

4.3 ให้นักเรียนช่วยกันบอกคำที่มีความหมายว่า "กิน" มีคำอะไรบ้าง และใช้กับบุคคลใด ในโอกาสไหน

ขั้นสรุป

1. แบ่งนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม และมอบหมายให้ทำแบบฝึกหัดต่อไปนี้

กลุ่มที่ 1 จงบอกความหมายของคำพ้องเสียงต่อไปนี้

ประพาด หมายถึง .....

ประพาส หมายถึง .....

ประภาส หมายถึง .....

ประภาส หมายถึง .....

จง เขียนคำศัพท์ให้ตรงกับความหมายที่กำหนดให้

..... หมายถึง ดาวพระเคราะห์ดวงที่ เก้า

..... หมายถึง พระเกศาของพระพุทธเจ้า

..... หมายถึง อุ่นแห้งชนิดหนึ่ง

..... หมายถึง กำหนดให้ หมายถึงไว้

..... หมายถึง ดินไม้ขนาดใหญ่ ซอมขึ้นในป่าดงดิบ และชายทะเล

..... หมายถึง ชื่อจังหวัดหนึ่งในภาคอีสาน

..... หมายถึง ใช้ในบทกลอนหมายถึงกัมทิว

กลุ่มที่ 2 จง เขียนคำอ่านต่อไปนี้ให้ถูกต้อง

สระ อ่านว่า .....

อรหันต์ อ่านว่า .....

อรหัน อ่านว่า .....

สัป เหระ่อ อ่านว่า .....

สัปคน อ่านว่า .....

สัปทน อ่านว่า .....

สัพทก	อ่านว่า	.....
สัพคัท	อ่านว่า	.....
อาชญา	อ่านว่า	.....
ปรัชญา	อ่านว่า	.....
กรณี	อ่านว่า	.....

กลุ่มที่ 3 จงเติมคำศัพท์ ลงในช่องว่างให้ตรงกับความหมายในบทล้าดัดนั้นให้

ถูกต้อง

(นำสร้อย) เราเป็นคนไทย เอ้อ เอ๋อ เอ้ย ต้องเข้าใจเรื่องคำ เอ้อ เอ๋อ เออ ต้องเรียนรู้
ความหมาย เอ้อ เอ็ง เอ้ย เพราะเราต้องใช้เป็นประจำ (เบ็กพ่อ ลูกคู่รับสร้อย
2 ครั้ง)

เราเกิดเป็นคนไทย ต้องใช้ภาษาไทยให้ถูกต้อง	ฉันจึงแต่งเนื้อร้อง เป็นท่วงทำนองร้องรำ
การเขียนการอ่าน จะสื่อสารกันได้	เราต้องเข้าใจ และรู้ความหมายของคำ
"....." นี้ มีความหมายว่า ได้พบได้เห็น	เช่นสบตาเนื้อเย็น โอ๊ยใจเด็นไม่เป็นสำ
ส่วน "....." นั้นใช่ร้ หมายถึงการเกิดผล	อย่าเขียนปะปน อย่าสับสนควรจำ
ต้นไม้ "....." ต้น ผลิผล ผลิออก	คำนี้ฉันขอมอก ว่าต้องออกเสียงกล้า
"....." คือประติษฐ์จนสัมฤทธิ์ผลได้	ตามหลักภาษาไทย ต้องใช้เสียงนำ
การ "....." คือทำให้ ผู้อื่นเข้าใจผิดเรื่องราว	จะด้วยการบอกกล่าว หรือว่าการกระทำ
การ "....." ให้ผู้อื่นคิด หลงผิดความจริงนั้น	ต้องมีวิธีการ ใช้เชิงชั้นชักนำ
"....." คือลดหย่อนผ่อนให้ตามความประสงค์	ต้องยื่นความจำนง ตามข้อตกลงเป็นถ้อยคำ
"....." นี้จักผ่อนหนักให้เป็นเบา	พยายามผ่อนปรนนี้เขา เขาก็เขาลอยล้า
จิ้งหะเร็ว	
คำ"....." นั้นห้ามกันกันไว้	ไม่เปิดทางให้ ผ่านไปกระทำ
ส่วนคำ"....." ทำสิ้นคำห้าม	ไม่ประทุติตาม คำปรัมผู้่นำ
"....." "....." ใช้กับการกิน	ไม่รู้จักจบจักสิ้น ชอบกินประจำ
"....." เพราะ"....." กวนใจ	รีบถอยออกไป อธิปโคยอย่าล้า
ลง... คำที่มีความหมายคล้ายคลึง (เอ้อ...) เราจึงสับสนได้	
	ต้องจำให้ขึ้นใจ เรื่องความหมายของคำ (เบ็กพ่อ)

กลุ่มที่ 4 จงเติมคำศัพท์ที่หมายถึง "สั้นซีริด" ซึ่งใช้กับบุคคลต่อไปนี้ให้ถูกต้อง

- ..... ใช้กับ ช้าง
- ..... ใช้อย่าง สามัญ
- ..... ใช้เป็น ส่วนวนสุภาพ
- ..... ใช้เมื่อกล่าวถึง ผู้ใหญ่ในตระกูลที่เคารพรักกันมาก
- ..... ใช้เมื่อกล่าวถึง พระภิกษุ
- ..... ใช้เมื่อกล่าวถึง ข้าราชการชั้นสูง
- ..... ใช้เมื่อกล่าวถึง รัฐมนตรีหรือ เสนาบดีในสมัยก่อน
- ..... ใช้เมื่อกล่าวถึง หม่อมเจ้า
- ..... ใช้เมื่อกล่าวถึง พระราชวงศ์สูงกว่าหม่อมเจ้า
- ..... ใช้เมื่อกล่าวถึง พระเจ้าแผ่นดิน

คำคะนอง เช่น .....

หมายเหตุ แบบฝึกหัดทั้ง 4 ชุด ครูต้องโรเนียวให้เท่ากับจำนวนนักเรียนทั้งชั้น

2. ให้ตัวแทนแต่ละกลุ่มออกมา เสนอผลงาน และให้เพื่อนในชั้นอภิปรายว่าผลงานที่เสนอมานั้นถูกต้องหรือไม่

(สมาชิกในกลุ่มช่วยกันแจกแบบฝึกหัดกลุ่มของตนให้แก่เพื่อนนักเรียนในชั้น)

การประเมินผล

1. โดยการสังเกตความตั้งใจฟังเพลงของนักเรียนว่า มีความสนใจมากน้อยเพียงใด
2. จากการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียน
3. โดยการให้คะแนนผลงานกลุ่ม จากการทำแบบฝึกหัด
4. โดยการให้คะแนนจากการทดสอบ เป็นรายบุคคล

แนวทางในการจัดกิจกรรม

1. ครูต้องศึกษาเนื้อหาในบทเรียนว่า ต้องเรียนรู้ความหมายของคำประเภทใดบ้าง
2. ครูต้องแต่งบทลำตัด บทกลอนค้อ และกลอนเพลงฮินเลเล ให้มีเนื้อหาเกี่ยวกับบทเรียนที่จะเรียน

3. ครูต้องฝึกร้องเพลง และอัดเสียงลงเทป เตรียมไว้ให้พร้อมที่จะนำมาใช้ในการสอนได้ทันที
4. ครูและนักเรียนช่วยกันเขียนแผนภูมิ และแถบประโยค ซึ่งเกี่ยวกับทกลอนค้อมและเพลงฮินเลเล
5. ครูและนักเรียนต้องช่วยกันหาสื่อการเรียนการสอนไว้ให้ครบ เช่น ไรเนียว แบบฝึกหัด บัตรคำ เป็นต้น

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. นักเรียนร้องลำตัด ทกลอนค้อม และเพลงฮินเลเลได้ถูกต้อง
2. นักเรียนบอกความหมายของคำศัพท์ที่กำหนดให้ได้ถูกต้อง
3. นักเรียนเขียนคำศัพท์ได้ตรงตามความหมายที่กำหนดให้ได้อย่างถูกต้อง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

โครงการที่ 4

การนำเพลงเดินกำมาประกอบการสอนเรื่อง "ควรแก่สรรเสริญกราว คือ ชาวนา"

ชื่อโครงการ   เดินกำสัมพันธ์   สร้างสรรค์บทเรียน

หลักการและเหตุผล

วรรณคดีมีความสำคัญในฐานะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ ครูภาษาไทยจึงมีบทบาทและหน้าที่ที่จะต้องสอนให้นักเรียนเห็นคุณค่าของวรรณคดี ในแง่ของวรรณศิลป์และสุนทรียภาพ เพื่อให้นักเรียนซาบซึ้งในรสวรรณคดี ตลอดจนมีความรู้ในเรื่องต่าง ๆ ที่ปรากฏในวรรณคดีเรื่องนั้น ๆ เช่น ขนบธรรมเนียมประเพณี คติธรรม ความเชื่อ ความเป็นอยู่ของคนไทยในสมัยนั้น ๆ เป็นต้น ในการสอนวรรณคดีจะบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้นั้นมากนักน้อยเพียงใด มิได้ขึ้นอยู่กับเนื้อหา หรือเนื้อเรื่องของวรรณคดี แต่อยู่ที่ความสามารถของครูผู้สอน คือ ถ้าสอนไม่เป็น เช่น ใช้วิธีการสอนไม่น่าสนใจ จะทำให้นักเรียนเบื่อหน่าย ไม่สนใจบทเรียน หรือสอนโดยขาดความรู้ ก็จะทำให้นักเรียนเกิดความเข้าใจไขว่เขวในเนื้อเรื่องได้ ดังนั้น ครูภาษาไทยที่ดีจึงมีความรู้ในด้านเนื้อหาวิชา และความสามารถในการใช้วิธีการสอนเพื่อการถ่ายทอดวิชาการ จึงจะทำให้การเรียนการสอนดำเนินไปด้วยดีและน่าสนใจ ทั้งนี้เพราะในกลุ่มวิชาภาษาไทย นักเรียนส่วนใหญ่ชอบเรียนวิชาวรรณคดีมากที่สุด และการวิจัยครั้งนี้พบว่า นักเรียนร้อยละ 62.97 ชอบเรียนวิชาวรรณคดี

วิชาวรรณคดีมีเนื้อหาหลายประเภท ประกอบด้วย ร้อยแก้ว ร้อยกรอง นิยาย นวนิยาย เรื่องสั้น บทกวี บทละคร ฯลฯ การสอนวรรณคดีนอกจากจะมุ่งให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ ในเนื้อหาวิชาแล้วนั้น ครูควรจัดกิจกรรมประกอบเพื่อให้นักเรียนเกิดความซาบซึ้ง และเห็นประโยชน์ของวรรณคดี เป็นการสร้างบรรยากาศการเรียนการสอนให้ดีขึ้น และนักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนทำให้นักเรียนเกิดความสนุกสนาน มีความกระตือรือร้นที่จะเรียน การนำเพลงพื้นบ้านภาคกลางมาประกอบการเรียนการสอนภาษาไทย เป็นการสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น และนักเรียนจดจำเนื้อหาที่เรียนได้แม่นยำอีกด้วย ครูผู้สอนสามารถคัดเลือกเพลงพื้นบ้านภาคกลางที่เหมาะสม และสอดคล้องกับเนื้อหาในวรรณคดีเรื่องนั้น ๆ และใช้ได้ทุกขั้นตอนการสอน ได้แก่ ใช้นำเข้าสู่บทเรียน ใช้ดำเนินการสอน

ใช้สรุปทเรียน และใช้สำหรับฝึก วิธีการนำมาใช้ก็สามารถทำได้หลายวิธี เช่น ครูแต่งเพลงเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาที่ต้องการสอนโดยตรง โดยใช้ทำนอง เพลงพื้นบ้านภาคกลาง หรือนำ เพลงพื้นบ้านภาคกลางของพ่อ เพลงแม่ เพลงมาใช้ให้เกิดประโยชน์คือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทย

เพลงเดินกำ เป็น เพลงพื้นบ้านภาคกลาง เพลงหนึ่งที่มีความเหมาะสม และสอดคล้องกับเนื้อหาในบทร้อยกรอง เรื่อง ควณกัสนรร เสริฐกราวคือชวานา เพราะเป็น เพลงที่ร้องได้ตอบกันในฤดูกาลเก็บเกี่ยว และมีได้ร้องขณะเกี่ยวข้าว ดังเช่น เพลงเกี่ยวข้าวหรือ เพลงเดินกำรำเดียว เพลงเดินกำใช้ร้องเมื่อหยุดเกี่ยวข้าว เพื่อพักเหนื่อย ขณะที่ร้องเพลงมือขวาถือเคียว มือซ้ายกำรวงข้าว เป็น เพลงที่ใช้ร้องเพื่อสร้างความสนุกสนาน มีลูกคู่รับท้ายวรรค ว่า "เฮ้ เอ้า เฮ้ เฮ้" ลักษณะคำกลอนในแต่ละวรรค เหมือนกับกลอนสุภาพแตกต่างกันที่ เพลงเดินกำเป็นกลอนตัวเดียว คือมีคำลงท้ายเสียงเดียวกันหมดทุกวรรค เช่น กลอนโล กลอนลา กลอนลี ฯลฯ เป็นต้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกอ่านกลอนสุภาพเป็นทำนอง เสนาะ
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถร้องเพลงเดินกำได้ และมีความสนุกสนานเพลิดเพลิน

กับบทเพลงที่มีจังหวะครึกครื้น เร้าใจ

3. เพื่อให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเท็จจริงในบทเพลงได้เหมาะสม
4. เพื่อให้นักเรียนเปลี่ยนแปลงบทร้อยกรอง เป็นทำนอง เพลงเดินกำ และสามารถร้องได้
5. เพื่อให้นักเรียนได้รับความรู้ คติธรรม และสารที่ได้จากบทกลอน
6. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกความหมายของคำ และกลุ่มคำในบทกลอนได้ถูกต้อง
7. เพื่อให้นักเรียนเห็นความสำคัญ และนึกถึงบุญคุณของชวานา

เนื้อหา

กลอนสุภาพ เรื่อง ควณกัสนรร เสริฐกราวคือชวานา เป็นบทประพันธ์ของ แสงทอง จัดเป็นวรรณกรรมประเภทร้อยกรอง มีเนื้อหาเกี่ยวกับพิธีพันธุ์ัญญาหาร และสอดแทรกคติธรรม และข้อคิดไว้ด้วย

ควรรแก่สรรเสริญกราว คือ ชาวนา

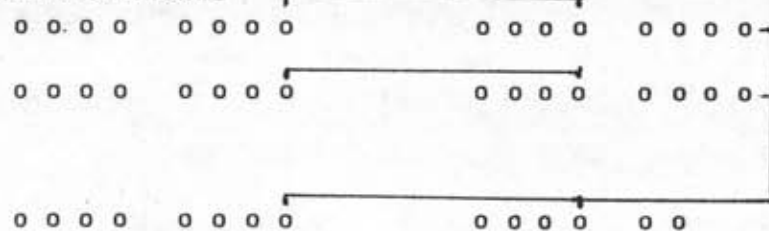
แสงทอง

กลอนสุภาพ

ในพรรษานาไร่มาได้ฝน	เม็ดพืชผล เพาะงอกออกหน่อต้น
สิ่งสำคัญธัญญาอาหารคน	ขึ้นไสถนพริบมากทุกภาคไทย
จาก เม็ดพันธุ์ข้าว เปลือก เลือกดีเพาะ	ถึงคราว เหมาะจะ เจาะมา เป็นกล้าได้
ชื่นใจชมรมณีย์สี เขียว ใบ	คั้นแน่นในหนึ่งแปลงแห่งพึงดา
กล้าแดดจ่ากล้าพายุกล้าคั้น	กล้าค้ำทนร้อนลมระดมกล้า
ครั้นกล้าแข่งแปลงยุดยั้งอัตรา	ชาวนามาถอนท่ากล้ากำไป
แยกปลูกปลงลงในนาไพศาล	ลูก เหลนหลานมิตรช่วยอวยแรงใหญ่
เสร็จขึ้นนี้ดีครบภาพสมนัยน์	ควรรยกให้ เกษคริน เป็นศิลป์
เพราะคูแถวแนวข้าวกว้างยาว เข็น	ช่างงาม เพลินพันมีयरบายสี
ล่าจ่า เร็ว เน้น เดือน เลื่อนทวี	ข้าวจะมีสีทองล่ายองพรรค
สรุปแล้วแก้วธัญพืชพันธุ์นี้	คุณภาพมีศรีบ้านอาหารสวรรค์
ในพรรษานาอุดมสมบูรณ์ธัญญ์	ควรรแก่สรร เสริญกราวคือชาวนา

เพลง เดินกำ เป็น เพลงพื้นบ้านภาคกลาง ใช้ร้อง เล่น ได้ต่อกันในขณะหยุด เกี่ยวข้าว มีการรำ เคียวไปด้วย มือขวาถือเคียว มือซ้ายกำรวงข้าว (คนละ เพลงกับ เพลงเดินกำรำเคียว) เป็น เพลงที่ใช้ร้อง เพื่อสร้างความสนุกสนาน เพื่อผ่อนคลายความ เหน็ดเหนื่อย ลักษณะคำกลอนใน แต่ละวรรคเหมือนกับกลอนสุภาพ แตกต่างกันที่ เพลง เดินกำ เป็นกลอนหัวเดียว คือ คำสุดท้ายของ วรรคหลังในทุก ๆ วรรคสัมผัสด้วย สระเสียงเดียวกัน เช่น สัมผัสด้วยสระอิ เรียกว่า กลอนลี สระไอ เรียกว่า กลอนไล ฯลฯ

แผนผังลักษณะคำประพันธ์

ลูกคู่รับนำยวรรคทุกวรรคว่า "เฮ้ เอ้า เฮ้ เฮ้"

ตัวอย่าง

สำนวน นายหวังตี นิมา

แถบบันทึกเสียง ลำตัดหวังเต๊ะซุด ปัญหาสารพัด

เพลง เต็มกำ

(สร้อย) เอย เอิง เออ ตะวันก็ควนจวนเย็น ไร่เพื่อนเล่นของฉันก็มา งานนี้งานแรก
มาเกี่ยวแขกภาษา ห่อหุ้มหน้าขาวแม่สาว ๆ ก็มา แม่สาว ๆ อายุราวสิบห้า
แม่บวลก็มาหรือแม่คุณเอย

(ลูกคู่รับ) เอิง เอ้ย คุณ เอย ห่อหุ้มหน้าขาว แม่สาว ๆ ก็มา (ซ้ำ) แม่สาว ๆ อายุราว
สิบห้า แม่บวลก็มาหรือแม่คุณเอย

เออ เอ่อ ทำไรไถนา	เหมือนยังว่ามันไม่แน่นอน	(เซ็ เอ้า เซ็ เซ็)
ชวานาสมัยนี้	ช่างโศคดีกว่าสมัยก่อน	(")
ทำที่ไรก็ต้องใช้เครื่อง	ก็ต้องสิ้น เปลืองกันไม่หยุดไม่หย่อน	(")
ทำที่ไรก็ต้องใช้น้ำมัน	วันวันก็ต้องหลายแกลลอน	(")
ไอน้ำมันก็ราคาแพง	ยาฆ่าแมลง และก็ฆ่าหนอน	(")
ฆ่าแมลงและก็ฆ่าหญ้า	ก็ต้องซื้อเอามา เตรียมไว้ก่อน	(")
ที่ข้างคันนาหญ้าก็รก	ไม่ไหวจะถกไม่ไหวจะถอน	(")
ทำอย่างนี้ทุกปีก็วุ่น	ต้องลงทุนและลงรอน	(")
ต้องลงทุนนะพวกเรา	ต้องเสียค่าเช่าค้ำอ่อน	(")
อีต้อล่งกัลคักลุ่ม	เรื่องเงินกลุ่มและเงินก้อน	(")
มันลำบากยากชะมัด	ไม่ไหวจะฝัดไม่ไหวจะผ่อน	(")
เรื่องกู เรื่องยิมอย่าลืมชิต่าน	มันเป็นแฟนของ เกษตรกร	(")
ฉัน เป็นชวานาจังหวัดปทุม	มันลุ่มลุ่มมันคอนคอน	(")
ถ้าทำซ้ำ เป็นนาเช่า	เจ้าของ เขาก็มองค้อน	(")
เขา เมื่อหน้าย เขาชายนา	ก็ได้แค่ค้ำรื้อถอน	(")
ฉันต้องย้ายที่อยู่	แหมอู้อู้อัน เตือคร้อน	(")
เหล้าก็ เยอะ ไร่หนังกัแยะ ไร่หนังกัแยะ ไร่ลูกก็ เยอะ	ลองคิดดู เอะมันสะทกสะทอน	(")
มันต้องลำบากยากแค้น	อยากถามผู้แทนราษฎร	(")

เพลง บุญคุณของชาวนา...ควรค่าแก่การสรรเสริญ

ทำนอง เพลงเดินกำ

เนื้อร้อง นิภา อุคมโชค

เอ่อ เอ็ง เอ่อ เอ้อ เออ ชะเออ เอง เออ ชะเออ เอ็ง เอ้ย (เฮ้ เอ้า เฮ้ เฮ้)

พอเข้าพรรษา ฟันนาก็ได้ฝน	เมล็ดพืชผล กิ่งอกคันใหม่ (เฮ้ เอ้า เฮ้ เฮ้)
เป็นสิ่งสำคัญ คืออาหารคน	นาไรได้ผล ทั่วทุกภาคไทย (")
เพาะเมล็ดพันธุ์ ชาวนาต้องเลือก	เพาะเมล็ดข้าวเปลือก มาเป็นกล้าได้ (")
ต้นกล้าแน่นใบ ในท้องทุ่งนา	ช่างงามจับตา สีเขียวสดใส (")
อันกล้าต้น ทนแดดทนลม	กล้าต้นไม่ล้ม เมื่ออายุไหว (")
พอต้นกล้าแข็ง แน่นแปลงท้องนา	เขาก็ถอนกล้า ไปปลูกแปลงใหม่ (")
เขาเรียกนาคำ ไม่ใช่เนาหวาน	ลูกเหลนหลาน ช่วยค่านาได้ (")
พอเสร็จค้ำกล้า ลงไถนาแล้ว	กล้ายาวคามแนว เป็นแถวแถวไป (")
นานนับเดือน ตั้งแต่ข้าวตั้งท้อง	จนข้าวสีทอง งามห้องอำไพ (")
เมล็ดข้าวนี้ มีบุญคุณยิ่งนัก	เป็นอาหารหลัก ของคนไทย (")
กระดูกสันหลังของชาติ ซึ่งขาดไม่ได้	ควรค่าสรรเสริญให้ คือชาวนาเอ๋ย (")

(ลูกคู่รับ) เอ่อ เอ้ย นาเอ๋ย กระดูกสันหลังของชาติซึ่งขาดไม่ได้ กระดูกสันหลังของชาติ
ซึ่งขาดไม่ได้ ควรค่าสรรเสริญให้คือชาวนาเอ๋ย เอ่อ เอ้ย นาเอ๋ย ซึ่งขาดไม่ได้
ไม่ได้ ควรค่าสรรเสริญให้ คือชาวนาเอ๋ย

3. ให้นักเรียนร้องเพลงเดินกำที่เขียนไว้บนกระดานคำพร้อมกัน อาจตีกลองหรือ
ปรบมือให้จังหวะด้วยก็ได้

4. แบ่งนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม ศึกษาในหัวข้อต่อไปนี้ แล้วนำมาอภิปรายหน้าชั้นเรียน

กลุ่มที่ 1 - ผู้ประพันธ์มีทรรศนะเกี่ยวกับข้าวและชาวนาอย่างไร

- สรุปสารที่ได้จากบทกลอน

กลุ่มที่ 2 - บอกความหมายของคำและกลุ่มคำต่อไปนี้

แก้วชัยภูมิ กราว กล้า (มีความหมายก้อย่าง)

ขึ้นไผ่ถนพริบมาก แห่งพิงคา ตีครบภาพสนับยัน

พันม้ายระบายสี ลำจำเริญเนิ่น เดือน

กลุ่มที่ 3 - ทาคำสัมผัสอักษรมาประมาณ 4 วรรค และแสดงความคิดเห็น
การใช้คำสัมผัสในกลอนเรื่องนี้ว่าไพเราะเหมาะสมเพียงใด

- ให้นักเรียนเปรียบเทียบการอ่านบทร้อยกรองเป็นทำนอง เสนาะกับการร้อง
บทร้อยกรองเป็นทำนอง เพลง เต็มกำ ว่าอย่างใดจะให้ความซาบซึ้งในบทกลอนมากกว่ากัน และ
การนำทำนอง เพลง เต็มกำมาประกอบการเรียนการสอนบทร้อยกรอง เรื่องนี้ มีความเหมาะสมมากน้อย
เพียงใด

ขั้นสรุป

1. ให้นักเรียนช่วยกันสรุปว่า เพราะเหตุใดชาวนาจึงควรได้รับการสรรเสริญอย่างยิ่ง
2. ให้นักเรียนร้องเพลง เต็มกำตามแผนภูมิเพลง เพื่อรำลึกถึงบุญคุณของชาวนาที่มีต่อ
ประชาชนชาวไทยทั้งมวล

เพลง บุญคุณชาวนา

ทำนอง	เพลง เต็มกำ	เนื้อร้อง นิภา อุตมโชค
		ขับร้อง สินวล ชำอาจ
	เอ้อ เอ็ง เอ้อ เอ้อ-เออ	ชะเออ เอ็ง เออ ชะเออ เอ็ง เอี้ย (เฮ้ เอ้า เฮ้ เฮ้)
กราบกำประนมกร		ไหววอนชาวประชา (เฮ้ เอ้า เฮ้ เฮ้)
ขอเชิญชาวไทย ที่มีใจการุณ		รำลึกถึงบุญคุณ ของชาวนา (")
ชาวนาเหนื่อยยาก ลำบากแสนเข็ญ		แต่เข้าจรดเย็น ไม่ได้เอนกายา (")
เงินมีไม่มาก ลำบากจริงหนอ		ต้องกู้ยืม ธกส. เอามาทำนา (")
จ่ายค่าแทรกเตอร์ที่มาคราดไถ		ค่านุ้ยที่ใส่ลงในนา (")
ขายข้าวได้เอาไปใช้หนี้		ทำนาทั้งปีไม่มีเงินตรา (")
ด้วยความช่วยเหลือจากรัฐบาล		ขายราคาประกันได้สามพันกว่า (")
ต้องไปซื้อยาฉีดฆ่าแมลง		ฉีดทั่วทุกแปลงหลายเงินเชียวนา (")
ลงแขกเกี่ยวข้าวก็มีอยู่บ้าง		ส่วนมากต้องจ้างเอาแรงเขามา (")
ถ้าเป็นนาเช่าต้องเอาเงินจ่าย		หมดเปลือกเท่าไรคิดดูเถิดหนา (")
หลังสู้ฟ้าหน้าสู้ดิน		ที่เคยได้ยินนั่นคือชาวนา (")
ตัวเปียกเหงื่อ เสื้อ เปื้อนโคลน		คำเหมือนตะโมนทั่วทั้งกายา (")
กลิ่นโคลนสาบควายยังไม่หายสิ้น		อย่าไปดูหมิ่นคาสิศาสา (")
เป็นกระดูกสันหลังของชาติไทย		ถ้าหักลงวัน ใดต้องวายชีวา (")

ปลูกข้าวเลี้ยงคนชั่วลูกชั่วหลาน   อย่าดูถูกทำนบ้านนอกคอกนา   (เฮ้ เอ้า เฮ้ เฮ้)
 เป็นบรรพชนที่ควรบูชา   ซึ่งควรค่าแก่สรร เสริญเอ๋ย
 (ลูกคู่รับ)   เอ้อ เอ๊ย สรร เสริญเอ๋ย   เป็นบรรพชนทุกคนควรบูชา   นับ เป็นบรรพชนทุกคน
 ควรบูชา   ซึ่งควรค่าแก่สรร เสริญเอ๋ย   เอ็ง เอ๊ย สรร เสริญเอ๋ย   ทุกคนควรบูชา
 ควรบูชา   ซึ่งควรค่าแก่สรร เสริญเอ๋ย

การประเมินผล

1. โดยการสังเกตความสนใจ และความตั้งใจในการฟัง เพลง
2. โดยการสังเกตจากการร่วมกิจกรรมการร้อง เพลง และแสดงความคิดเห็น
3. วัดผลจากผลงานการอภิปรายกลุ่ม

แนวทางในการจัดกิจกรรม

1. ครูศึกษาบท เพลง เด่นก่าของพ่อ เพลงแม่ เพลง แล้วคัด เลือกบท เพลงที่เหมาะสม และสอดคล้องกับ เนื้อหา มาใช้ในการ นำ เข้าสู่บท เรียน
2. ครูและนักเรียนช่วยกัน เปลี่ยนคำกลอน ในบท ร้อยกรอง สรร เสริญกราวคือชานา เป็นทำนอง เพลง เด่นก่า ลงท้ายวรรคด้วยกลอน ไฉ
3. ครูแต่ง เพลง เด่นก่าว่าด้วย เรื่องของชานา และให้นัก เรียน ได้ร้อง เพลง เพื่อ ได้ระลึกถึงบุญคุณของชานา
4. เตรียมจัดหาสื่อการสอน เช่น แถบบันทึกเสียง เครื่องบันทึกเสียง เอกสาร เกี่ยวกับบท เพลง แผนภูมิ เพลง เป็นต้น

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. นักเรียนสามารถอ่านทำนอง เสนาะและร้อง เพลง เด่นก่าได้ดีพอสมควร
2. นักเรียนสามารถสรุปสารจากบท ร้อยกรอง ได้ถูกต้อง
3. นักเรียนสามารถอธิบายความ เหมาะของคำ และกลุ่มคำ ได้ถูกต้อง
4. นักเรียนสามารถอภิปรายแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับเนื้อหา ในบท ร้อยกรอง และ

ในบท เพลงที่ฟังได้

เพลงพื้นบ้านภาคกลาง เป็นวัฒนธรรมสาขาหนึ่ง คือ ศิลปวัฒนธรรมด้านดนตรีและเพลง เช่นเดียวกับประเพณี ดังนั้นการศึกษาประเพณีไทยโบราณจากบทเพลงพื้นบ้านภาคกลาง นับเป็นการผสมผสานให้มีความสอดคล้องกันได้อย่างเหมาะสม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกความเป็นมาของประเพณีไทยโบราณได้ถูกต้อง
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถเสนอความรู้เรื่องประเพณีไทยโบราณ และประเพณีไทยปัจจุบันได้ถูกต้อง
3. เพื่อให้นักเรียนสามารถ เปรียบเทียบข้อแตกต่างระหว่างประเพณีไทยโบราณกับประเพณีไทยปัจจุบันได้ถูกต้อง
4. เพื่อให้นักเรียนสามารถร้อง เพลงพื้นบ้านภาคกลางที่เสนอ เรื่องราวของประเพณีไทยได้

เนื้อหา

ประเพณี หมายถึง ขนบธรรมเนียมหรือแบบแผนที่ประเพณีสืบต่อกันมา ซึ่งมีอยู่ 3 ชนิดคือ

1. จารีตประเพณี (จารีต หรือ ฮีต) คือ ประเพณีที่เกี่ยวกับศีลธรรม ถ้าใครฝ่าฝืนหรือไม่กระทำความดีว่าผิด เช่น การคบขู้ขู่ว่าว
2. ขนบประเพณี (ระเบียบประเพณี) คือ ประเพณีที่เป็นแบบแผนของสังคม ได้แก่ ประเพณีเกี่ยวกับชีวิต เช่น การเกิด การแต่งงาน การทำศพ
3. ธรรมเนียมประเพณี คือ ประเพณีเกี่ยวกับเรื่องธรรมดาสามัญ ถ้าใครทำผิดก็ไม่ถือว่าสำคัญ นอกจากจะเป็นการเสียหายหรือไม่สุภาพ เช่น ล้วงลำหีบสิ่งของผ่านหน้าผู้อื่น โดยไม่ขอโทษ

ประเพณีไทยภาคกลาง

1. ประเพณีเกี่ยวกับการเกิด ชีวิตของครอบครัวจะสมบูรณ์เมื่อมีลูกชายลูกสาวไว้สืบสกุล เมื่อมารดาตั้งท้องก็ทะนุถนอม การคลอดในสมัยก่อนใช้ หมอตำแย เป็นผู้ทำคลอด เมื่อคลอดแล้วก็จดเวลาตกฟากไว้ ให้หมอผูกดวง ทำนายชะตาชีวิต และตั้งชื่อให้เป็นสิริมงคลแก่ทารก

ส่วนมารดาต้องอยู่โพนกระดานประมาณ 1 เดือน ทารกนอนในกระดัง 3 วัน ก็ทำพิธีขึ้นอุ้ คือ นอนเปล. อายุครบ 1 เดือนโกนผมไฟ บางคนเกรงว่าทารกจะมีอันตรายหรือเจ็บไข้ก้จะให้ทารก ไว้จุก เปีย หรือ แกละ เมื่อเด็กอายุครบ 7 ขวบหรือ 13 ขวบก้ทำพิธีโกนจุก

2. ประเพณีการบวช การบวชถือเป็นประเพณีของชายไทยเมื่ออายุได้ 20 ปีบริบูรณ์ เพราะการบวชถือเป็นประเพณีแห่งการดำเนินชีวิตเข้าขั้นผู้ใหญ่ เพื่อศึกษาอบรมตัวตามหลัก พุทธศาสนา และถือเป็นลำดับว่าเป็นการบำเพ็ญบุญอย่างยิ่งใหญ่ที่ได้ตอบแทนบุญคุณพ่อแม่ การบวช มักบวชก่อนเข้าพรรษา ผู้บวชต้องโกนศีรษะและคิ้ว จะได้ชื่อสมมติเรียกกันว่า นาค มีการทำขวัญนาค มักทำคอนเย็นหรือกลางคืน คอนเข้าต้องแห่นาคเข้าโบสถ์เพื่อบวชเป็นพระ เมื่อเป็นพระ แล้ว มีการฉลองพระใหม่ในคอนเพล บวชแล้วต้องอยู่ให้ครบไตรมาส คือ 3 เดือนที่เข้าพรรษา เมื่อออกพรรษาแล้วต้องอยู่จนได้รับกฐิน การบวชมีหลายกรณี เช่น บวชแก้บน บวชหน้าไฟ เป็นต้น

3. ประเพณีแต่งงาน เมื่อหนุ่มสาวถึงวัยสมควรจะมีเหย้ามีเรือน บิดามารดาก็ทำคู่ครองแล้วดบแต่งให้เป็นหลักฐาน พิธีแต่งงานจะเริ่มขึ้นเมื่อได้จัดเส่นแก่ฝ่ายชายไปสู่ขอหญิงคู่ ญาติผู้ใหญ่ฝ่ายหญิง ฝ่ายหญิงจะกำหนดทองหมั้นและสินสอดมากน้อยตามแต่จะตกลงกัน บางรายจะหมั้นไว้ก่อน บางรายทำพิธีหมั้นกับแต่งงานพร้อมคราวเดียวกัน วันแต่งงานต้องเลือกหาวันดี ยกเว้น วันพฤหัสบดี ส่วนเดือนนิยมเดือนคู่ แต่ไม่นิยมแต่งเดือน 8 มักเลื่อนไปแต่งเดือน 9 แทน นิมนต์พระ ฉันเข้า คอนเย็นเจริญพระพุทธรูปมนต์ ชันน้ำแล้วผู้ใหญ่ก็หลังน้ำพระพุทธรูปมนต์ให้ศีลให้พรต่อไป จากนั้น ผู้ใหญ่ก็จัดพิธีส่งตัวเจ้าสาวเข้าหอ

4. ประเพณีทำศพ เมื่อคนตายแล้ว ต้องปล่อยนึ่งไว้อย่างน้อย 2 ชั่วโมง แล้วจึง กำหนดเวลาอาบน้ำศพ เพื่อขอขมาโหลกรรมแก่ผู้ตาย แล้วนำศพบรรจุลงหีบ นำหีบศพขึ้นตั้งที่อัน สมควร นิมนต์พระมาสวดอภิธรรมชั้ว 3 คืน หรือ 7 คืน ถ้ายังไม่เผาก็นำไปวัดเข้าสู่ที่บรรจุศพ

การเผาศพ ถือว่าเป็นการทำบุญครั้งใหญ่ให้แก่ผู้ตาย เมื่อถึงวันเผาหรือที่เรียกว่า ฌาปนกิจศพ ก็ยกศพขึ้นสู่โรงประรำพิธีในวัด ทำบุญเลี้ยงพระ มีเทศน์หน้าศพ เวลาเผามักนิยม เวลาบ่ายตั้งแต่ 14.00 - 16.00 น. มีเทศน์อยู่ว่าไม่ให้เผาศพในวันศุกร์

5. ประเพณีรื่นเริงในเทศกาลตรุษสงกรานต์ ตรุษ คือ วันแรม 15 ค่ำ เดือน 4 แต่ก่อนคนไทยถือว่าเป็นวันสิ้นปี วันสงกรานต์คือ วันที่ 13 เมษายน มีการทำบุญตักบาตร และการเล่นต่าง ๆ รวม 3 วัน เทศกาลตรุษเริ่มตั้งแต่วันแรม 14 ค่ำ เดือน 4 เป็นวันรับตรุษ วันแรม 15 ค่ำ เป็นวันตรุษ วันขึ้น 1 ค่ำ เดือน 5 เป็นวันส่ง เวลาเช้าจัดอาหารไปถวายพระอาหารที่ขาดเสียไม่ได้คือ ขนมจีนน้ำพริกหรือน้ำยา ข้าวเหนียวแดง กะละแม จัดให้มีขงสกุล กระตูกอุทิศส่วนกุศลให้แก่ผู้ตาย กลางวันไปเยี่ยมญาติผู้ใหญ่ มีของกินไปเป็นเครื่องแสดงคารวะ มีการเล่นกีฬาพื้นบ้าน พอถึงวันที่ 13 เมษายน ก็เป็นวันมหาสงกรานต์ วันที่ 14 เมษายน เป็นวันเนา และวันที่ 15 เมษายน เป็นวันเถลิงศกขึ้นจุลศักราชใหม่ การทำบุญตักบาตรและการเล่นก็เหมือนกับวันตรุษแต่มีก่อเจดีย์ทราย สรงน้ำพระ รดน้ำผู้ใหญ่ สาคน้ำ ปลอยนกปลอยปลา

6. ประเพณีลอยกระทง คือ ลอยประทีปในท้องน้ำใช้กระทงที่ทำด้วยใบตองหรือหยวกกล้วย ตกแต่งให้สวยงาม ในกระทงมีรูปเทียน ข้าวตอก ดอกไม้ เป็นการลอยกระทงเพื่อบูชาพระพุทธเจ้า ขอมมาเจ้าแม่คงคา และถือว่าเป็นการเสาะเคราะห์ วันลอยกระทงตรงกับวันเพ็ญ (วันขึ้น 15 ค่ำ) เดือน 12

กิจกรรมการสอน

แบ่งนักเรียนออกเป็น 6 กลุ่ม แล้วให้ตัวแทนกลุ่มจับสลากเรื่องประเพณีไทยภาคกลางดังต่อไปนี้

1. ประเพณีการเกิด
2. ประเพณีวาช
3. ประเพณีแต่งงาน
4. ประเพณีงานศพ
5. ประเพณีตรุษและสงกรานต์
6. ประเพณีลอยกระทง

1. ประเพณีการเกิด ให้นักเรียนศึกษาค้นคว้า เรื่องประเพณีการเกิด ในหัวข้อที่กำหนดให้ แล้วนำเสนอโดยการอภิปรายปาฐกถาหมู่ (Symposium) หน้าชั้น และนำแถบบันทึกเสียงเพลงอีแซว เรื่อง ประเพณีไทยโบราณเกี่ยวกับการเกิด มาเปิดให้เพื่อนฟัง เพื่อประกอบการอภิปรายเมื่ออภิปรายจบแล้ว จึงเปิดโอกาสให้เพื่อนซักถาม

เพลง ประเพณีการเกิด

ทำนอง เพลงอีแซว

เนื้อร้อง นิภา อุคมโชค

เอ๋อ .....

พ่อดีใจเมื่อแม่ได้ตั้งท้อง เอ๋อ (ลูกคู่รับ เอ๋อ เอ๋อ เอ็ง เอ๋อ แล้วตั้งท้อง)
 ทะนุถนอมปกป้องไม่ให้มีอันตราย เอ๋อ (เอ๋อ เอ๋อ เอ็ง เอ๋อ แล้วอันตราย)
 ต้องกินไก่ กินเบ็ด ไม่กินเผ็ดไม่กินร้อน เพราะกลัวเลือดก้อน ของลูกละลาย
 ตามหมอดำแย ท้องแก่จะคลอดลูก รีบเอาเชือกมาผูก ให้แม่ยึดไว้
 เจ็บปวดรวดร้าว ทั้งหัวหน้ากระเบนเหน็บ หลังไหลหรือก็เจ็บ โอ้ยเจ็บแทบตาย
 ลูกคลอดออกมา จดเวลาตกฟาก ให้หมอยาหัก ดวงชะตาให้
 ตั้งชื่อลูกคน เป็นมงคลตามคำรา เอ๋อ (ลูกคู่รับ) ชื่อเดียวคำเดียวหนา และเป็นคำไทย เอ๋อ
 ลูกนอนเบาะใหม่ วางในกระดัง ชายวางสมุดดินสอลง หูจึงวางเข็มค้าย
 สามวันลูกผี สี่วันลูกคน ถ้าไม่มีพ่อจะโยน โยนทิ้งไป
 วางกระดังเบาเบา ให้เจ้าผู้ฝึกตัว ทารกตกใจกลัว ก็ร้องไห้
 พ่อร้องว่า ลูกข้าเอง เจ้าข้า เอ๋อ (ลูกคู่รับ) ทำเช่นนี้สามครา ส่งกระดังไป เอ๋อ ...
 รอบขอบกระดัง วงสายสิญจน์บึงกัน สี่ทิศปิดผ้ายันต์ กันเหตุเภทภัย
 น้ำมะขามกับเกลือ แม่ต้มเมื่อคลอดแล้ว ลักสองสามแก้ว พอเป็นกระสาย
 อังไฟเตาเชิงกราน สามวันให้เลือดอุ่น ใช้หินสามก้อน ที่กำหนดให้
 หมอเลือกวันดี ทำพิธีขึ้นกระดาน ไม่ให้เกิดอาการ แพ้คือดับพิษไฟ
 ทารกนอนกระดัง คงสามวันพอดี แล้วก็ทำพิธี ขึ้นอุไป
 มีญาติพี่น้อง พวกห้องมาเยือน หอครบหนึ่ง เดือน แล้วก็โกนผมไฟ
 บ้างไว้แกละเบียดจุก จะพันทุกข้คุกคาม อายุเจ็ดหรือสิบสาม ทำพิธีโกนได้
 ประเพณีการเกิด รู้ไว้เถิดท่าน เอ๋อ (ลูกคู่รับ) เป็นประเพณีโบราณของคนไทย เอ๋อ ...

2. ประเพณีการบวช ให้กลุ่มนำเสนอโดยการได้วาทีในผู้คดี "พิธีบวชแบบเก่ากับแบบใหม่ พิธีไหนจะดีกว่ากัน" แบ่งเป็น 2 ฝ่าย คือ พิธีบวชแบบเก่าเป็นฝ่ายเสนอ และพิธีแบบใหม่เป็นฝ่ายค้าน และมีผู้ดำเนินการได้วาที (ฝ่ายละกี่คนนั้นขึ้นอยู่กับจำนวนสมาชิกในกลุ่ม)

การดำเนินการได้วาทีนั้นให้แต่ละฝ่ายเสนอ นำแถบบันทึก เสียงเพลงประเพณีการบวชมาเปิดให้เพื่อนฟังประกอบการได้วาทีด้วย (ฝ่ายค้านใช้เพลง บวชนาคหมู่)

เพลง ประเพณีการบวช

ท่านอง ลำตัด

เนื้อร้อง นิภา อุคมโชค

(สร้อยนำ) ไชโยให้ร้อง อีกทีกกกก้องแห่งกลางยามมา (ซ้ำ) ไชโยให้สามลา
บวชสักพรรษา ทดแทนค่าน้ำนม (เบิกพ่อ รัยสร้อย 2 ครั้ง)

อันว่าเกิดมาเป็นชาย อายุได้ยี่สิบปี
ได้บวชเรียนทดแทนคุณ เป็นกุศลบุญยิ่งใหญ่
เงินทองที่เก็บไว้ ก็ใช้จ่ายไม่อัน
หาสมภารกำหนดงาน แล้วก็ฝึกขานนาค
วันเริ่มงานเรียกกัน ว่าวันสุกดิบนั้น
ต้องไปกราบลา เพื่อขอขมาบรรดาญาติญาติ
กลางคืนก็ทำวัตร พรรณนาพระคุณแม่

คนถือคันเทียนต้องสาวสวย เด็กถือกรวยอุบิษฌาย์
ต้องโยนทานบริจาต ก่อนน่านาคเข้าโบสถ์ไปบวช
เมื่อบวชเสร็จแล้วก็ต้อง ฉลองพระใหม่
ปฏิบัติพระธรรมวินัย (เอ่อ ... เอย) สงบจิตใจอย่าค่วนลิกขา

ต้องบวชเรียนเสียที ตามประเพณีนิยม
พ่อแม่แสนจะดีใจจนน้ำตาไหลเพราะชื่นชม
ซื้อเครื่องอัฐบริวาร ค่าหมอบท้าววิญญ์ล่อมอารมณ
เวลาบวชจะได้ไม่ลำบาก พระคู่สวดออกปากชม
ต้องโกนผมท่มผ้าขาวปล้น เรียกกันว่านาคนำนิยม
อาหารคาวหวานมิได้ขาด อีกทั้งถาดขนม
ครั้นรุ่ง เช้าน่านาคออกแห่ เสี่ยงกลองเสี่ยง
แดธรรม
แห่สามรอบแบบทักษิณา คือเวียนขวาตามความนิยม
ทั้งอุบิษฌาย์คู่สวด ทำพิธีบวชอย่างเหมาะสม
ทั้งพ่อแม่ญาติผู้ใหญ่ ต่างดีใจชื่นชม

ครองผ้าไตรสักหนึ่งพรรษา เพื่อแทนค่าน้ำนม
(เบิกพ่อ)

เพลงบวชนาคหมู่

ขับร้อง ไวพจน์ เพชรสุพรรณ
แถบบันทึกเสียงชุด "ไวพจน์ลาบวช"

สร้อย

สายบัวสายบัว
ใครใครเขาคอยรำคู่ (ซ้ำ)
ใครไม่มีทุน
ไปบวชนาคหมู่อุ้มชูกันบ้าง (ซ้ำ)
เป็นนาคยากจน
พ่อนาคกำพร้าก็มาบวชด้วย (ซ้ำ)
จงอย่าทำเมิน
ไปบวชนาคหมู่อุ้มชูกันหน่อย (ซ้ำ)
ใครไม่มีเงิน
ให้นำพ่อนาคนั้นมาฝากกับเรา (ซ้ำ)

วันนี้เตรียมตัวไปคืนให้มัน
ไปบวชนาคหมู่พ่อนำด้วยกัน (ให้...อี๊ว)
ร่วมบุญงานสำคัญ
ถ้าอยู่ว่างว่างก็ไปช่วยกัน (สร้อย)
อุทิศส่วนมาหลายวัน
คนจนคนรวยรีบมาช่วยให้กัน (สร้อย)
หมดเงินไปหลายพัน
คนละร้อยสองร้อยเอามาแบ่งมัน (สร้อย)
ก็เชิญทบทัน
ถ้ามีลูกสาวเก็บเอาไว้แต่งงาน (สร้อย)

๓. ประเพณีแต่งงาน ให้นักเรียนนำเสนอโดยการอภิปรายปรากฏาหมู่ (Symposium) คือ ให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับหัวข้อที่ได้รับมอบหมาย แล้วนำมาอภิปรายหน้าชั้นเรียน และนำแถบบันทึกเสียง เพลงน้อยต่อไปนี่มาเปิดให้เพื่อนฟัง เพื่อประกอบการอภิปรายด้วย เมื่ออภิปรายจบแล้วจึงเปิดโอกาสให้เพื่อนซักถาม

เพลง พิธีแต่งงาน

ทำนอง เพลงน้อย

เนื้อร้อง นิภา อุคตโชค

เอ๋ย ... เพลงน้อยนี้ พิธีแต่งงาน เป็นประเพณีโบราณ ที่กำหนดไว้
ให้แต่งเดือนคู่ ห้ายเดือนที่ วันพฤหัสบดี แต่งไม่ได้
การลุ่มชันหมาก ตามที่เคยมี สาวพรหมจรรย์ นะจะบอกให้
นอสนอทั้งสี่ มีมนาน สมัยโบราณ ดิทยอกเมื่อไหว
ขบวนแห่สวยสด งามหยดย้อย หนูเล็ก เด็กน้อย ลุ่มลินสอดไป
ขบวนแห่แตรวง หรือว่ากลองยาว พอถึงบ้านเจ้าสาว ก็เตรียมตัวได้
พวกเจ้าสาว เขาก็ต้องคิด ปิดประตูป่า โบราณโบราณ เขาทำมา มิใช่ของใหม่
ประตูเงินประตูทอง แล้วก็ประตูนาก มันมีเรื่องเนื่องจาก เจ้าบ่าวต้องจับจ่าย
จ่ายสำเร็จเสร็จสรรพ ขยับขึ้นบ้าน เลี้ยงควาเลี้ยงหวาน เจ้าสาวเตรียมไว้
เจ้าแม่ตรวจสินสอด แล้วก็สอบสวน ให้มันครบจำนวน ที่ตกลงไว้
เชิญเจ้าบ่าวเจ้าสาว สวมมงคล หลังน้ำพุทธมนต์ มิใช่ของใหม่
แล้วเชิญแขกทั้งหมด รคน้ำสังข์ ทำกันอย่างจริงจัง น่าปลื้มใจ
ฤกษ์ยามยามดี ตอนนี้นั่นหนอ ส่งตัวเข้าหอ เลยนะจะบอกให้
เจ้าบ่าวเพื่อนเจ้าบ่าว ห้ามกลับบ้าน ช่วยบรรับ เลงเพลงการ คนศรีไทย
เมื่อสมัยโบราณ การกล่อมหอ นี้ต้องคะยั้นคะยอ ถือเป็นเรื่องใหญ่
เมื่อเจ้าสาวเจ้าบ่าว ต้องกระเช้ากระชี่ พร้อมกับเสียงมโหรี ชับกล่อมไป
ตื่นเช้าดักบาตร แล้วก็ร่วมกัน ร่วมทัพพร้อมขัน เริ่มวันใหม่
เสร็จจากพิธี ไม่มีอะไรหรอก ไม่จำเป็นจะต้อง บอกอธิบาย (เอ๋ชา ...)

4. ประเพณีทำศพ ให้นักเรียนในกลุ่มนำเสนอโดยการได้วาทีในผู้คดี "พิธีทำศพแบบโบราณหรือแบบใหม่ แบบไหนคนตายชายคนเป็น" กำหนดให้พิธีทำศพแบบโบราณ เป็นฝ่ายเสนอ และให้พิธีทำศพแบบใหม่ เป็นฝ่ายค้าน พร้อมกันนำเพลงอีแซวประยุกต์ และเพลงมอญร้องไห้ มาประกอบการได้วาทีด้วย

เพลงพิธีทำศพ

ท่านอง อีแซว

เนื้อร้อง นิภา อุดมโชค

เอ้อ ... มาเถิดหนากระไรห่อมา เอย	(ลูกคู่รับ)
ต้องมาคว่นลาสุดอาลัย เอย	(ลูกคู่รับ)
ไอ้ว่ากรรมหนอกรรม ต้องมาจำพราว	ต้องมาคว่นจาก ลูกหลานไป
เคยร่วมกินข้าว ทุกเช้าเย็น	นับแต่จะไม่เห็น แลใจหาย
เมื่อถึงกำหนด ก็รดน้ำศพ (เออ)	แสดงความเคารพ เข้าไปกราบไหว้
เพื่อขอขมา อโหสิกรรม	ที่ข้าพเจ้าได้ทำ กับท่านไว้
ญาติมิตรทั้งหมด รดน้ำกันทั่ว	อาบน้ำแดงตัว ให้ศพใหม่
มัดตราสังข์ศพไว้ แล้วก็ใส่ลงโลง (เอ็งเอย)	ตะปุดอกให้มันคง กันเปิดได้ (เอย...) ซ้ำ
นิมนต์พระมาสวด ตอนหัวค่ำ	สวดพระอภิธรรม พระบาลี
สวดสามคืนเจ็ดคืน ก็พอหายเศร้า (เอ็งเอย)	ถ้ายังไม่เผา ก็เอาเก็บไว้ ... เอย
มักจะเก็บศพ ให้ครบร้อยวัน	หรือจะเก็บให้นาน กว่านั้นก็ได
ญาติพี่น้อง ต้องปรึกษากัน	ว่าจะเผาศพนั้น กันวันไหน
เมื่อตกลงวันเวลา จะเผาปนกิจ	ก็ไปบอกญาติมิตร ที่อยู่ไกลไกล
พอถึงวันงาน ต้องเตรียมการให้ดี (เอ็งเอย)	ก็แห่ศพขึ้นปะรำพิธี ที่ปลูกเอาไว้ (เอย...)
มีเทศน์หน้าศพ เมื่อให้พบผลบุญ	สวดมาติกาบั้งสุกุล ส่งบุญให้
แห่ศพไปเผา ที่เตาชิงคะกอง (เอ็งเอย)	แล้ววางทับด้วยขอน หรือว่าท่อนไม้ (เอย...)
วางดอกไม้จันทร์ เพื่อการขอขมา	อย่าให้มีเวรมา สืบต่อไป
คงเหลือแต่กระดูก ไว้ให้ลูกหลาน	เก็บกระดูกกลับบ้าน ใส่โกศเอาไว้
คำราดักกล่าว "ไม่ให้เผาวันศุกร์" (เอ็งเอย)	เพราะจะเกิดทุกข์ แก่ลูกหลานได้ เอย

ส่วนฝ่ายค้านให้นำเพลงมอญร้องไห้ ซึ่งมีมีชายตามแฝงแทบทั่วไป หรือที่วัด นำมาเปิดให้เพื่อนฟังประกอบการได้วาทิ

5. ประเพณีสงกรานต์ ให้นักเรียนนำเสนอโดยจัดการแสดงเพลงหงวมาลัยว่าด้วยประเพณีสงกรานต์ ผู้แสดงจำนวน 6 คน ชายแต่งกายนุ่งโจงกระเบน สวมเสื้อคอกลมลายดอก หญิงนุ่งโจงกระเบน เสื้อแขนกระบอก หรือเสื้อตามสมัยนิยม และหม้อสไบ

เพลงพิธีสงกรานต์

ทำนอง เพลงหงวมาลัย

เนื้อร้อง นิภา อุคมโชค

บทไหว้ครู

ชาย 1	เอื้อระเหยลอมมา ไหว้องค์อิศวร ผู้ทรงฤทธิ ไหว้พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ไหว้คุณบิดรและคุณมารดา พวงเจ้าเอี่ยมมาลัย	วันนี้จะว่าเพลงหงวมาลัย (ลูกคู่รับ) และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั่วทิศแดนไตร ไหว้เหนือเกล้าองค์จอมกษัตริย์ไทย ที่เลี้ยงลูกมาจนเติบโต เชิญคนค่อไปไหว้ครูเอย (ลูกคู่รับ)
หญิง 1	เอื้อระเหยลอมมา ไหว้ครูพักลักจำ น้อมนำมงคล ไหว้ครูบาอาจารย์ ประทานวิชา ไหว้เพื่อนนักเรียน อ่านเขียนร่วมห้อง พวงเจ้าเอี่ยมมะไฟ	ลอมมาแล้วอย่าลอมไป (ลูกคู่รับ) จะร้องหรือจะตัน แคล้วคล่องว่องไว มีความรู้แก่กล้า หาดัวร์อคได้ วันนี้ฉันจะร้อง เรื่องประเพณีไทย ฉันจะบรรยาย ความเอย (ลูกคู่รับ)
ชาย 2	เอื้อระเหยลอมมา ลองภูมิความรู้ น้องคู่สักทน ประเพณีเก่าแก่ มีมาแต่โบราณ บอกเดือนบอกวัน และสำคัญอย่างไร พวงเจ้าเอี่ยมมาลี	ลอมมาทาน้องคนดี (ลูกคู่รับ) ที่ยังสับสน เรื่องประเพณี ประเพณีสงกรานต์ วานบอกที จงจาระโน มาให้ถ้วนถี่ คอบคำถามที่ ให้ชื่นใจเอย (ลูกคู่รับ)

นำออกแห่ รอบเขาไกรลาส

เวรเวียนเปลี่ยนผลัด ทั้งเจ็ดธิดา

จึงเป็นนางสงกรานต์ กันองค์ละปี

นางสงกรานต์ปีนี้ ชื่อ (เดิมชื่อนางสงกรานต์
ประจำปีนั้น ๆ) ละหนา

พวงเจ้าเอ๋ยมาลา

วันนี้ฉันว่า ชาวเอ๋ย

(สนทนา)

- หญิง : นางสงกรานต์ทั้ง 7 องค์ คือ ทูษะเทวี โคชะกะเทวี รากษสเทวี มณฑาเทวี
กิริณีเทวี กิมิทาเทวี และมโหทรเทวี จำไว้ นะคะ อาจารย์ท่านจะออกข้อสอบ
- ชาย : ผมจำได้แต่ นางสาว ทิพวรรณ จันทร์ศรีสุข เทพีสงกรานต์พระประแดง
นางสาว สุภารัตน์ รุ่งเรืองศรี เทพีสงกรานต์วิสุทธิกษัตริย์
- หญิง : หอ หอ ไม่ต้องคุยแล้ว นั่นเป็นเทพีจำแลง จัดประกวดแข่งขันกัน การสาธิตน้ำ
ก็เช่นกัน มีพิธีการออกไปเรื่อย ๆ
- ชาย : เพื่อไม่ให้ประเพณีไทยบานปลายไปในทางที่ไม่ดี ควรยึดประเพณีไทยที่ดีของเรา
เอาไว้ นะเพื่อน ๆ ที่รักทุกคน สวัสดี

6. ประเพณีลอยกระทง ให้นักเรียนในกลุ่มจัดการแสดงการเล่นเพลงเรือ โดยแบ่ง
เป็นฝ่ายชายและฝ่ายหญิง ฝ่ายละ 3 คน สมาชิกที่เหลือตั้ง ดิกรับเป็นลูกคู่ มีคนพายเรือฝ่าย
ละ 1 คน การแต่งกายชายนุ่งโจงกระเบน ใส่เสื้อลายดอก ผ้าขาวม้าคาดไหล่ ส่วนหญิงนุ่ง
โจงกระเบนใส่เสื้อแขนกระบอก ห่มสไบ หรือเสื้อตามสมัยนิยม

เพลง ประเพณีลอยกระทง

ทำนอง เพลงเรือ

เนื้อร้อง นิภา อุดมโชค

ชาย 1 เอ้อ เออ เอ็ง เอ๊ย

ลูกคู่ ฮ่าโฮ้ เข็ยบ เข็ยบ นอระนอย ชะ นอ ระนอย เอ้า นอระนอย ชะ นอ ระนอย
เอ้า ฮ่าโฮ้ เข็ยบ เข็ยบ

เดือนสิบเอ็ดบ้านอง เดือนสิบสองน้ำทรง
ที่เป็นหนุ่มบ้านเหนือ พายเรือมาบ้านใต้
ได้พบหน้าน้อง พี่หมายปองสมัคร
ที่มีความประสงค์ ร่วมลอยกระทงกับน้อง
แม่ซัดซ้องอะไร จงตั้งใจอธิษฐาน

ลูกคู่รับ ลอยกระทงร่วมสาบานกันเอย
แม่ซัดซ้องอะไร จงตั้งใจอธิษฐาน
เอ้า ฮ่าฮั๊ เขี้ยบ เขี้ยบ นอระนอย ชะ นอระนอย เอ้า นอระนอย ชะ นอระนอย
เอ้า ฮ่าฮั๊ เขี้ยบ เขี้ยบ

หญิง 1 เอ่อ เออ เอ็ง เอ๊ย
พอได้ยินวาทา นี้ของบรรดาผู้ชาย

นี่หรือหนุ่มบ้านเหนือ จะให้เขื่อน้ำมนต์
มาผูกสมัคร เป็นศิษย์รักหรือนี่
พายเรือลำน้อย มาลอยกระทงกับน้อง
อยากเรียนร่วมห้อง ก็ต้องตอบวาทา
ถ้าตอบตามประสงค์ จะลอยกระทงร่วมสาบาน

ลูกคู่รับ เป็นนักเรียนร่วมชั้นให้นานเอย
ถ้าตอบตามประสงค์ จะลอยกระทงร่วมสาบาน
เอ้า ฮ่าฮั๊ เขี้ยบ เขี้ยบ นอระนอย ชะ นอระนอย เอ้า นอระนอย ชะ นอระนอย
เอ้า ฮ่าฮั๊ เขี้ยบ เขี้ยบ

ชาย 2 เอ่อ เออ เอ็ง เอ๊ย
จึงวาทานาวา เข้ามาใกล้น้อง

เป็นเพื่อนร่วมสาบาน ก็ร่วมชั้นร่วมห้อง
ถามถึงประเพณี พิธีลอยกระทง
นางนพมาศสนม ประดิษฐ์โคมรูปดอกบัว
การลอยประทีป วันเพ็ญเดือนสิบสอง
ตั้งแต่นั้นมา ให้ถือว่าเป็นพิธี
การประดิษฐ์กระทง นี้บ้องคงจะถนัด

พายเรือลอยกระทง (ฮ่าฮั๊) ในสายธาร
แม่สาวน้อยกลอยใจ (ฮ่าฮั๊) นัยน์คำหวาน
รับพี่ เป็นศิษย์ที่รัก (ฮ่าฮั๊) สอนการบ้าน
หวังได้เรียนร่วมห้อง (ฮ่าฮั๊) กันนานนาน
มาลอยกระทงร่วมสาบานกัน เเลยเอย
ถ้าน้องไม่ซัดซ้องอะไร จงตั้งใจอธิษฐาน
ลอยกระทงร่วมสาบานกันเอย

ที่มาลอยเรือพาย (ฮ่าฮั๊) ตามสายธาร
นี่หลอกสาวมากัน (ฮ่าฮั๊) พ่อด้วมาร
นี่มันสมองไม่มี (ฮ่าฮั๊) อย่างไรกัน
หวังได้เรียนร่วมห้อง (ฮ่าฮั๊) กันนานนาน
ประเพณีนี้มีมา (ฮ่าฮั๊) อย่างไรกัน
เป็นนักเรียนร่วมชั้นให้นานเอย

ถ้าตอบตามประสงค์ จะลอยกระทงร่วมสาบาน
เอ้า ฮ่าฮั๊ เขี้ยบ เขี้ยบ นอระนอย ชะ นอระนอย เอ้า นอระนอย ชะ นอระนอย
เอ้า ฮ่าฮั๊ เขี้ยบ เขี้ยบ

เพื่อนนักเรียนร่วมห้อง (ฮ่าฮั๊) มอปลาย
ต้องตอบซัดซ้อง (ฮ่าฮั๊) ใ้ได้
ที่ตอบแล้วน้องจง (ฮ่าฮั๊) จำไว้
ถวายพระร่วงเจ้าอยู่หัว (ฮ่าฮั๊) สุขทัย
ซึ่งมีน้ำเจิ้งนอง (ฮ่าฮั๊) สันไหล
เป็นเทศกาลประเพณี (ฮ่าฮั๊) ของคนไทย
ไซ้ไบคองหรือกระคาช (ฮ่าฮั๊) ก็ยังได้

ลอยกระทงวันนี้ พี่ไม่มีกระทงมา
ขอลอยกระทงร่วมกับน้อง คงไม่ขัดข้องอะไร

หญิง 2 เอ้อ เออ เอ็ง เอ๊ย

เรื่องจริงน้องก็รู้ ถ้ามดูอย่างนั้นแหละหนา
ที่ตอบถูกต้อง แต่ว่าน้องไม่ชอบ
ต้องประณีตบรรจง รูปกระทงจึงจะสวย
กาบพลับหลังชาวสะอาด หรือจะใช้กระดาษสี
กระทงหนึ่งใบ ทำไมไม่ซื้อล่ะพี่
คือนำอะไร ใส่ในกระทง
ถ้าพี่ตอบ เข้าที จะซื้อให้พี่สักใบ

ชาย 3 เอ้อ เออ เอ็ง เอ๊ย

รู้อแล้วพี่แกล้งหลอก พี่ก็บอกอีกแหละหนา
พี่ไม่ใช้กระทงพรี เพราะมีท้อแลง เปลี่ยน
รู้ว่าน้องหลอก ก็เต็มใจให้หลอก
ที่ทำกระทง มีความประสงค์จะใส่ของ
ดูพี่เห็นก็ค้อมมือขู่ หมายความว่าหลอกไม่
ดูพี่บักสีกัน เสียบบอกบานไม่รู้โรย
น้องถามพี่มา พี่ก็ถามกลับไป
วันเพ็ญเดือนสิบสองพายเรือล่องวาริ

หญิง 3 เอ้อ เออ เอ็ง เอ๊ย

รู้ว่าน้องหลอก พี่ก็บอกว่าเต็มใจ
การลอยกระทง มีจุดประสงค์หลายหลาก
ลอยกระทงในคงคา เพื่อขอขมาขอภัย
บุญคุณน้ำท่า แม่คงคาฉันไม่ลืม
เที่ยงคืนวันเพ็ญ พระจันทร์เด่นแจ่มใส
รอยพระพุทธรูป ชาวพุทธศาสน์ควรบูชา

พี่หวังน้ำบ่อหน้า (ฮ่าฮ่า) คงจะได้
ลอยกระทงร่วมใบเดียวเอ๊ย (ลูกคู่รับ)

ขอลองภูมิปัญญา (ฮ่าฮ่า) ของพี่ชาย
เพราะ เด็กชั้นประถม (ฮ่าฮ่า) ก็ตอบได้
ใบทองหรือกาบกล้วย (ฮ่าฮ่า) เลือกใช้
เขาทำขายไว้มากมี (ฮ่าฮ่า) หาซื้อได้
จะมหาของพรี (ฮ่าฮ่า) ไข่ไหม
เขาใส่เพื่อประสงค์ (ฮ่าฮ่า) อะไร
ที่จะลอยกับใครก็เชิญเอ๊ย (ลูกคู่รับ)

นี่น้องเอ๊ยวาจา (ฮ่าฮ่า) ของสตรี
ถามปัญหาที่เคยเรียน (ฮ่าฮ่า) แล้วหรือนี้
เพราะเรื่องนี้พี่นึกออก (ฮ่าฮ่า) พอดี
ใส่อะไรเล่าน้อง (ฮ่าฮ่า) ให้ฟังพี่
เศษสตางค์ก็ใส่ (ฮ่าฮ่า) เป็นพิธี
กลีบดาวเรืองเล่าก็ไปรอย (ฮ่าฮ่า) ให้หลอกสิ
ว่าเขาลอยกระทงกันทำไม (ฮ่าฮ่า) หรือคนตี
ลอยกระทงกันทุกปีกันเอ๊ย (ลูกคู่รับ)

อย่างนี้พี่ผู้ชาย (ฮ่าฮ่า) ชายชาติตรี
แล้วแต่จะเอ๊ยปาก (ฮ่าฮ่า) ผากจ
สิ่งปฏิภาณที่เราถ่าย (ฮ่าฮ่า) ลงวาริ
นี่ทิ้งใช้ก็ทิ้งคิม (ฮ่าฮ่า) เลี้ยงซีริ
นี่ตักน้ำใส่คุ่มเอาไว้ (ฮ่าฮ่า) นะพี่
อยู่ที่แม่น้ำนัมทา (ฮ่าฮ่า) มทานที

นำกระทงลอยลอย เอาไม้ค้อยค้อยเชียว
 หมุ่มสาวลอยกระทง ประสงค์อธิษฐาน
 มาลอยกระทง ประสงค์อะไรจะดี

เพื่อให้ถึงอินเดีย (ฮ้าฮ้อ) เขียวนะที่
 เป็นคู่รักคู่ใครกัน (ฮ้าฮ้อ) ชั่วชีวิต
 หรือสักว่าลอยเป็นพิธีเท่านั้นเออ (ลูกคู่รับ)

7. หลังจากเสนอผลงานกลุ่มด้วยวิธีการต่าง ๆ กันแล้ว ให้สมาชิกในกลุ่มช่วยกัน
 จัดป้ายนิเทศภายในห้องเรียน เกี่ยวกับประเพณีไทยโบราณและปัจจุบัน ตามที่กลุ่มได้รับมอบหมาย
 สัปดาห์ละ 1 ประเพณี หมุนเวียนกันไปจนกว่าจะครบ 6 กลุ่ม

การประเมินผล

1. โดยการสังเกตความสนใจและความตั้งใจในการทำกิจกรรมกลุ่มตามที่ได้รับ
 มอบหมาย
2. โดยการให้คะแนนจากการเสนอผลงานกลุ่ม
3. โดยการให้คะแนนการจัดป้ายนิเทศ
4. จากการประเมินผลของนักเรียนหลังจากเสร็จสิ้นการจัดกิจกรรม
5. จากผลการทำแบบทดสอบของนักเรียน เป็นรายบุคคล

แนวทางในการจัดกิจกรรม

1. ครูต้องศึกษาค้นคว้า ประวัติความเป็นมาของประเพณีต่าง ๆ ให้เข้าใจท่องแท้
 แล้วนำมาแต่งเป็นบทเพลงพื้นบ้านภาคกลางทำนองต่าง ๆ
2. ครูต้องอัดเทปเพลงไว้ ซึ่งครูจะร้องเองหรือให้ผู้อื่นซึ่งร้องได้ดีและถูกต้อง ร้องแทน
 ก็ได้ ส่วนเพลงอื่นได้แก่ เพลงบวชนาคหมู่ เพลงมอญร้องไห้ ครูต้องจัดเตรียมไว้ให้นักเรียน
 เช่นกัน
3. ครูและนักเรียนแต่ละกลุ่มต้องมาตกลงหัวข้อที่จะต้องอภิปรายและได้วาทีก่อน
 เพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหาและ เป็นไปตาม เป้าหมายที่วางไว้
4. กลุ่มที่ต้องนำเสนอโดยการแสดงนั้น ครูต้องแจกบทเพลงให้นักเรียนท่อง เพื่อให้
 จำได้ประมาณ 1 สัปดาห์ และทำการฝึกซ้อมจัดหาเครื่องแต่งกาย และเครื่องดนตรีไว้ให้พร้อม
5. กำหนดเวลาในการจัดกิจกรรมของแต่ละกลุ่มให้เหมาะสม
6. จัดทำแบบประเมินผลการ เสนอกิจกรรมกลุ่ม เพื่อให้ นักเรียน ประเมินผลงานตาม
 ความคิด เห็น ของคน

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. นักเรียนบอกความเป็นมาของประเพณีไทยโบราณได้ถูกต้อง
2. นักเรียนเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างประเพณีไทยโบราณ กับปัจจุบันได้อย่างถูกต้อง
3. นักเรียนมีความสุขสนุกสนานกับงานกลุ่มที่ได้รับมอบหมาย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

โครงการที่ 6

การจัดนิทรรศการ "วันอนุรักษ์เพลงพื้นบ้าน

ชื่อโครงการ บัณฑิตนิทรรศการ มนต์เพลงพื้นบ้าน สืบสานเอกลักษณ์ไทย

หลักการและเหตุผล

เพลงพื้นบ้านเป็นมรดกทางศิลปวัฒนธรรมของไทยอย่างหนึ่ง แสดงถึงความเป็นคน เจ้าบทเจ้ากลอน ในการถ่ายทอดวิถีทาง การดำรงชีวิตของคนในท้องถิ่นนั้น ๆ ด้วยถ้อยคำกินใจ ขาดการจดบันทึก จึง เป็นสา เหตุหนึ่งที่ทำให้ เพลงพื้นบ้าน เลือนหายไปจากสังคมไทย จนรุ่นหลัง จึงไม่รู้จัก ไม่เคยฟัง ไม่เคยดู ดังที่ คูสิค น้าสน (2525: 61-62) ได้แสดงความห่วงใย ต่อเพลงพื้นบ้านว่า เพลงพื้นบ้านกำลังจะสูญหายไปจากสังคมของชาวบ้าน ซึ่งในอดีตเคยมีบทบาท สำคัญต่อความเป็นอยู่อย่างไทย ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านชีวิตประจำวัน เช่น เพลงกล่อมเด็ก ด้าน ประกอบอาชีพ เช่น เพลงเกี่ยวข้าว เพลงเดินกำ าลา ด้านประกอบพิธีกรรม เช่น เพลงพิธีฐาน เพลงแห่นางแมว าลา และด้านความบันเทิงในเทศกาลต่าง ๆ เช่น เพลงเรือ เพลงพวงมาลัย เพลงปรบไก่ าลา เป็นต้น สาเหตุของการเปลี่ยนแปลงและเสื่อมสลายนั้น เพราะพ่อเพลงแม่ เพลง ได้ล่องลับไปโดยไม่ได้ถ่ายทอดให้ลูกหลานเป็น เพลง ที่เหลืออยู่ก็ชราภาพแล้ว โอกาสที่ จะเล่นเพลงมีน้อย ไม่มีผู้สนใจฟังหรือดู ตลอดจนไม่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาล

ปัจจุบัน เพลงพื้นบ้านยังไม่สูญสิ้นไปเสียทีเดียว บางเพลงยังได้รับความนิยม ดังที่ เอนก นาวิกมูล (2530: 873) กล่าวว่า เพลงพื้นบ้านภาคกลางที่ชาวบ้านชาวเมืองให้ความนิยม และให้ ความสนใจ ได้แก่ พลงฉ่อย เพลงอีแซว และลำตัด เพลงพื้นบ้านมีคุณค่าสำคัญต่อการอนุรักษ์ เป็นสิ่งสะท้อนให้เห็นถึงขนบธรรมเนียมประเพณี วิธีการดำเนินชีวิตของคนไทยในอดีต ความ ไพเราะของน้ำเสียง และถ้อยคำที่ประสานเรียงร้อยด้วยปฏิภาณไหวพริบ เป็นท่วงทำนองเพลง พื้นบ้านนั้นทรงคุณค่าต่อการอนุรักษ์ส่งเสริมและเผยแพร่ ให้คงอยู่คู่เอกลักษณ์ไทยต่อไป สุจริต เพียรชอบ (2532: 810-811) ได้เสนอแนวทางที่ควรกระทำเพื่อการอนุรักษ์เพลงพื้นบ้านว่าต้อง อาศัยเทคโนโลยีสมัยใหม่ช่วยส่งเสริมและเก็บข้อมูล จัดตั้งกลุ่มผู้สนใจ รวบรวมพ่อเพลงแม่ เพลง แล้วถ่ายทอดให้ผู้อื่นส่งเสริมการประกวดเพลงพื้นบ้านในเทศกาลต่าง ๆ ทั้งในเอกชนและสถาน

ศึกษา นำหลักสูตร เพลงพื้นบ้านสู่สถาบันการศึกษาที่เกี่ยวข้องอย่างจริงจัง และสนับสนุนให้มี การวิจัย เพลงพื้นบ้าน แล้วนำออกเผยแพร่

การจัดนิทรรศการ เป็นวิธีการหนึ่งในการอนุรักษ์ส่งเสริม และเผยแพร่ เพลงพื้นบ้านให้ นักเรียน และผู้สนใจได้มีความรู้เกี่ยวกับ เพลงพื้นบ้านในด้านความเป็นมา ลักษณะทำนองและ คำร้อง โอกาสที่เล่น วิธีการเล่น ฯลฯ และมีความสุขสนุกสนานที่ได้ชมการแสดง เพลงพื้นบ้าน อีกด้วย การจัดนิทรรศการ เป็นกิจกรรม เสริมกิจกรรมหนึ่ง ที่ช่วยพัฒนาทักษะด้านความรู้ และ ความ คิดสร้างสรรค์ของนักเรียน เพราะการจัดนิทรรศการ เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้มีโอกาส ฝึกฝนตนเองให้มีความรับผิดชอบในหน้าที่ มีความเสียสละเพื่อส่วนรวม ฝึกการเป็นผู้นำและ ผู้ตามที่ดี การปรับตัวเพื่อการทำงานร่วมกับผู้อื่น และได้แสดงความสามารถพิเศษอีกด้วย ทั้งนี้ เพราะนักเรียนทุกคนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมตามหน้าที่ที่เหมาะสมกับความสามารถและความ สม่ัครงใจ จึง เป็นการ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลและแสดงความคิดสร้างสรรค์ นับ เป็นการ เพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ให้แก่ นักเรียนอย่างแท้จริง ดังนั้นโครงการนี้จึงนำเสนอ โครงการการจัดนิทรรศการ "วันอนุรักษ์ เพลงพื้นบ้านภาคกลาง"

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าความรู้ เรื่อง เพลงพื้นบ้านภาคกลาง
2. เพื่อให้นักเรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการจัดนิทรรศการเกี่ยวกับ เพลงพื้นบ้าน ภาคกลาง
3. เพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสแสดงออกตามความถนัดและความสามารถ เฉพาะตน
4. เพื่อเป็นการอนุรักษ์ ส่งเสริม และ เผยแพร่ เพลงพื้นบ้านภาคกลาง

เนื้อหา

เพลงพื้นบ้านภาคกลางเท่าที่ เอนก นาวิกมูล ค้นพบ (2532) มีถึง 47 ทำนอง ซึ่งมีมากกว่าภาคอื่น บางเพลงรู้จักกันเฉพาะท้องถิ่น เช่น เพลงร้อยพรรษา ในจังหวัดกาญจนบุรี เพลงรำภาชีวสาร ในจังหวัดปทุมธานี เป็นต้น เพลงพื้นบ้านภาคกลางส่วนมากใช้ฉันทลักษณ์หรือ รูปแบบกลอนเหมือนกัน แต่ทำให้แตกต่างกันไปด้วยการยกเสียงทำนองกับวิธีร้องรับของลูกคู่ เพิ่ม ความสั้นยาวของคำ ปรับจังหวะให้ช้าเร็วต่างกันไป

เพลงพื้นบ้านภาคกลางมีโอกาสในการเล่นแตกต่างกันไปอีกด้วย เอนก นาวิกมูล (2532: 392) ได้แบ่งเพลงตามโอกาสที่เล่นเป็น 4 ประเภท คือ

1. เพลงที่นิยมเล่นในหน้าน้ำ คือ ช่วง เดือน 11 และเดือน 12 ซึ่งตรงกับเทศกาลออกพรรษา ทอดผ้าป่า ทอดกฐิน และลอยกระทง บริเวณภาคกลางเป็นที่รวมลุ่ม มีน้ำท่วมเจิ่งนอง เพลงที่นิยมเล่นในหน้าน้ำมีอยู่ 5 เพลง ได้แก่

เพลงเรือ	เพลงครึ่งท่อน	เพลงหน้าไย
เพลงรำภาข้าวสาร	เพลงร้อยพรรษา	

2. เพลงที่นิยมเล่นในหน้าเกี่ยวข้าวและนวดข้าว คือ ราว เดือนธันวาคม มกราคม ข้าวเริ่มสุก ชาวนาต้องเตรียมลานไว้สำหรับนวดข้าว ระหว่างการเกี่ยวเกี่ยว และนวดข้าวนี้มีการร้องเพลงเพื่อความสนุกสนานและผ่อนคลายความเหน็ดเหนื่อย เพลงพื้นบ้านที่ร้องในหน้าเกี่ยวข้าวและนวดข้าว มีดังนี้

เพลงที่ร้องในระหว่างเกี่ยวข้าว	ได้แก่	
เพลงเกี่ยวข้าว	เพลงเดินกำรำเคียว	
เพลงเดินกำ	เพลงจาก	
เพลงที่ร้องในระหว่างนวดข้าว	ได้แก่	
เพลงสงฟาง	เพลงโอก	เพลงทานฟาง
เพลงสงค่อลำหวน	เพลงเตะข้าว	เพลงชักกระดาน

3. เพลงที่นิยมเล่นในหน้าสงกรานต์ คือช่วง เดือน เมษายน ระหว่างวันที่ 13-15 เมษายน เป็นวันขึ้นปีใหม่ของไทย ใระหว่างนี้ชาวนาเกี่ยวเกี่ยวข้าวเสร็จแล้ว จึงมีเวลาว่างไปทำบุญตักบาตร ฉลองการเปลี่ยนศักราชใหม่ มีการรดน้ำดำหัวผู้ใหญ่ มีการละเล่นต่าง ๆ เพลงพื้นบ้านภาคกลางที่นิยมเล่นในหน้าสงกรานต์นี้ได้แก่

เพลงพิชฐาน	เพลงหวงมาลัย	เพลงสังกรานต์
เพลงยั่ว	เพลงระบำบ้านไร่	เพลงระบำ
เพลงข้าเจ้าหงส์	เพลงเหย่ย	เพลงคล้องช้าง
เพลงข้าเจ้าโฉม	เพลงฮินเลเล	เพลงกุ่ม
เพลงชักเย่อ	เพลงเข้าผี	เพลงแห่นางแมว
เพลงใจหวัง	เพลงแห่ناع	

4. เพลงที่ร้อง เล่นได้ทั่วไปไม่จำกัดเทศกาล เป็นเพลงที่ร้อง เล่นได้ทั่วไป ส่วนใหญ่เป็นเพลงร้องในระดับอาชีพ มีพ่อเพลง แม่เพลง รับผิดชอบตามงานต่าง ๆ ตามแต่เจ้าภาพจะหา เพลงร้อง เล่นเป็นอาชีพมักมีแบบแผนในการเล่น คือ เริ่มด้วยบทไหว้ครู บทเกริ่น บทประ แล้วว่าด้วยเพลงดับต่าง ๆ จบลงด้วยเพลงจากหรือเพลงลา เพลงที่ร้อง เล่นได้ทั่วไปไม่จำกัดเทศกาลมีหลายเพลง ได้แก่

เพลง เทพทอง	เพลงปรยไก่	เพลง ไก่ฟ้า
เพลง หาดควาย	เพลงสำหรับ เด็ก	เพลง ขอทาน
เพลง ฉ่อย	เพลงทรงเครื่อง	เพลง โนเนโนนา
ลำตัด	เพลงระบำบ้านนา	เพลงแอ้ว เค้าซอ
เพลงอีแซว	เพลงแห่นางแมว	เพลงรำไท

การจัดนิทรรศการจะจัด เมื่อใดนั้นให้อยู่ในดุลยพินิจของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าหมวดภาษาไทยและครูผู้สอนภาษาไทย โดยมากมักจัดในภาคเรียนที่ 2 ประมาณเดือนธันวาคมหรือเดือนมกราคม

กิจกรรมการสอน

1. การจัดป้ายนิเทศแสดงประวัติชีวิตของพ่อเพลง แม่เพลงในท้องถิ่นที่มีชื่อเสียงทั้งในอดีตและปัจจุบัน
2. การจัดป้ายนิเทศแสดงความรู้เกี่ยวกับเพลงพื้นบ้านภาคกลาง การจัดควรแยกประเภท คือ เพลงที่เล่นในหน้าน้ำ เพลงที่เล่นในหน้าเกี่ยวข้าว เพลงที่เล่นในหน้าสงกรานต์ และเพลงที่เล่นได้ทั่วไปไม่จำกัดเทศกาล ในแต่ละป้ายนิเทศ ประกอบด้วย ชื่อป้ายนิเทศ ภาพวิธีการร้องและการเล่น ตัวอย่างเพลง ของเพลงแต่ละชนิด
3. การประกวดแต่งเพลง และร้องเพลงพื้นบ้านภาคกลาง ในหัวข้อ "เพลงพื้นบ้านที่ฉันรัก" โดยให้นักเรียนเลือกเพลงที่ตนเองถนัด
4. การอภิปรายประกอบการสาธิต โดย วิทยากร ผู้ทรงคุณวุฒิ และพ่อเพลง แม่เพลง ในประเด็นที่เกี่ยวกับเพลงพื้นบ้านภาคกลาง เช่น "เพลงพื้นบ้าน : อนาคตจริงหรือ"
5. การแสดงเพลงพื้นบ้านภาคกลางของนักเรียน โดยเลือกทำนองเพลงพื้นบ้านภาคกลางที่ยังได้รับความนิยม และความสนใจอยู่ในปัจจุบัน ได้แก่ การแสดงลำตัด เพลงฉ่อย

เพลงอีแซว เพลงเรือ เพลงเดินกำ เพลงเหย่ย และเพลงพวงมาลัย การแต่งกายนั้น แต่งให้สอดคล้องกับเพลงที่ร้อง เช่น คู่ร้องเพลงเดินกำ ฝ่ายชายนุ่งกางเกงขาก๊วย เสื้อม่อฮ่อม มีผ้าขาวม้าคาดเอว สวมหมวกสาน ฝ่ายหญิง นุ่งผ้าถุงหรือโจงกระเบนสีดำ เสื้อคอกลมแขนกระบอกสีดำ สวมหมวกงอบ เป็นต้น และนักเรียนสาธิตการร้อง เพลงพื้นบ้านทำนองต่าง ๆ โดยใช้เนื้อเพลงลูกทุ่งที่กำลังได้รับความนิยมในปัจจุบัน ที่มีลักษณะกลอนเพลงเป็นกลอนหัวเดียว คือ คำสุดท้ายของทุกวรรคจะมีเสียงสระเดียวกัน เรียกว่า กลอนไล กลอนลา กลอนลี ฯลฯ

6. การฉายวีดิโอการแสดง เพลงพื้นบ้านภาคกลาง เช่น การแสดงลำตัดหวังเค้ะพห แม่ประยูร การแสดงเพลงทรงเครื่อง คณะ แม่เหม อินทร์สว่าง เรื่องขุนช้างขุนแผน ตอน ตีเชียงใหม่ และการแสดงเพลงฉ่อยฉับไโบราณ ชุดตีหมากฟัว เป็นต้น

การประเมินผล

1. สังเกตจากการเตรียมงานและการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียน
2. จากผลงานการประกวด และการแสดง เพลงพื้นบ้านภาคกลาง
3. จากการจัดนิทรรศการ และการเข้าร่วมนิทรรศการของนักเรียนร้อยละ 80 ของนักเรียนทั้งหมด
4. ใช้แบบประเมินผลกิจกรรม โดยให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมตอบแบบประเมินผล

แนวทางในการจัดกิจกรรม

1. กำหนดการประชุมโดย หัวหน้าหมวดภาษาไทย, ภาษาไทยและตัวแทนนักเรียนแต่ละระดับชั้น เพื่อปรึกษาหารือการจัดนิทรรศการ แจ้งวัตถุประสงค์ กำหนดวัน เวลา กิจกรรมที่จัด และมอบหมายหน้าที่ให้ครูโดยหัวหน้า
2. เสนอโครงการต่อผู้บริหารเพื่อขออนุมัติ
3. ประชาสัมพันธ์ การจัดนิทรรศการ เพลงพื้นบ้านภาคกลาง โดยวิธีการต่าง ๆ เช่น บ้ายประกาศเชิญชวนเข้าชมนิทรรศการ หนังสือเรียนเชิญผู้ปกครอง ประชาสัมพันธ์เสียงตามสายของโรงเรียน ครูประจำชั้นแจ้งให้นักเรียนในชั้นเรียนต่าง ๆ ทราบ เป็นต้น
4. จัดเตรียมงบประมาณและสถานที่ ติดต่อวิทยากร และหาแหล่งวิทยากร
5. การจัดป้ายนิเทศ ดำเนินการดังนี้

- 5.1 ประชุมทักเรียนเพื่อแบ่งหน้าที่ในการค้นคว้าหาข้อมูล เพื่อนำมาจัดป้ายนิเทศ
- 5.2 ให้นักเรียนจัดเตรียมอุปกรณ์ตามที่ต้องการใช้ เช่น กระดานป้ายนิเทศ กระดาษสี สีเมจิก หรือสีโปสเตอร์ ฯลฯ โดยครูให้ความช่วยเหลือในการจัดหาอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้ตามที่ต้องการ
- 5.3 ให้นักเรียนจัดป้ายนิเทศให้เสร็จก่อนวันงานอย่างน้อย 3 วัน
6. การประกวดแต่งเพลงและร้องเพลงพื้นบ้านภาคกลาง
- 6.1 เมื่อกำหนดวันจัดนิทรรศการแน่นอนแล้ว ประชาสัมพันธ์เชิญชวนนักเรียนสมัครเข้าประกวดการแต่งเพลงและร้องเพลงพื้นบ้านภาคกลาง จากเนื้อเพลงที่ตนเองแต่งขึ้น กำหนดหัวข้อ วันเวลา และกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ในการเข้าร่วมประกวด
- 6.2 จัดเตรียมสถานที่ เวที และอุปกรณ์การแสดงต่าง ๆ บนเวทีให้พร้อม
- 6.3 กำหนดตัวกรรมการ การตัดสินการประกวด และประชมกรรมการเพื่อแจ้งเกณฑ์และชี้แจงกติกาในการตัดสิน
- 6.4 แจ้งผลการประกวดทางเสียงตามสายของโรงเรียน และติดป้ายประกาศ
- 6.5 เรียนเชิญผู้บริหารโรงเรียนมอบรางวัลให้แก่ผู้ชนะการประกวด
7. การอภิปรายประกอบการสาธิต
- 7.1 ติดต่อวิทยากร พ่อเพลง แม่เพลง เมื่อได้รับคำตกลงจัดทำหนังสือเชิญ พร้อมทั้งแจ้งวัตถุประสงค์ ขอบเขตของเนื้อหาให้วิทยากรทราบด้วย
- 7.2 จัดเตรียมสถานที่ และอุปกรณ์ต่าง ๆ เช่น เครื่องเสียง ไมโครโฟน (ควรมีหลายตัว) ป้ายชื่อวิทยากร ของที่ระลึกหรือคำตอบแทนวิทยากร เป็นต้น
- 7.3 จัดฉาก โต๊ะเก้าอี้ และเขียนชื่อประเด็นในการอภิปรายให้คู่เด่นบนเวที "เพลงพื้นบ้าน อนาคตจริงหรือ"
8. การแสดงเพลงพื้นบ้านภาคกลาง
- 8.1 ประชุมนักเรียน เพื่อกำหนดตัวแสดงที่เหมาะสม โดยดูจากความสามารถและความสมัครใจของนักเรียน
- 8.2 ครูแต่งเพลงพื้นบ้านภาคกลางทำนองเพลงที่ได้รับความนิยมอยู่ในปัจจุบัน ได้แก่ ลำตัด เพลงฉ่อย เพลงอีแซว เพลงพวงมาลัย เพลงเดินกำ เพลงเหยี้ย และเพลงเรือ ใช้ผู้แสดงชาย 6 คน หญิง 6 คน และจัดหาผู้ตีกลอง รำมะนา ตีฉิ่ง ตีกรับ ไว้ให้พร้อม

8.3 แจกบทเพลงให้ผู้แสดงเพื่อนำไปท่องให้จำได้ และทำการฝึกซ้อมก่อนงาน

2 สัปดาห์

8.4 จัดเตรียมเครื่องแต่งกาย และอุปกรณ์การแสดงให้พร้อม

9. การฉายวีดิโอการแสดงเพลงพื้นบ้านภาคกลาง

9.1 ติดต่อแหล่งวิทยากรเพื่อขอชมวีดิโอเทป ได้ที่ เจ้าหน้าที่ฝ่ายบริการประจำ ศูนย์สังคีตศิลป์ ธนาคารกรุงเทพ จำกัด สาขาหน้าฟ้า กรุงเทพมหานคร โทร.282-2396

9.2 ประสานงานกับอาจารย์หรือเจ้าหน้าที่ห้องโสตทัศนูปกรณ์ เพื่อกำหนดเวลาฉายวีดิโอให้แน่นอน และประชาสัมพันธ์ให้นักเรียนทราบ

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. นักเรียนได้รับความรู้เกี่ยวกับเพลงพื้นบ้านภาคกลางมากขึ้น และเป็นประโยชน์ต่อการเรียนต่อไป
2. นักเรียนได้พัฒนาทักษะ และความสามารถของตน และรู้วิธีการปรับตัวทำงานร่วมกับหมู่คณะได้
3. นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อ เพลงพื้นบ้านภาคกลาง เพราะนักเรียนได้มีส่วนในการจัดนิทรรศการครั้งนี้ด้วย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย